

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

**DOĞA YÜRÜYÜŞÜ LİDERLİĞİ EĞİTİMİNE KATILAN
ÖĞRETMENLERİN DOĞA YÜRÜYÜŞÜ SPORUNUN ÖĞRETİM
ORTAMLARINDA KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ**

Hakan DUMAN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Ersin KARADEMİR

Eskişehir, 2021

ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Hakan DUMAN tarafından hazırlanan **Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimine Katılan Öğretmenlerin Doğa Yürüyüşü Sporunun Öğretim Ortamlarında Kullanımına Yönelik Görüşleri** başlıklı bu tez, 06/08/2021 tarihinde *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği* 'nin ilgili maddeleri uyarınca yapılan **Tez Savunma Sınavı** sonucunda **başarılı** bulunarak, jürimiz tarafından oy birliği ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

<u>Görevi</u>	<u>Unvanı Adı SOYADI</u>	<u>İmza</u>
Jüri Başkanı :	Prof. Dr. M. Zafer BALBAĞ
Danışman :	Doç. Dr. Ersin KARADEMİR
Üye :	Doç. Dr. Serkan BULDUR

Prof. Dr. M. Zafer BALBAĞ
Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimine Katılan Öğretmenlerin Doğa Yürüyüşü Sporunun Öğretim Ortamlarında Kullanımına Yönelik Görüşleri başlıklı tezin bizzat tarafımda hazırlanan, özgün bir çalışma olduğunu; bu çalışmanın tüm aşamalarında (hazırlık, veri toplama, analiz, bilgilerin sunumu ve raporlaştırma vb.) bilimsel etik ilke ve kurallara uygun olarak hareket ettiğimi; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri, bilgi vb. için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara çalışmanın kaynakçasında yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, herhangi bir biçimde bu çalışmamla ilgili yukarıdaki beyanıma aykırı bir durumun saptanması halinde, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçların sorumluluğunu kabul ettiğimi bildiririm.

06/08/2021

Hakan DUMAN

Teşekkür

Lisansüstü eğitimim süreci boyunca bilgi birikiminden ve tecrübelerinden faydalandığım, birlikte çalışmaktan keyif aldığım, araştırmamın her aşamasında bana rehberlik eden ve her şartta desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Ersin KARADEMİR'e

Görüşleriyle tezime sağladıkları olumlu katkılarından dolayı değerli jüri üyeleri Sayın Prof. Dr. M. Zafer BALBAĞ ve Sayın Doç. Dr. Serkan BULDUR'a

Araştırmamda akademik deneyimlerinden yararlandığım ve her türlü desteklerini gördüğüm, Sayın Dr. Öğr. Üyesi M. Bahadır AYAS, Sayın Öğr. Gör. M. Arda ATA-KAYA ve çalışma arkadaşım Sayın Öğrt. Osman GÜREL'e

Tüm hayatım boyunca hiçbir şekilde desteğini esirgemeyen ve bugünlere gelmemde büyük katkıları olan varlıkları ile bana daima güç veren değerli aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Hakan DUMAN

Ağustos, 2021

İçindekiler

Teşekkür.....	i
İçindekiler.....	ii
Tablolar Listesi.....	v
Şekiller Listesi.....	vii
Özet	1
Abstract	3
BİRİNCİ BÖLÜM	5
1. Giriş.....	5
1.1. Problem Durumu	6
1.2. Araştırmanın Amacı	8
1.3. Araştırmanın Önemi	8
1.4. Varsayımlar/Sayıtlar	10
1.5. Sınırlılıklar.....	10
İKİNCİ BÖLÜM.....	11
2. Kavramsal/Kuramsal Çerçeve.....	11
2.1. Okul Dışı Öğrenme	11
2.2. Spor ve Bedensel Faaliyetler	13
2.3. Eğitimde Spor.....	15
2.3.1. Doğa temelli spor etkinlikleri	16
2.3.1.1. Oryantiring	17
2.3.1.2. Doğa yürüyüşü	19
2.3.1.2.1. Doğa yürüyüşü çeşitleri	20
2.3.1.2.2. Doğa yürüyüşünün zorluk dereceleri.....	21
2.3.1.2.3. Doğa yürüyüşü için gerekli malzemeler.....	23
2.3.1.2.4. Doğa yürüyüşünde temel kurallar.....	26
2.3.1.2.5. Okullarda doğa yürüyüşünün planlanması	27
2.3.1.2.6. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı doğa sporları eğitimleri.....	31
2.3.1.3. Dağ bisikleti	31
2.3.1.4. Kampçılık.....	31
2.4. İlgili Araştırmalar	32
2.4.1. Spor faaliyetleri ile ilgili araştırmalar	32
2.4.2. Doğa deneyimi ve doğa kampları ile ilgili araştırmalar.....	34
2.4.3. Oryantiring ile ilgili araştırmalar	36

2.4.4. Doğa yürüyüşü ile ilgili araştırmalar	37
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	39
3. Yöntem	39
3.1. Araştırma Deseni	39
3.2. Çalışma Grubu	39
3.3. Veri Toplama Araçları	41
3.3.1. Yarı yapılandırılmış görüşme formu	41
3.3.2. Öğretmen ders planları	42
3.3.3. Ders planı değerlendirme ölçeği	42
3.4. Verilerin Toplanması	42
3.5. Verilerin Çözümlemesi	43
3.6. Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitim Süreci	44
3.7. Geçerlik ve Güvenirlik	45
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	47
4. Bulgular	47
4.1. Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelere Yönelik Bulgular	47
4.1.1. Araştırmanın birinci problemine ilişkin bulgular	48
4.1.1.1. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinden beklentiler temasına ilişkin bulgular	48
4.1.1.2. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinin beklentileri karşılama durumu temasına ilişkin bulgular	50
4.1.1.3. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi süreciyle ilgili başarılı bulunan yönleri temasına ilişkin bulgular	52
4.1.1.4. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimiyle ilgili zayıf bulunan yönleri temasına ilişkin bulgular	55
4.1.1.5. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecine yönelik öneriler temasına ilişkin bulgular	58
4.1.2. Araştırmanın ikinci problemine ilişkin bulgular	61
4.2. Araştırmanın Üçüncü Problemine İlişkin Bulgular	66
4.2.1. Ders planlarına ilişkin bulgular	66
4.2.2. Ders planlarının ölçütlere göre değerlendirilmesine ilişkin bulgular	69
4.2.3. Ders planlarının yeterlilik düzeyleri bakımından değerlendirilmesi	77
4.2.3.1. Yeterli düzey olarak değerlendirilen ders planı	77
4.2.3.2. Geliştirilebilir/Orta düzey olarak değerlendirilen ders planı	78
4.2.3.3. Yetersiz düzey olarak değerlendirilen ders planı	80
BEŞİNCİ BÖLÜM	82

5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler.....	82
5.1. Sonuç.....	82
5.1.1.Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi alan öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlar	82
5.1.2.Ders planlarına ilişkin sonuçlar	84
5.2. Tartışma.....	85
5.3. Öneriler.....	89
KAYNAKÇA.....	91
EKLER.....	98
ÖZGEÇMİŞ	111

Tablolar Listesi

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa Numarası
2.1	Oryantiring Aktivitelerinin Faydaları	18
3.1	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Katılımcılara Ait Bilgiler	40
3.2	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Programı	44
3.3	Kappa İstatistiğinin Yorumlanmasına İlişkin Değer Aralıkları	45
3.4	Değerlendiriciler Arası Kappa Değerleri	46
4.1	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecinden Beklentileri İle İlgili Görüşler	48
4.2	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecinin Beklentileri Karşılama Durumu İle İlgili Görüşler	51
4.3	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecinin Başarılı Yönleri İle İlgili Görüşler	54
4.4	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecinin Zayıf Yönleri İle İlgili Görüşler	57
4.5	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecine Yönelik Önerileri İle İlgili Görüşler	59
4.6	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Doğa Yürüyüşü Sporunun Öğretim Ortamlarında Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşler	63
4.7	Ders Planı Değerlendirme Puan Aralığına Karşılık Gelen Düzeyler	67
4.8	Ders Planı Ölçüt Değerlendirici Puanlarının Aritmetik Ortalama Değerleri	67
4.9	Ders Planı Değerlendirme Puan Aralığı Düzey, Frekans ve Yüzdelerlik (%) Değerleri	68
4.10	Ders Planı Değerlendirme Ölçütlerine Yönelik Puan Aralığı ve Düzey Gösterimi	69
4.11	Değerlendiriciler Tarafından Verilen Ortalama Puan Aralığı Frekansları ve Ölçütler	70
4.12.	Ölçüt-1 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	70

4.13	Ölçüt-2 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	71
4.14	Ölçüt-3 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	72
4.15	Ölçüt-4 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	72
4.16	Ölçüt-5 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	73
4.17	Ölçüt-6 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	73
4.18	Ölçüt-7 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	74
4.19	Ölçüt-8 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	75
4.20	Ölçüt-9 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	75
4.21	Ölçüt-10 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	76
4.22	Ölçüt-11 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri	77

Şekiller Listesi

Şekil Numarası	Başlık	Sayfa Numarası
2.1.	Okul Dışı Öğrenme Bileşenleri	12
2.2.	Okul Dışı Öğrenme Ortamları	13
2.3.	Doğa Sporlarının Katkı Sağladığı Beceri Alanları	20
4.1.	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Sürecinden Beklentiler	48
4.2.	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Sürecinin Beklentileri Karşıla- ma Durumu	50
4.3.	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitiminin Başarılı Yönleri	53
4.4.	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitiminin Zayıf Yönleri	56
4.5.	Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimine Yönelik Öneriler	59
4.6.	Doğa Yürüyüşü Sporunun Öğretim Ortamlarında Uygulanabilir- liği	62
4.7.	Doğa Yürüyüşü İlişkili Ders Planı Branş Dağılımı	69
4.8.	Yeterli Düzey Olarak Değerlendirilen Ders Planı (P4)	78
4.9.	Geliştirilebilir/Orta Düzey Olarak Değerlendirilen Ders Planı (P12)	79
4.10.	Geliştirilebilir/Orta Düzey Olarak Değerlendirilen Ders Planı (P8)	80
4.11.	Yetersiz Düzey Olarak Değerlendirilen Ders Planı (P17)	81

Özet

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimine Katılan Öğretmenlerin Doğa Yürüyüşü Sporunun Öğretim Ortamlarında Kullanımına Yönelik Görüşleri

Hakan DUMAN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Matematik ve Fen Bilimleri Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Ersin KARADEMİR

2021

Amaç: Okul dışı öğrenme ortamları birçok farklı içerikten oluşmakta olup; bunlardan biri de doğa ortamında verilen eğitimlerdir. Doğa içerikli eğitimlerinin daha etkili olması ve kazanımlarla ilişkilendirilmesinde, öğretmenlerin derslerinde kullanımına yönelik görüşlerinin toplanmasıyla, bu doğrultuda geliştirilen ders planlarının niteliği ve süreçlerin incelenmesiyle mümkündür. Bu bağlamda çalışmanın amacı, doğa yürüyüşü liderliği eğitimi süreci ve doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılmasına yönelik farklı branş öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) araştırması şeklinde düzenlenmiştir. Bu çalışmada “doğa yürüyüşü sporunun derslerde kullanımı” olgusu üzerinde çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırma, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında çeşitli devlet okullarında farklı branşlarda görev yapan, doğa yürüyüşü liderliği eğitimi almış 22 öğretmen ile yürütülmüştür. Veriler, çalışmaya katılan öğretmenler ve ders planı değerlendiren uzman değerlendiricilerden toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve doğa yürüyüşü içerikli ders planları kullanılmıştır. Ayrıca ders planlarının değerlendirilmesinde 11 ölçütten oluşan ders planı değerlendirme ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Yapılan görüşmeler sonucunda doğa yürüyüşü liderliği eğitiminden beklentiler, beklentilerin karşılanma durumu, eğitim sürecinin başarılı yönleri, zayıf yönleri, eğitim sürecine ilişkin öneriler ve doğa yürüyüşü sporunun eğitim-öğretim ortamlarında kullanılabilirliği temaları ve bu temalara ilişkin kategoriler ve kodlara ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmaya katılan öğretmenlerin, doğa yürüyüşü sporu ile ilişkilendirerek kendi branşlarında oluşturmuş oldukları ders planlarının, belirlenen düzeylere göre niteliklerinin incelenmesine dair bulgular elde edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimine teknik bilgi öğrenme, belge alma, farklı bir eğitim alma, doğada vakit geçirme, sosyalleşme ve uygulamalı eğitim beklentisiyle katıldıkları ve eğitim sonunda beklentilerinin çoğunun eğitim içeriğinin nitelikli, farkındalık oluşturuca, samimi ve eğiticinin nitelikli olması bakımından karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim süreci farkındalık oluşturma, uygulamalı eğitim, teori-uygulama bütünlüğü ve eğitici vasıfları bakımından başarılı bulunurken süre yetersizliği, etkinlik yetersizliği, kurum destek eksikliği ve ilk yardım eğitimi eksikliği bakımından zayıf bulunmuştur. Eğitim sürecine yönelik öneriler bulgusuna ilişkin eğitim öncesi başvuru şartları konulması, katılımcı sayısının azaltılması, eğitim destek araçlarının kullanılması ve eğitimlerin sürdürülebilir olması önerileri yapılmıştır. Katılımcılar tarafından doğa yürüyüşünün öğretim ortamlarında kullanılabilir olduğu belirtilirken günlük yaşama transfer etme, derslerle ilişkilendirme amacıyla ve yaparak yaşayarak ile problem çözme yöntem ve teknikleriyle uygulanabileceğine dair sonuçlara ulaşılmıştır. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü ile ilgili hazırladıkları ders planları değerlendirildiğinde planlar bütünsel incelendiğinde geliştirilebilir/orta düzey ders planları olduğu görülmektedir. Öğrencileri iş birliği ile çalışmaya teşvik etme, üst düzey becerileri ortaya çıkarabilecek nitelikte olma ve uygun ölçme değerlendirme araçları kullanma bakımından yetersiz, etkinlik süresinin kazanımı gerçekleştirilmesinde yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmacılara, eğitimlere ve kurumlara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Okul dışı öğrenme, Doğa yürüyüşü, Doğa eğitimi, Öğretmen görüşleri, Olgubilim

Abstract

Opinions Of Teachers Participating In Hiking Leadership Training On The Use Of Hiking Sport In Educational Environments

Hakan DUMAN

Eskisehir Osmangazi University Institute of Educational Sciences

Department of Mathematics and Science

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Ersin KARADEMİR

2021

Purpose: Outdoor education environments consist of many different contents; One of them is the training given in the nature environment. It is possible to make nature-based education more effective and to associate it with the achievements, by collecting the opinions of the teachers on this field and examining the developed lesson plans and processes. In this context, the aim of the study is to examine the hiking leadership training process and the use of hiking sports in teaching environments according to the views of different branch teachers.

Method: The study was organized as phenomenology research, one of the qualitative research designs. In this research, a study was carried out on the phenomenon of "the use of hiking sports in lessons". The research was carried out with 22 teachers working in different branches in various public schools and trained in hiking leadership in the 2020-2021 academic year. Data were collected from teachers participating in the study and expert evaluators who evaluated the lesson plan. Data collection tools used in the research; semi-structured interview form and nature walk lesson plans. In addition, a lesson plan evaluation scale consisting of 11 criteria was used in the evaluation of lesson plans.

Results: As a result of the interviews, the themes of expectations from hiking leadership training, the fulfillment of expectations, the successful aspects of the educational process, its weaknesses, suggestions for the training process, the usability of hiking sports in educational environments, and the categories and codes related to these themes are included. In addition, there are findings on the examination of the qualifications of the lesson plans that the participating teachers have created in their own branches by associating them with the sport of hiking, according to the determined levels.

Conclusion and Suggestions: In line with the findings, it was concluded that the teachers attended the hiking leadership training with the expectation of obtaining technical knowledge, learning documents, getting a different education, spending time in nature, socializing and practical training, and most of their expectations at the end of the training were met in terms of the quality of the training content, awareness-raising, sincere and qualified trainer. has been reached. While the training process was found to be successful in terms of awareness raising, applied training, theory-practice integrity and educational qualifications, it was found to be weak in terms of lack of time, lack of effectiveness, lack of institutional support and lack of first aid training. Suggestions were made regarding the finding of suggestions for the training process, pre-training application conditions, reducing the number of participants, using training support tools, and ensuring the sustainability of training. While it has been stated that nature walk can be used in teaching environments, it has been concluded that it can be applied with the aim of transferring it to daily life, associating it with lessons, and problem solving methods and techniques by living by doing. When the lesson plans prepared by the teachers participating in the hiking leadership training are evaluated, it is seen that there are developable/intermediate lesson plans when the plans are examined holistically. It has been concluded that it is insufficient in terms of encouraging students to work in cooperation, being able to reveal high-level skills and using appropriate assessment and evaluation tools, but sufficient in realizing the acquisition of activity duration. In line with these results, various suggestions were made to researchers, trainers and institutions.

Keywords: Outdoor education, Hiking, Nature education, Teachers' opinions, Phenomenology

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Giriş

Doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanımının öğretmen görüşleri açısından incelendiği bu araştırmanın birinci bölümünde problem durumu ve alt problemler belirtilmiş, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar ve sınırlılıklar açıklanmıştır.

Dünya nüfusunun giderek artması, sanayileşme, çarpık kentleşme gibi faktörlerden dolayı artan çevre sorunları insanlarda hem bedensel hem de psikolojik rahatsızlıklar çıkmasına sebep olmaktadır. İnsanlar, betonlaşan ve doğadan kopan ortamlardan uzaklaşarak köylere, doğa ile iç içe kalabilecekleri ormanlık alanlara gitme ihtiyacı hissetmektedir. Bu nedenle rekreasyon alanları ve faaliyetleri hem gelecek nesiller için hem de günümüz insanları için büyük önem arz etmektedir (Tütüncü ve Kuşluyan, 1997, s. 11).

Boş zamanlarda yapılan etkinlik ve faaliyetlerin doğada veya açık alanlarda gerçekleştirildiği yerler açık alan rekreasyonu olarak tanımlanmaktadır. (Dinç, 2006, s. 19). Açık alan rekreasyonu içerisinde gerçekleştirilecek olan faaliyet veya etkinlik şehirden uzak, doğa ile iç içe olan ortamlarda yürütülüyorsa bu alanlar doğal alan rekreasyonu olarak ayrılmaktadır. Doğada yapılan sportif faaliyetler içerdiği risk ve kullanılan materyallere göre; “Doğa sporları”, “Açık alan rekreasyonu” Macera sporları” ve “Macera rekreasyonu” olmak üzere değişik terimlerle de ifade edilmektedir (Koçak ve Balcı, 2010, s. 214). Doğa yürüyüşü, kampçılık, balıkçılık, kanoculuk, kuş gözlemi, kayak, at biniciliği, golf, su kayağı, motor sporları, hava sporları gibi farklı sporlar, sporcuların doğa ile etkileşime girmelerini sağlayan doğal alan rekreasyonlarındandır (Cordes ve İbrahim, 1999, Akt., Dinç, 2006, s. 19).

Doğa sporları ise doğal alan rekreasyonlarından faaliyetin gerçekleştirilmesinde insan etkisinin daha fazla olduğu etkinliklerdir. Yürüyüş, kampçılık, kaya tırmanışı, dağcılık, mağaracılık, kayak, karda yürüyüş, su altı sporları, oryantiring, bisiklet, yelken, kano, rafting, doğa fotoğrafçılığı gibi spor dalları içermektedir (Dinç, 2006, s. 33).

Doğa sporları, Trekking (yürüyüş), yüksek dağ ve kaya tırmanışı, yamaç paraşütü, tur kayağı, kano, rafting, oryantiring, dağ bisikleti, mağaracılık, delta kanat vb. spor faaliyetleri kapsamında değerlendirilebilir. Ancak motor sporları, doğada yapılmasına rağmen insan gücü dışında yapılmasından dolayı doğa sporu kapsamına girmemektedir (Bektaş, 2006, s. 6).

Dinç (2006, s.43) doğal alan rekreasyon etkinliklerinin amaçları ve sonunda elde edilecek kazanımları üç grupta toplamıştır. Bunlar;

- “*Bilişsel (gerçeklerin öğrenimi)*”
- “*Fiziksel (teknik beceri gelişimi)*”
- “*Duyuşsal (duygusal ve sosyal gelişim)*”

Burada duyuşsal gelişim kendi içerisinde iki alt grupta incelenmiştir. Birincisi bireyin kendisini anlaması yoluyla bireysel gelişim ikincisi ise bireyler arası gelişim ile sosyal gelişimdir.

Altın ve Oruç (2008) ‘un yaptıkları çalışmaya göre doğa sporları barındırdığı risk dolayısıyla daha çok yetişkinlere yönelik faaliyetler olarak görülmekte ve tercih edilmektedir. Ancak park ve bahçeler dışında rekreasyon alanı az veya hiç bulunmayan şehirlerde yaşayan çocuklar doğadan uzak kalmaktadırlar. Çocukların doğa ile buluşması noktasında çocuklara yönelik doğa sporları etkinlikleri hazırlanması ve bu etkinliklerin hazırlanmasında alan öğretmenlerinin katkısı önemli görülmektedir.

Doğadaki riskin fazla olması ve son zamanlarda doğa sporlarına olan ilginin artmasından dolayı faaliyetlerin güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesi için bu spor dallarını yapacak bireylerin eğitimi olmalarına özellikle dikkat edilmelidir. (Demirhan, 1995, Akt., Dinç, 2006, s. 34).

Okullarda sportif etkinlikler çoğunlukla beden eğitimi dersinin içerikleri arasında yer almakta olup; diğer disiplinlerin kazanımları arasında az miktarda da olsa bulunmaktadır. Fen bilimleri, sosyal bilgiler gibi derslerin kazanımlarının sadece canlılar ve yaşam konu alanı içerisinde çevre bilimi içerikli konularında yer almaktadır. Ancak öğretim programı içerisinde; dünya ve evren ile fiziksel olaylar konu alanlarındaki kazanımlar doğa ve doğa sporlarından yararlanılarak da verilebilir (MEB, 2018). Fakat öğrencilerle sürekli etkileşim halinde olan öğretmenlerimizin sınıf dışı etkinlikleri ya da arazi çalışmalarında zorluklar yaşadıkları ve bu nedenle isteksiz davranışlar gösterdikleri gözlenmektedir (Altın ve Oruç, 2008, s. 17). Bu nedenle doğa sporlarına yönelik farklı branşlardaki öğretmenlerin algıları, kendi dersleri ile ilişkilendirmeleri, kendi branşlarına uygun doğa sporlarının tanıtımı ve katılmaya teşvik edilmeleri literatüre önemli katkılar sağlayabilir.

1.1. Problem Durumu

Sağlıklı, mutlu ve başarılı bir toplum için bedensel gelişim ile beraber zihinsel gelişimi destekleyen en önemli eğitim faaliyetlerinden biri spordur (Hergüner, 1992, s.

60). Özellikle çocukluk döneminde yapılan spor faaliyetlerinin; büyüme ve gelişmenin daha iyi olması, sosyalleşme ve hastalıklardan korunma gibi olumlu yönleri bulunmaktadır (Çelik ve Şahin, 2013, s. 468). Ancak teknolojinin ilerlemesiyle birlikte hareketsiz bir yaşam şekli toplum içerisinde yayılmakta ve buna bağlı olarak bu durumdan en çok çocuklar etkilenmektedir (Çelik ve Şahin, 2013, s.469; Gülay-Taşçı, 2010, s. 97). Çarpık kentleşme ile doğadan uzak kalan çocukların, teknoloji bağımlısı bireyler haline dönüşmelerinden dolayı hareketsiz bir yaşantı sürmeye başladıkları aşıkardır (Ruhi, 1993, s. 17).

Çocukların bilime ve spora yönlendirilmesi, yeni beceriler kazandırılması, zararlı alışkanlıklardan korunması için başta eğitimcilerin kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir (Hergüner, 1992, s. 61). Spor konusunda bilgi sahibi ve derslerine entegre edebilen öğretmenler, öğrencilerine hem keyifli vakit geçirebilme imkanı hem de kalıcı öğrenme fırsatı sunabilirler. Bu nedenle okullarda dört duvar arasına sıkışan öğrencilerin, ders içi ve ders dışı zamanlarda farklı branş öğretmenleri tarafından gerçekleştirilecek sportif aktivitelere katılmaları eğitim ve öğretim faaliyetlerinin zenginleşmesini sağlayabilir.

Yapılan spor etkinliklerinin odak noktasına doğa olgusu yerleştirildiğinde öğrencilerde gözlem yapma, araştırma ve sorgulama yapma gibi birçok becerilerine olan katkı önemli görülmekle birlikte öğrencilerde doğa bilinci, doğa sevgisi gibi kavramların oluşmasında, öğrencilerin öğretmenlerini rol model aldıkları düşünüldüğünde öncelikle öğretmenlerde farkındalık oluşturmak önemli görülmektedir (Lee ve Bailie, 2019, s. 148). Öğretmenlerin bu süreçte doğa sporlarını tanımaları, ilgilenmeleri ve branşlarına uyarlamaları, bu alanda düzenlenen eğitimlere katılmaları ile gerçekleşebilir. Lee ve Bailie (2019, s. 157) okul öncesi öğretmenlerinin doğa yürüyüşü ile matematik ve bilim öğretimiyle ilgili etkinlik oluşturmada doğa deneyimleri olmadığı için zor olduğunu düşünseler de meslektaşlarıyla çalışırken daha rahat hissettiklerini belirtmiştir. Çalışmada öğrencilerle uygulama yapmadan önce öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmeleri bu alanda alacakları eğitimler önemli görülmektedir. Katılmış oldukları eğitimlerin süreçleri ve süreç sonu değerlendirmeleri doğa sporlarının eğitim-öğretim ortamlarında kullanımına önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca, Gündüz ve Acar (2014, s. 85) beden eğitimi dersinde fen bilimleri kazanımlarını doğa yürüyüşü ile birleştirerek yaptığı çalışmasında, kavramların başka alanlarla ilişkilendirilerek verilmesinin bilginin yapılandırılmasında kavramsal boyuta ulaştığını belirtmiştir. Doğa yürüyüşü, bir spor dalı olarak beden eğitimi dersi kapsamında incelense de farklı branş öğretmenlerine bu spor

dalı ile ilgili eğitimler vererek branşlarının kazanımlarını gerçekleştirme noktasında bütünleştirme ortamı oluşturabilir. Bu kapsamda doğa yürüyüşü eğitimine katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşünü derslerinde kullanabilme durumları nasıldır? sorusu araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı doğa yürüyüşü liderliği eğitimi süreci ve doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılmasına yönelik farklı branş öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesidir. Araştırma doğa yürüyüşü liderliği eğitimi alan öğretmenlerin eğitim süreci hakkındaki görüşleri, doğa yürüyüşünün eğitim aracı olarak kullanılabilirliğine ilişkin görüşleri ve branşları konusunda doğa yürüyüşü sporunu kullanarak ürettikleri ders planlarının belirlenen ölçütler kapsamında incelemesi aşamalarından oluşmaktadır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda; 3 alt probleme cevap aranmıştır:

1. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim süreci hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılabilirliği hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin branşlarına uygun doğa sporu veya doğa yürüyüşü sporu içerikli ders planı hazırlama düzeyleri nasıldır?

Yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda Ek 2’de gösterilmiş yarı yapılandırılmış olarak hazırlanan sorular çalışmaya katılan öğretmenlere sorularak veriler elde edilmiştir. Ayrıca Ek 3’de gösterilen günlük ders planı taslağı dağıtılarak araştırmanın amacı doğrultusunda branşlara özgü ders planı üretmeleri istenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğretmenler öğretim sürecinin zenginleştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Onların güncel yaklaşımları, yöntemleri ve teknikleri takip etmesi sınıflarında uygulaması öğrencilerde öngörülen kazanımların gerçekleştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri öğrencilerinin de dolaylı olarak gelişimlerini etkilemektedir. Öğretmen eğitimleri bu anlamda öğretmenlerin kendilerini her alanda yenileyebilecekleri, farklı öğretim araçlarına ulaşabilecekleri, güncel yaklaşımlara ayak uydurabilecekleri fırsatlar sunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlerin

mesleki gelişimlerini arttırmak için birçok yenilikçi yaklaşımlar üzerine çalışmalar yürütmektedir. Bu yenilikçi yaklaşımlardan biri de doğa sporlarının eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılmasına yönelik gerçekleştirilen “*Oryantiring Eğitimi Kursu*” ve “*Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Kursu*” ‘dur (MEB, 2021). Literatür incelendiğinde eğitim ve öğretim alanında doğa sporlarından oryantiring sporu ile ilgili ilköğretim programlarındaki uygulamalar (Karaca, 2008), engelli çocuklara yönelik uygulamalar (Pouya, vd., 2017), farklı derslerdeki kazanımlara etkisi (İmamoğlu ve İmamoğlu, 2018) ve oryantiring eğitimine katılan öğretmenlerin görüşleri (Kaya, 2020) içerikli çalışmalar yer almaktadır. Doğa yürüyüşü sporu ile ilgili ise; beden eğitimi ve fen ve teknoloji dersi kapsamında performans ödevinin incelenmesi (Gündüz ve Acar, 2014) ve okul öncesi öğretmenlerine yönelik doğa yürüyüşü etkinlikleri hazırlama (Lee ve Bailie, 2019) olmak üzere kısıtlı çalışmalar olduğu görülmektedir. Doğa yürüyüşü sporu ile ilgili; doğa yürüyüşlerindeki risk unsurları (Keçeci, Gözeller ve Sevil, 2020), alternatif doğa yürüyüşü güzergahlarının belirlenmesi (Kiper ve Arslan, 2007), doğa yürüyüşü yapan bireylerin yaşam doyumu ve öz yeterlilikleri (Barut, Demir, Ballıkaya ve Çiftçi 2019), bireylerin doğa yürüyüşüne katılma nedenleri (Ardahan ve Yerlisu-Lapa, 2011; Ekinci, 2012; Kalkan 2012) gibi daha çok spor ve turizm alanlarında çalışmalar olduğu görülmektedir. Ayrıca literatürde doğa yürüyüşünün, doğa kampları ile ilgili çalışmalarda kamp programı içerisinde yer aldığı görülmektedir. Yardımcı (2009)’nın yürütmüş olduğu yaz bilim kampının ilköğretim 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin doğa algıları üzerine etkisini amaçlayan çalışmasında kamp programı dahilinde kamp alanının farklı bölgelerine doğa yürüyüşleri ve yürüyüş esnasında etkinliklere yer vermiştir. Karakaş, Baba-Kaya ve Yılmaz (2018)’in doğa kampına katılan ilköğrencilerinin kamp öncesi ve kamp sonrası görüşlerinin incelendiği çalışmalarında kamp süresince birçok doğa sporu etkinliklerinin yer aldığı ve bunların içerisinde trekking ve gece yürüyüşlerinin de bulunduğu görülmektedir. Aynı şekilde yürütülen doğa kampları, doğa eğitimleri ve doğa deneyimine dayalı çevre eğitimlerinde doğa yürüyüşünü kamp süresince etkinliklerin uygulanması aşamasında kullandıkları görülmektedir. (Özdemir, 2010 Özgel, Aydoğdu, ve Güven-Yıldırım, 2018; Uğurlu ve Akay, 2017) Yapılan çalışmalardan da görüldüğü üzere doğa yürüyüşü sporunun eğitim öğretim süreçlerinde yer aldığı ancak farklı etkinlikler içerisine yerleştirilerek birlikte yürütüldüğü görülmektedir. Doğanın içerdiği risk ve olumsuz durumlardan dolayı öğrencilerle doğa yürüyüşü yapmadan önce öğretmenlerin bu alanla ilgili gerekli eğitimleri almaları önemli görülmektedir. Bu anlamda ger-

çekleştirilen bu çalışma ile doğa yürüyüşü liderliği eğitimi ve sürece ilişkin eğitme katılan öğretmenlerin görüşleri literatüre önemli katkılar sağlayacağı söylenebilir.

1.4. Varsayımlar

Öğretmenlerin görüşme formlarına ve ders planlarına kendi gerçek düşüncelerini yansıttıkları varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu alışma;

- Felsefe, Müzik, Türkçe, Biyoloji, Coğrafya, Matematik, Bilişim teknolojileri, Sınıf, Almanca, İngilizce, Okul ncesi, Rehberlik, Beden Eğitimi ve Fen bilimleri ğretmenliği branşlarında görev yapmakta olan öğretmenler doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılmasından dolayı belirtilen branşlarla sınırlandırılmasına neden olmuştur.
- Ders planlarının gerçek uygulama yapılmadan değerlendirilmesi hem araştırma hem öğretmenler açısından sınırlılık oluşturmaktadır.
- Doğa yürüyüşü sporunun derslerde uygulanamaması sebebiyle katılımcı gözlem yapılamaması sınırlılık oluşturmaktadır.
- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında çalışmakta olan öğretmenler yalnızca bir kere ilgili konuda eğitim almışlardır. Ortaya çıkan küresel salgın sebebiyle yeni eğitimlerin alınamamış olması çalışma grubunun 22 kişi ile sınırlandırılmasına neden olmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

2. Kavramsal/Kuramsal Çerçeve

Araştırmanın bu kısmında çalışmanın kuramsal çerçevesi doğrultusunda okul dışı öğrenme, spor ve bedensel faaliyetler, doğa temelli spor etkinlikleri, eğitimde spor doğa yürüyüşü, oryantiring, kampçılık ve dağ bisikleti konularından bahsedilecektir. Ayrıca araştırma ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalar da incelenecektir.

2.1. Okul Dışı Öğrenme

Teorik bilgi ile günlük yaşam arasındaki köprüyü yaparak ve yaşayarak, deneyim kazanarak sağlayan en önemli öğrenme ortamlarından biri de okul dışı öğrenme ortamlarıdır (Kulalıgil, 2013, s.2). Literatüre bakıldığında; “okul dışı fen”, “günlük hayatta fen”, “yaşam boyu fen öğrenme”, “ders dışı etkinlik”, “derslik dışı fen etkinlikleri”, “mekan dışı eğitim” gibi isimlendirmeler altında okul dışı öğrenme kavramı ele alınmaktadır (Dierking, Falk vd., 2003; Higgins ve Nicol, 2002; Binbaşıoğlu, 2000; Atmaca, 2012; Öztürk, 2010, Akt., Karademir, 2013, s.7). Türkmen (2018) fen eğitiminde okul dışı öğrenme kavramını “sınıf-dışı ortamlarda bilim öğretimi” olarak isimlendirilmesinin daha uygun olacağını belirtmiştir. Altın ve Oruç (2008, s.12) literatürde sınıf dışı öğrenme kavramının;

- “*DeneySEL Eğitim*” (*Experiential Education*),
- “*Çevre Eğitimi*” (*Environmental Education*),
- “*Macera Eğitimi*” (*Adventure Education*)
- “*Vahşi Doğa Eğitimi*” (*Wilderness Education*)

terimleri ile birbirlerinin yerine de kullanıldığını belirtmiştir.

Şekil 2.1.’de gösterildiği gibi çevre eğitimi, okul dışı etkinlikler, kişisel ve sosyal gelişimin birleşmesiyle okul dışı öğrenme kavramının ortaya çıktığı belirtilmektedir (Higgins, Loynes ve Crowther, 1997; Karademir, 2013, s.8; Kulalıgil, 2013, s. 11).

Şekil 2.1.

Okul Dışı Öğrenme Bileşenleri

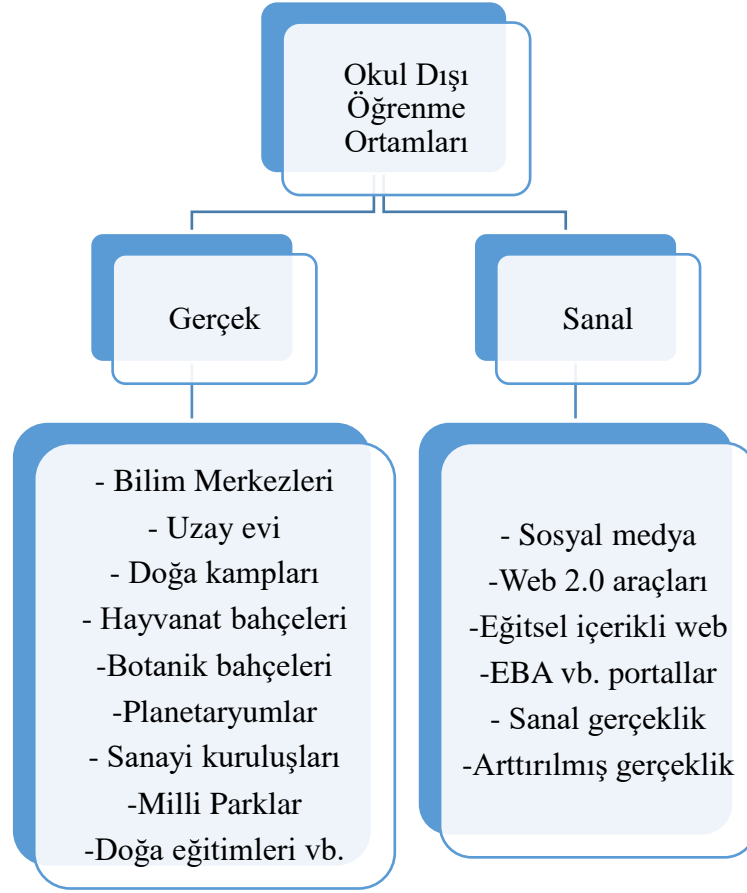

Müzeler, hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri, plenaryumlar, sanayi kuruluşları, milli parklar, bilim merkezleri, herbaryumlar ve doğa eğitimleri okul dışı öğrenmenin gerçekleştirilebileceği ortamlardan bazılarıdır (Laçın Şimşek, 2011; Türkmen, 2010, Akt., Bostan-Sarıoğlu ve Küçüközer, 2017, s. 3). Bu ortamlarda kaynağı doğa olan bilgiye ulaşmak, bilim insanı gibi davranma, üst düzey düşünme becerilerine sahip olma gibi niteliklere sahip olmasını istediğimiz öğrencileri sınıf ve doğa ortamını birleştiren etkinliklerle buluşturan öğretmenler, kalıcı öğrenmeler gerçekleşmesine katkı sunmaktadır (Türkmen, 2018, s. 15).

Karademir (2018, s. 437) yalnızca fiziki ortamlar değil, okul dışında gerçekleşen planlı ve programlı tüm öğretim faaliyetlerin okul dışı öğrenme kapsamında incelenebileceğini belirtmiş ve bu doğrultuda okul dışı öğrenme ortamlarını iki ana kısımda incelemiştir. (Şekil.2.2.): “Gerçek okul dışı öğrenme ortamları” ve “Dijital/sanal okul dışı öğrenme ortamları”

Şekil.2.2.

Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Karademir, 2018, s. 437

Yapılması planlanan bu araştırma ile gerçek okul dışı öğrenme ortamlarından doğa eğitimi ve doğa sporları kapsamında doğa yürüyüşünün farklı branşlardaki kazanımlar ile planlı ve sistematik bir şekilde ilişkilendirilmesi sağlanmaya çalışılarak disiplinler-arası etkileşimle alana katkı sunması beklenmektedir. Bu anlamda ilişkilendirmenin sağlam temeller üstüne gerçekleştirilebilmesi için öğretimi gerçekleştirecek öğretmenlerin katkısı önemli görülmektedir.

2.2. Spor ve Bedensel Faaliyetler

Spor, önceden belirlenen kurallar ve hedefler doğrultusunda fiziksel ve zihinsel performansa dayalı aynı zamanda keyif veren etkinlikler olarak nitelendirilmektedir (Kaplan ve Akkaya, 2014, s. 117). Bireyin sosyalleşmesinde, kendilerini toplumun bir parçası olduklarını anlamaları noktasında sporun günlük yaşamda ve eğitim planlamalarında yer alması önemli görülmektedir (Kaplan ve Akkaya, 2014, s. 117).

Spor kelimesi genellikle “fiziksel aktivite” ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Ancak günlük yaşamda enerji harcanarak kalp ve solunumu hızlandıran sonucunda yorgunluk hissi oluşan tüm faaliyetler fiziksel aktivite olarak ifade edilmektedir. Bu nedenle spor ile birlikte egzersiz, oyun ve gün içerisinde gerçekleştirilen çeşitli faaliyetler fiziksel aktivite olarak tanımlanmaktadır (Bek, 2008, Akt., Saygın, 2012, s. 8).

Fiziksel aktivitenin çocukların bilişsel yapıları üzerine olumlu yönde etkisinin iki önemli nedeni bulunmaktadır:

- 1) Fiziksel zindeliği arttırması
- 2) Okul düzenini bozan davranışları ve okuldan ayrılmaları azaltmasıdır (Trudeau ve Shephard, 2008, s. 2).

Saygın (2012) ise düzenli fiziksel aktivite yapılmasının sağlık, sosyolojik ve psikolojik yönlerden yararlarını şu şekilde ifade etmiştir:

- Tembellikten uzaklaşarak daha enerji dolu hissetme,
- Hayata karşı pozitif olma,
- Öz güvenin artması,
- Hastalıklardan korunma,
- Arkadaşlık, paylaşma ve yardımlaşma duygularının gelişmesi
- Stresten korunma,
- Daha verimli çalışma,
- Aktivitelerin zevkli olması ve yaşam süresini uzatması,
- Hiperaktivite sorunu yaşayan bireylerde sakinleşmeye neden olması gibi faydaları bulunmaktadır (Saygın, 2012, s. 14).

Ayrıca World Health Organization (WHO, 2010, s. 26) fiziksel aktivite kılavuzunda belirli yaş grupları için fiziksel aktivite tavsiyelerinde bulunmuşlardır. Bunlar;

- 5-17 yaş aralığındaki çocuklar ve ergenler her gün 60 dakika veya daha fazla orta, şiddetli fiziksel aktivite yapmalıdır.
- 18-64 yaş aralığındaki yetişkinlerin hafta boyunca en az 150 dakika orta yoğunlukta veya en az 75 dakika şiddetli aerobik fiziksel aktivite yapmaları önerilmektedir.
- 65 yaş ve üstü sağlıklı yaşlı yetişkinler de dahil olmak üzere, her hafta 150 dakika veya daha fazla orta yoğunlukta ya da 75 dakika şiddetli aerobik fiziksel yapmaları önerilmektedir.

Sportif faaliyetler öğrencilerde; kinestetik zeka, görsel/uzamsal zeka, sözel/dilsel ve sosyal/ kişilerarası zeka ve içsel/öze dönük zeka gibi birçok zeka alanının bütünleşik bir biçimde geliştirmektedir (Armstrong, 1994, Akt., Erturan ve Göde, 2008, s. 25). Bu anlamda çocukların büyüme ve gelişme sürecini sağlıklı bir şekilde tamamlaması amacıyla fiziksel aktivitenin erken yaşlarda alışkanlık haline getirilmesi gerekmektedir (Saygın, 2012, s. 19). Bu durum ilkököl ve ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerle aynı zamanda diğer disiplinlerin etkileşimiyle fiziksel aktiviteye yönlendirilmesinin önemini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin okul içi ve okul dışında katıldıkları spor etkinlikleri veliler tarafından boşa geçirilen zaman olarak bilinse de spor yapmanın fiziksel gelişimin yanı sıra zihinsel gelişime de katkı sağladığını fark ettiklerinde öğrencileri spor yapmaya motive edebilecekleri düşünülmektedir (Erturan ve Göde, 2008, s. 26). Bu anlamda sportif faaliyetlerin önemini velilere iyi anlatılması, ders içeriklerinin fiziksel aktivitelerle birleştirilerek öğrenmeye katkı sunması, öğretmenlerin spor bilgilerini geliştirmeleri ve dersleriyle ilişkilendirmeleri noktasında Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve bu alanda çalışan araştırmacıların katkısı önemli görülmektedir.

2.3. Eğitimde Spor

Spor ve fen bilimleri, temel aldıkları prensipler nedeniyle birbiri ile etkileşim halinde olan iki bilim dalı olarak nitelendirilebilir. Spor sayesinde öğrenciler sadece fiziksel bir aktivite de bulunmayıp ayrıca farkında olmadan bilimin temel ilkelerini öğrenmektedirler. Örneğin günlük hayatta öğrenciler bisiklet sürme, top atma ve ip atlama gibi etkinlikleri yaparken deneme yanılma yoluyla basit makineler, kuvvet ve hareket gibi fen bilimleri programında yer alan konuların ilkelerini gerçekleştirmektedirler. Bu nedenle spor, fen bilimleri öğretiminde yaratıcı ve etkili bir öğrenme aracı olarak kullanılabilir (Donaldson ve Hammrich, 2016, s. 64).

Fen bilimleri öğretim programının özel amaçları incelendiğinde (M.E.B., 2018, s. 9);

- *“Astronomi, biyoloji, fizik, kimya, yer ve çevre bilimleri ile fen ve mühendislik uygulamaları hakkında temel bilgilerin kazandırılması”*
- *“Doğanın keşfedilmesi ve insan-çevre arasındaki ilişkinin anlaşılması sürecinde bilimsel süreç becerileri ve bilimsel araştırma yaklaşımını benimseyip bu alanlarda karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek”*
- *“Toplum, ekonomi ve doğal kaynaklara ilişkin sürdürülebilir kalkınma bilinci geliştirmek”*

- “Günlük yaşam problemlerine ilişkin sorumluluk alma ve çözümünde fen bilimlerine ilişkin bilgi, bilimsel süreç becerileri ve diğer yaşam becerilerini kullanmak”
- “Doğada ve yakın çevresinde meydana gelen olaylara karşı merak uyandırmak ve tutum geliştirmek”

ifadeleri yer almaktadır. Öğrencilerin fen okuryazarı bireyler olarak yetişmelerini sağlama noktasında spor ve fiziksel etkinlik faaliyetleri ile fen bilimleri öğretim programı amaçları karşılaştırıldığında birbirlerini tamamladıkları görülmektedir. Yapılması planlanan bu araştırma kapsamında doğa sporlarından doğa yürüyüşü incelenecektir.

2.3.1. Doğa temelli spor etkinlikleri

Doğanın zenginliklerinden faydalanılarak yapılan doğa sporları karada, havada, suda ve karda yapılabilmektedir. Özellikle karada yapılan doğa sporlarının birçok çeşitleri bulunmaktadır. Dağcılık, kampçılık, kaya tırmanışı, doğa yürüyüşü, oryantiring, doğa fotoğrafçılığı, doğa gözlemciliği örnek olarak verilebilir (Kalkan, 2012, s. 2).

Doğa sporları bireyin bilgi, beceri, tecrübe ve fiziksel hazır bulunuşluğa göre herhangi bir motor ya da hayvan gücü desteği olmadan, doğadaki potansiyel ve fırsatlardan yararlanarak hayatta kalma ve mücadele etme etkinliklerinin tamamı olarak ifade edilir (Dinç, 2006, s. 34). Bir diğer tanımda ise doğa sporu, insan faktöründen en az etkilenilecek şekilde doğal ortamlarda gerçekleştirilen sportif aktiviteler olarak tanımlanmakla birlikte gerçekleştiği ortamlara göre üç gruba ayrılmıştır (Altın ve Oruç, 2008, s. 16; Kızar, Genç, Kayantaş, ve Kargün, 2018, s. 10). Bunlar:

1. *Denizde gerçekleştirilen:* Su altı raftingi, tüplü-tüpsüz dalış, gemiyle seyahat, jetski Jet botu, parasailing, su kayağı, rüzgar sörfü, su kayağı, balıkçılık, yelken sporları
2. *Havada gerçekleştirilen:* Paraşüt, Yamaç paraşütü, Planör, hand gliding, bungyjumping
3. *Karada gerçekleştirilen:* Doğa yürüyüşleri, dağcılık, dağ bisikleti, off-road, ırmak sporları (rafting, kano, kürek), oryantiring, mağaracılık, kanyoning, kaya tırmanışı vb.

Bu rekreatif faaliyetler aynı zamanda doğayla bütünleşmek amacıyla yapılan turizmin bir türü olan çevresel turizm olarak da gerçekleştirilmektedir (Mcistosh ve Golder, 1984, Akt., Tütüncü ve Kuşluvan, 1997, s. 11).

Doğa sporları yapan bireylere olan faydalarını ise Demirhan (Akt., Dinç, 2006, s. 44) şu şekilde sıralamıştır:

- Grup içi uyum ve sosyalleşme
- Bedensel faaliyet gösterme, spor yapma isteği
- Keşfetme ve anlama isteği
- Adrenalini hissetme isteği
- Hedefe ulaşma arzusu
- Liderlik yeteneği
- Yaratıcılık
- Kendini iyi hissetme ve mutlu olma isteği

Doğa sporlarının faydalarının yanında dağ ve dağa yakın yerlerde yapılan yürüyüş, kampçılık, mağaracılık, tırmanış gibi spor dalları hem uzmanlar hem de sporcular tarafından riskli görülmektedir. Bu durum bu etkinliklerde hayati tehlike ile karşı karşıya kalma olasılığının fazla olmasından kaynaklanmaktadır (Dinç, 2006, s. 38). Ancak günümüzde küresel iklim değişikliğinin sonuçlarından olan doğal afetler daha sık yaşanmaktadır. Ayrıca ülkemiz jeopolitik konumundan dolayı deprem kuşağı üzerinde bulunmaktadır. Bireylerin doğanın olumsuz etkileri karşısında hayatta kalma becerilerine sahip olmak ve doğadaki engelleri aşacak bilgi ve tecrübeye sahibi olmak, doğa sporları ile önceden hazırlanarak gerekli davranış değişikliğini sağlamak ile mümkün olabilir.

2.3.1.1. Oryantiring

Oryantiring, önceden belirlenen bir bölgeye yerleştirilen hedefleri harita ve pusula yardımıyla en kısa zamanda bulup parkuru tamamlama üzerine yapılan zihinsel ve fiziksel beceri gerektiren bir doğa sporudur (Bektaş vd., 2012, s. 249; Deniz vd., 2012, s. 7; Karaca, 2008, s. 86; Pouya, Demir ve Demirel, 2017, s. 610). Bireysel ya da grup halinde yapılabilen oryantiring sporu, önceden belirlenmiş bir rota olmaksızın her sporunun kendi fiziksel performansına ve kendine en uygun rotayı oluşturabilme becerisine göre hareket edebilme özelliğinden dolayı diğer spor dallarından farklılık göstermektedir. Bu nedenle sadece fiziksel üstünlüğe sahip olmak başarılı olabilmek için tek yeterlilik değildir (Karaca, 2008, s. 87). Uluslararası Oryantiring Federasyonu (IOF) oryantiring sporunu kendi içerisinde; koşu oryantiringi, kayak oryantiringi, dağ bisikleti oryantiringi ve engelliler için oryantiring olmak üzere dört türe ayırmaktadır (Deniz vd.,

2012, s. 7). Oryantiring sporunun çeşitli faydaları bulunmaktadır. Bunlar belirlenen temalar altında sınıflandırılarak tablolaştırılmıştır ve Tablo 2.1’de açıklanmıştır.

Tablo 2.1

Oryantiring Aktivitelerinin Faydaları

Kavramsal faydaları	<ul style="list-style-type: none">• Harita okuma bilgisi ve pusula kullanma becerisi ile en kısa rotayı oluşturup en hızlı bir şekilde bitirmek olan bu sporun amacı yön bulmaya dayanır.• Haritanın yorumlanması ile zihinde üç boyutlu düşünebilme yeteneğinin gelişmesini sağlar.• Harita kullanma ve yön bulma yeteneklerini geliştirir.• Coğrafya, matematik, fen bilimleri ve beden eğitimi gibi derslerde kazanım odaklı eğlenceli etkinlikler düzenlenir.
Fiziksel faydaları	<ul style="list-style-type: none">• Parkuru en kısa sürede bitirmeyi amaçladığından dolayı sporcuların kondisyonlarının yüksek olmasını ve sağlıklı bireyler olmalarını sağlar.• Başarı elde edebilmek için hızlı, çevik ve güçlü olunması gerekir. Bu nedenle ön hazırlık aşamasında kas yapısının gelişmesini sağlar.• Fiziksel performans ile birlikte arazide kolay ve hızlı harita okuma yapabilmek için zihinsel performansında yüksek olması gerekir.• Bu durum hem fiziksel hem de zihinsel ön hazırlık yapılmasına olanak tanır.
Sosyal ve bireysel faydaları	<ul style="list-style-type: none">• Bireylerde kendine olan özgüveni ve başarıma arzusunu artırır.• Takım olabilme bilincini, grup içi görev paylaşımını, grup içi yardımlaşmayı ve başarılı olabilmek için birlikte hareket etmeyi öğrenirler.• Odaklanma becerisini geliştirir.• Yapılan hatalardan yola çıkarak doğruyu bulmaya yönlendirir.• Problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.

Avcı, 2013, s. 19; Deniz vd., 2012, s.13; İmamoglu ve İmamoglu, 2018, s. 200; Pouya vd., 2017, s. 611

2.3.1.2. Doğa yürüyüşü

Doğa yürüyüşü, farklı yaş, cinsiyet ve meslek gruplarından bireylerin yapabileceği genellikle günübirlik gerçekleştirilen doğa sporlarından biridir (Kalkan, 2012, s. 2). Ormanlık alan, deniz kenarı, yayla gibi açık arazilerde eğlenmek ve doğayla iç içe olmak amacıyla yapılan her yaştan bireylerin yapabileceği genellikle grup halinde yapılan “günübirlik doğa gezintisi”;

- Sabah başlayıp akşam bitiyorsa “günübirlik yürüyüş” (HIKING),
- Birkaç gün sürüp konaklamalı ise “Kamplı yürüyüş” (TREKKING),
- Belirli bir program dahilinde olmadan gelişigüzel ise “Plansız ve belli bir takvime uymayan yürüyüş” (BACKPACKING),
- Ön hazırlık gerektiren, planlı, zorlu ve belirli bir hedef doğrultusunda gerçekleştiriliyorsa “uzun veya kısa süreli kamplı/konaklamalı yürüyüş” (EXPEDITION) olarak adlandırılmakta ve çeşitlendirilmektedir (Koç, 2018, s. 29).

Mitten, Overholt, Haynes, D’Amore ve Ady (2016, s. 3) doğa yürüyüşünü, açık havada genellikle kayalık, ağaç kökleri gibi engellerin olduğu doğal arazide gerçekleştirilen ve belirlenen mesafelerde yapılan yürüme eylemi olarak tanımlamaktadırlar. Bir diğer tanımda ise doğa yürüyüşü genellikle aynı gün başlayıp aynı gün biten günü birlik gezi olarak ifade edilmiştir (Redmond, Foran ve Dwyer, 2010, s. 138).

Doğa yürüyüşleri çok fazla teknik bilgi ve beceri sahibi olmadan, öncesinde yapılacak kısa süreli eğitimlerle her yaştan katılımcının gerçekleştirebileceği en kolay doğa sporlarından biri olarak dikkat çekmektedir (Kızar, vd., 2018, s. 12). Doğa sporlarının bireylerde; grup içerisinde nasıl davranılması gerektiğini öğrenme, liderlik, özgüven gelişimi, sorumluluk üstlenebilme, risk yönetimi, yaratıcılık ve beceri gelişimi gibi sosyal ve psikolojik faydalarının yanı sıra beden gelişimini de olumlu yönde etkilediği bilinmektedir (Ardahan ve Lapa-Yerlisu, 2011, s.1338; Kalkan, 2012, s. 26).

Koç (2018) ise doğa ile iç içe olmanın faydalarını şu şekilde sıralamıştır:

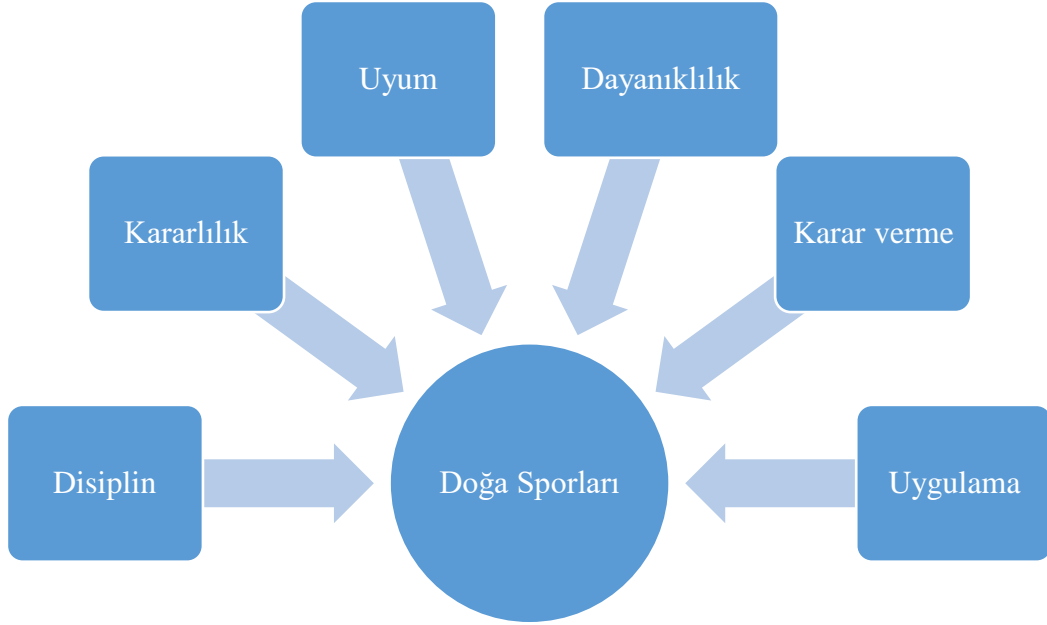
- Mutluluk seviyesini yükselterek, stresinizi azaltır.
- Doğadaki sesler rahatlatıcı ve olumlu düşünme etkisi gösterir.
- Problem çözme becerisini arttırırken dikkat dağınıklığını azaltır.
- Motive olmanızı sağlayarak cesaretlendirir.
- Vücuttaki organların düzgün ve uyumlu çalışmasına yardımcı olur.
- Grup halinde yapılan yürüyüşlerde bireylerin sosyalleşme ihtiyacının karşılanmasına yeni dostluklar ve arkadaşlıklar kurulmasına yardımcı olur.

- Metabolizmanın düzgün çalışmasını sağlayarak bağışıklık sistemini güçlendirir.

Kızıar vd. (2018, s. 12) doğa sporunun, bireylerde Şekil 2.3.'deki beceri alanlarının gelişimine olumlu katkı sağladığını belirtmiştir.

Şekil 2.3.

Doğa Sporlarının Katkı Sağladığı Beceri Alanları

2.3.1.2.1. Doğa yürüyüşü çeşitleri

Ormanda yapılan doğa yürüyüşleri: Ormanda vadi tabanı ya da patikalarda yapılan, sık ve dikenli bitki örtüsüne dikkat edilmesi gereken yürüyüşlerdir (Kızıar vd., 2018, s. 11). Ormanda ağaçların gölgelerinden dolayı hava daha hızlı kararır bu nedenle yürüyüş yapılacak bölgenin bitki örtüsü hakkında önceden bilgi edinilerek plan yapılması ormanda kaybolmadan sağlıklı yürüyüş için en önemli noktadır. Ayrıca ormanlarda yüksek ağaçlar GPS kullanımını engelleyebilir bu nedenle harita ve pusula yardımıyla yürüyüşü gerçekleştirecek şekilde hazırlık yapılmalıdır (Koç, 2018, s. 193). Ormanda her yerin birbirine benzemesinden dolayı sık çalılık ve bitki örtüsü içerisinde yürüyüşçüler aralarındaki mesafe 3 metrenin üzerinde olmamalıdır (Şahin, 2010, s. 16). Yılan, akrep gibi ısırıcı ve zarar veren canlılardan korunmak amacıyla canlı renkli kıyafetler (özellikle sarı renkli gibi.) tercih edilmemeli, nemli, serin ve kuytu yerlere rastgele oturmamalıdır (Koç, 2018, s. 193; Şahin, 2010, s. 16). Ormanda yapılan yürüyüşlerde en

sık karşılaşılan kaza ise sık çalılık ya da ağaç dallarının bulunduğu alanlarda önde ilerleyen yürüyüşçünün önündeki dalları açtıktan ve geçtikten sonra arkasındaki yürüyüşçüye dalların çarpması sonucu meydana gelen yaralanmalardır (Şahin, 2010, s. 16). Bu alanlardaki yürüyüşlerde arkadan gelen yürüyüşçüler uyarılmalı ya da zarar görmeyecek şekilde arada mesafe bırakılması yaralanmaları önleyebilir.

Çölde yapılan doğa yürüyüşleri: Çölde yumuşak ve kumlu zeminde yürümenin zorluğundan dolayı çok tercih edilmemektedir. Ayrıca Türkiye’de çöl alanı bulunmadığından yapılamamaktadır (Kızar vd., 2018, s. 13). Ülkemizden Afrika ve Asya kıtalarına turizm amaçlı çölde safari tarzı faaliyetler düzenlenmektedir (Şahin, 2010, s. 17). Çöl yürüyüşlerinde sıcak çarpması, su kaybı ve kum fırtınalarına özellikle dikkat edilmelidir (Kızar vd., 2018, s. 13; Şahin, 2010, s. 17).

Dağlık alanda yapılan doğa yürüyüşleri: Dağ ve dağa yakın bölgelerde, kayalık ve çarşak zeminlerde gerçekleştirilmesinden dolayı dağcılığa hazırlık olarak da düşünülen güç, esneklik ve yüksek çaba gerektiren tehlikeli olduğu gibi keyif veren yürüyüşlerdir (Koç, 2018, s.188). Dağ yürüyüşlerinde kayalara, yükseklerdeki sert hava koşullarına, hipotermiye dikkat edilmelidir (Şahin, 2010, s. 17). En çok karşılaşılan kazalar ise insan faktörlü gerçekleşmektedir. Özellikle aceleci ve umursamaz davranan kişiler taş düşmesine neden olup grubun ve kişinin ciddi yaralanmasına sebep olabilirler (Koç, 2018, s. 188).

Kanyon ve dere yatağında yapılan doğa yürüyüşleri: Zorlu kanyon geçişlerinin bulunduğu, teknik bilgi ve kondisyon gerektiren, yüksek efor sarf ettiren mutlaka gerekli donanım ve malzemelerle yapılması gereken yürüyüşlerdir (Kızar vd., 2018, s. 13; Şahin, 2010, s. 18). Dere, nehir veya akarsu gibi sudan geçişleri bulunduğu suların sürüklediği kütüklere, su içerisindeki oynak taşlara, çatlaklara, yarıklara, yosunlu kaygan yüzeylere dikkat edilmelidir. Ayrıca uzun süreli ıslak kalmadan dolayı meydana gelebilecek hipotermiden korunmak amacıyla hızlı kuruyan, hafif kıyafet ve ayak-kabılar tercih edilmelidir (Koç, 2018, s. 197; Şahin, 2010, s. 18).

2.3.1.2.2. Doğa yürüyüşlerinin zorluk dereceleri

Doğa yürüyüşleri katılımcıların kondisyonu, arazideki yükselti değişimi, yürünecek parkurun zemini, mesafe, kullanılacak malzeme, ekipman, mola süreleri ve hava durumu şartlarına göre genel kabul gören zorluk derecelerinden oluşmaktadır.1’den 6’ya kadar sınıflandırılmış olan zorluk dereceleri aşağıda belirtilmiştir (Kızar vd., 2018, s. 14; Koç, 2018, s. 134; Şahin, 2010, s. 21).

Zorluk derecesi 1

- Her yaştan bireyler yürüyebilir. (Özel kondisyon gerektirmez.)
- Yükselti değişimi çok azdır (100 metreyi geçmez) ve genellikle düzdür.
- Toprak yoldur.
- 5-10 km arasında mesafe belirlenir.
- Özel ekipmana ihtiyaç duyulmaz.
- Yön bulma sorunu yaşanmaz.
- Hava şartları iyi olduğunda yapılıır.
- Yeni başlayanlar ve ciddi sağlık problemi olmayanlar için uygundur.

Zorluk derecesi 2

- Normal kondisyon gerektirir.
- Eğim azdır (300 metreyi geçmemeli).
- Patika alanlarda yürünür.
- 10-20 km arasında mesafe belirlenir.
- Bileği saran ayakkabı kullanılması önerilir.
- Yön bulma ve arazide yürüme tekniklerinin bilinmesi gerekir.
- Her 45 dakikada bir mola verilmelidir.
- Beklenmedik hava değişimleri dışında iyi hava şartlarında yapılıır.
- Yürüyüş tecrübesi olan herkes için uygundur.

Zorluk derecesi 3

- Kondisyon gerektirir.
- Arazide dar, patika, sık ormanlık ve çarşak zeminlerde yürünür.
- 10-20 km arasında mesafe belirlenir.
- Bileği saran yürüyüş ayakkabısı ve şartlara uygun kıyafet giyilmelidir.
- Yön bulma ve arazide yürüme tekniklerinin yanında beklenmeyen durumlara hazırlık bilgisi ve beslenme bilgisi gereklidir.
- Ara soluklanma dışında kısıtlı mola verilir.
- Bütün hava şartlarında yapılabilir.

Zorluk derecesi 4

- İyi kondisyon gerektirir.
- Eğim değişimi fazladır (700 metreyi bulabilir), yan geçişler bulunur.
- Yola çıkmadan arazide, bozuk zeminlerde yürünür.
- 10-20 km arasında mesafede yürünür.
- Bileği saran yürüyüş ayakkabısı, şartlara uygun kıyafet ve baton gereklidir.

- Yön bulma ve arazide yürüme teknikleri, acil durumlara hazırlıklı olma bilgisi, malzeme kullanımı ve beslenme bilgisi gereklidir.
- Mola azdır ve zaman kısıtlaması vardır.
- Bütün hava şartlarında yapılıır.

Zorluk derecesi 5

- İyi kondisyon gerektirir.
- Eğim çoktur.
- Sert yapılı, taşlık, kayalık ve patikasız alanlarda yürünür. Islak geçişler bulunur.
- 15-25 km arasında mesafe belirlenir.
- Bileği saran yürüyüş ayakkabısı, şartlara uygun kıyafet ve baton gereklidir.
- Yön bulma ve arazide yürüme teknikleri, acil durumlara hazırlıklı olma bilgisi, beslenme ve temel tırmanış bilgisi gerekir.
- Ara molalar dışında mola sayısı azdır ve zaman kısıtlaması vardır.
- Bütün hava şartlarında yapılıır.

Zorluk derecesi 6

- Çok iyi kondisyon gerektirir.
- Eğim çok ve süreklidir (1500 metreyi bulabilir), kaya tırmanışları ve yan geçişler bulunur.
- 25 km üzerinde mesafe belirlenir.
- Sert tabanlı yürüyüş botları gereklidir.
- Yön bulma ekipmanları, arazide yürüme bilgisi, acil durum bilgisi, beslenme bilgisi ve temel tırmanış bilgisi gereklidir.
- Yemek dışında genellikle mola verilmez.
- Bütün hava şartlarında yapılıır.

2.3.1.2.3. Doğa yürüyüşü için gerekli malzemeler

Her spor faaliyetinin kendine özgü malzeme ve ekipmanları bulunmaktadır. Doğa yürüyüşlerinde ise her yürüyüşte mutlaka bulunması gereken malzemeler, yürüyüş çeşidi ile mevsim şartlarına göre bulunması gereken ek malzemeler ve grup lideri ya da danışmanlarda bulunması gerek malzemeler olmak üzere üç grupta toplanabilir (Şahin, 2010, s. 27). Malzemelerin yürüyüş amacına uygun olması, sağlam olması, hafif olması öncelikli dikkat edilmesi gereken hususlardır (Kızar vd., 2018, s. 19). Ayrıca malzeme seçiminde vücut sağlığını bozmayan, rahat hareket etmeyi sağlayan, terletmeyen, su

geçirmeye ve nefes alabilen ürünler tercih edilmelidir (Koç, 2018, s. 47; Şahin, 2010, s. 27).

Doğa Yürüyüşünde mutlaka bütün katılımcılarda bulunması gereken malzemeler aşağıda şu şekilde sıralanmaktadır: (Ekinci, 2012, s. 51; Koç, 2018, s. 51; Kızar vd., 2018; Şahin, 2010, s. 28).

- *Yürüyüş ayakkabısı (botu)*: Yazlık ayakkabının yumuşak, hafif ve iyi havalandırmaya sahip olması gerekir. Cordura kumaş veya süet deri tercih edilmelidir. Kışlık için ise Gore-Tex botlar (suya dayanıklı) tabanları sağlam ve dişli olanlar tercih edilmelidir.
- *Yürüyüş kıyafeti*: Seçilecek kıyafetin rahat, yağmur, kar ve terden dolayı ıslanıldığında çabuk kuruyan, iyi havalandırması olan, kat kat giyilebilen, hafif ve aşınmaya dayanıklı kumaşlardan olanları tercih edilmelidir.
- *Su matarası*: Alüminyum veya koku yapmayan Lexan plastikten yapılmış geniş ağızlı su mataraları tercih edilmelidir. Plastik ve askeri mataralar boş iken bile ağır olduklarından dolayı çok tercih edilmemektedir.
- *Düdük*: Kaybolma veya düşüp yaralanma durumlarında gruptaki diğer yürüyüşçülere yerinizi belli etmek amacıyla kullanılır. Boynunuza bir iple asılmalı ya da çantada elinizle kolay ulaşabileceğiniz bir kısma takılmalı, asla kaybedilmemelidir.
- *Çakı*: Her zaman ihtiyaç duyulabilmektedir. Özellikle kaybolma durumlarında hayatta kalabilmek amacıyla barınak yapımı ve avlanmak amacıyla kullanılabilir.
- *Pusula*: Pusula doğa sporcuları için olmazsa olmaz malzemelerden biridir. Her ne kadar teknolojinin gelişmesiyle birlikte GPS gibi araçlar sayesinde tam konum belirlenebilse de bu cihazların şarjı bitebilir, hassas olduklarından en küçük bir darbeye kırılabilir, yoğun sis ve yüksek ormanlık alanlarda kullanılmaz hale gelebilirler. Bu nedenle pusula ile yön bulma ve harita üzerinde kullanımı iyi şekilde öğrenilmelidir.
- *Şapka veya bere*: Yazın sıcak çarpmasından ve güneş yanıklarından kışın ise soğuktan ve ısı kaybından korunmak için gereklidir.
- *Ateş başlatıcı malzeme (kibrit, çakmak, magnezyum çubuğu)*: Islanma, hava karadığında kaybolma gibi olumsuz durumlarda ateş doğa sporcuları için en büyük kurtarıcılarıdır.

- *Rüzgarlık veya yağmurluk:* Molalarda özellikle terliyseniz hafif esinti ve rüzgardan korunmak için rüzgarlık, hafif yağmurlarda yağmurluk, sağnak yağışlarda panço kıyafetlerin ve malzemelerin ıslanmaması açısından önemlidir. Ayrıca pançolar çadır olarak da kurulup kullanılabilir.
- *Sırt çantası:* Yedek kıyafet, su matarası, atıştırmalık yiyecek gibi temel malzemeleri alabilecek yaz yürüyüşleri için 30-35 litrelik, kış yürüyüşleri için 40 litrelik çantalar kullanılabilir.
- *Ek gıda ve ilk yardım kiti:* Kaybolma ihtimalinden dolayı bir önlem olarak parkurda dönüşe geçtikten sonraya küçük bir konserve ve çikolata bırakılmalıdır. İlk yardım kitinin içerisinde ağrı kesici, antiseptik yara solüsyonu, yara bandı ve sargı bezi bulunmalıdır.
- *Haritalar:* Yürüyüşün gerçekleştirileceği bölgenin 1:25000 ile 1:50000 ölçekli topografik haritaları kaybolmamak ve gidilen istikametini bulması amacıyla gerekli detayları gösteren kullanışlı haritalardır ve her yürüyüşçüde bulunmalıdır.

Şahin (2010, s. 33)'e göre mevsim şartlarına göre ek malzemeler de yürüyüşçülerde bulunmalıdır. Bunlar:

- Eldiven, balaklava,
- Baton,
- Tozluk,
- Mayo, şort,
- Dudak ve güneş kremi
- Güneş Gözlüğü
- Kask (kayalık ve taş düşmesi olabilecek alanlarda kullanılmak üzere)

Yürüyüş çok sayıda katılımcıdan oluşuyorsa gruplara bölünüp her bir gruba lider belirlenmelidir. Öğrenci grubu ile gerçekleştiriliyorsa gönüllü ebeveynler ile grup kontrol altında tutulabilir. Grup liderleri ve gönüllü ebeveynler arasında güvenli bir yürüyüşün gerçekleşmesi için liderlerde bulunması gereken ek malzemeler paylaşılmalı ve ağırlık dengeli bir şekilde dağıtılmalıdır. Bu malzemeler aşağıda listelenmiştir (Witham, 1968, s. 8).

- İlk yardım çantası
- İp
- Balta
- Yılan ısırığı kiti

- Bıçak
- Çöp poşeti
- Ekstra su ve yiyecek
- Ekstra yağmur teçhizatı
- Telsiz (liderlerde bulunmalı)
- İlk yardım ve doğada kurtarma talimatlarını içeren acil durum el kitabı.

2.3.1.2.4. Doğa yürüyüşünde temel kurallar

Orman, dağ, kayalık arazi, dere, tepe gibi çeşitli bölgelerin kendine has koşulları olan yerlerde yapılan doğa yürüyüşlerinde katılımcı sayısı ve rotanın durumuna göre uyulması gereken en temel kurallardan biri ekip düzeninin kurulmasıdır (İsak, 2008). Buna göre;

- *Ekip başı (lider)*: Ekibe liderlik eden kişidir ve tüm kararlar lider tarafından alınır. Her zaman önde yürüme zorunluluğu yoktur.
- *Öncü sporcu*: Yürüyüşte en önde giden sporcudur. Katılımcıların temposuna göre yürüyüş hızını ayarlar.
- *Ekip sonu (Artçı sporcu)*: Liderin yardımcısıdır, en sonda yürür, ekibi izler, davranışları kontrol eder, gerekirse uyarır ve liderle iletişim halinde yürüyüşü sürdürür.
- *Katılımcılar (Ara sporcular)*: Yürüyüş faaliyetine katılan kişilerdir.

Doğa yürüyüşünün sağlıklı bir şekilde başlayıp sonlandırılması için ise uyulması gereken bazı davranışlar ve kurallar vardır (İsak, 2008; Koç, 2018, s. 29; Şahin, 2010, s. 85). Bunlar;

- Yürüyüş grubu en az dört kişiden oluşmalıdır. Bunun sebebi ise, gruptan bir kişi yaralandığında bir kişi yaralanın yanında kalırken diğer iki kişi yardım kuruluşlarına haber vermek amacıyla gruptan ayrılır.
- Yürüyüşe katılan herkes liderin ve artçı sporcunun talimatlarına uymak zorundadır.
- Yürüyüş temposu grubun kondisyonuna göre ayarlanır. Grup içinde uyumsuzluk varsa gruptaki en yavaş ve en tecrübesiz kişi öncü sporcunun hemen arkasında yürütülür ve tempo ona göre ayarlanır.
- Yürüyüş boyunca grubun ahenk ve düzenini bozan davranışlardan uzak durulmalıdır. (keyfi durma ve yavaşlama gibi.)

- Yürüyüş tek sıra halinde gerçekleştirilmez. Böylelikle tehlike durumlarında en az zararla atlatılması sağlanır, grup daha rahat kontrol edilir.
- Her 50 dakikalık yürüyüşün ardından 10 dakikalık mola verilmelidir. Zorlu parkurlarda 15-30 dakikada bir ara nefes molaları verilebilir. Molalar esnasında terin soğumamasına dikkat edilmelidir.
- Gereksiz iniş-çıkışlardan kaçınmalı, 30 dereceyi geçen eğimlerde zig-zag (S) çizerek ilerleme yapılmalıdır. Böylelikle hem daha az yorulma hem de kaza riskini en aza indirme imkanı sağlanmış olur.
- Ayak ve ayak bileği sağlığı açısından ayak tabanının tümünün yere basmasına dikkat edilmelidir.
- Mümkün olduğunca doğayla uyum içerisinde, doğal çevreye ve yaban hayatına zarar vermeden, hiçbir çöpü bırakmadan yürüyüş gerçekleştirilmez.
- Yürüyüşlerde kazalar dikkatsizlik ve aceleci davranmaktan dolayı meydana gelmektedir. Bu nedenle sakın ve dikkatli olunmalıdır.

2.3.1.2.5. Okullarda doğa yürüyüşünün planlanması

Doğa yürüyüşleri dışarıdan bakıldığında diğer doğa sporlarına göre gerçekleştirilmesi kolay olarak görülse de ön hazırlık yapmadan ve iyi organize edilmeden yapılmamalıdır. Özellikle okullarda sorumlulukları öğretmenlerin ve yöneticilerin üzerinde bulunan öğrencilerle yapıldığında, yürüyüş başlangıcından bitişine hatta öğrenciler evlerine ulaşıncaya kadar en ince ayrıntısına kadar düşünülmelidir. Bu bağlamda okullarda doğa yürüyüşleri yasal sorumluluklar, toplantılar ve yürüyüş organizasyonu olmak üzere üç grupta planlanabilir. Witham, (1968, s. 3) her bir grubu aşağıda şu şekilde açıklamıştır:

Yasal sorumluluklar: Öğretmenlerin ve öğrencilerin yer aldığı tüm faaliyetlerde yasal sorumlulukların yerine getirilmesi olası bir kaza halinde hem öğretmenleri hem de yöneticileri korumaktadır. Bunlar;

- *Öğrenci izin belgesi:* Öğrencinin faaliyete katılabileceğine dair bir ebeveyn tarafından imzalanmış form.
- *Sağlık sigortası:* Olası bir kaza durumunda sağlık giderlerini karşılayacak bir okul sigortası veya başka bir sağlık sigortası olması gerekir.
- *Ebeveyn katılımı:* Grubun büyüklüğüne göre faaliyetin sorumluluklarının paylaşılacağı ebeveyn katılımının sağlanması

- *Risk faktörü:* Her ebeveynin ve öğrencinin dış mekan aktivitelerinde yer alan riskleri anladığından emin olunması. (gerekirse yazılı olarak tebliğ edilmeli)
- *İyi organize olma ve acil durumlara hazırlıklı olma:* Faaliyetin başlangıcından sonuna kadar her türlü detay gözden geçirilmeli ve iş bölümü yapılmalı. Ayrıca acil durumlarda her öğretmen ve ebeveynin görevlerinin önceden belirlenmiş olması gerekir.

Doğa yürüyüşüne çıkılmadan önce yapılacak olan toplantılar, yürüyüşün iyi bir şekilde organize edilmesi ve detayların gözden geçirilmesi için fırsatlar sunabilir. Witham, (1968, s. 4)'a göre yürüyüş öncesi, beceri ve kaynak toplantıları olmak üzere 3 farklı toplantılar yapılması gerektiğini belirtmiştir. Bunlar;

- *Yürüyüş öncesi toplantılar:* Bu toplantılar yürüyüş öncesinde yapılması gereken toplantılardır. Başlangıç noktası, varış noktası, yürünecek mesafe, hava şartları, gerekli ekipman, yürüyüş esnasındaki etkinlik ve ödevlerin ana hatlarının belirleneceği toplantılardır.
- *Beceri toplantıları:* Yıl boyunca sınıf içerisinde öğrencilere yürüyüş esnasında ihtiyaç duyabileceği beceriler öğretilir. Sınıfta öğretilen bu becerilerin sahada uygulamaları istenebilir.
- *Kaynak toplantıları:* Yürüyüşün organize edilmesi, ulaşım, ekipman, yiyecek, içecek gibi giderlerin karşılanması noktasında bölgedeki yürüyüş kulüpleri, dernekler, dağcılık federasyonu gibi kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılabilir.

Son olarak Witham (1968, s. 5) okullarda öğrenciler ile yapılacak yürüyüş organizasyonunu aşağıdaki noktalara dikkat edilerek planlanmasını önermektedir. Bunlar;

- İlk yürüyüş için kısa parkur seçilmeli ve okula yakın bir alana götürülmeli.
- Yürüyüş öğrencileri heyecanlandıran ve sahip oldukları becerilerle gerçekleştirebilecekleri dikkat çekici etkinlikler yer alacak şekilde planlanmalı.
- Yürüyüşü gerçekleştirecek grubun daha önceden doğa sporları yapan, yapmayan öğrencilerden oluşan heterojen bir grup olma ihtimalini düşünerek, grubun bütün üyelerinin yürüyüşün tam olarak ne anlama geldiğini bildiklerinden emin olunmalı.
- Öğrencilerin yürüyüş için uygun ekipmana sahip olduğu kontrol edilmeli.
- Öğrencilerin sakatlanma, yaralanma ve kaybolma gibi acil durumlarda ne yapmaları gerektiği ve görevleri önceden belirlenmeli.

- Yürüyüşe katılacak öğrenci sayısına göre gruplara ayrılmalı ve her grubun başına deneyimli veya yetenekli öğrenci ya da yetişkin (ebeveyn) grup lideri olmalı.
- Grup liderinde her öğrencinin adresinin ve telefonunun bulunduğu bir kart olmalı
- Yürüyüşe katılan her öğrenciye kalkış ve tahmini varış saati, parkurun uzunluğu, zorluğu, parkurda karşılaşılabilecek tehlikeler, yükseklik değişimi ve önemli görülen her ayrıntı yazılı olarak verilmeli ve yanlarında taşıdıklarından emin olunmalı.
- Yürüyüşün gerçekleşeceği parkur uzaktaysa gruptaki öğrenci sayısına göre araç tutulmalıdır. Ayrıca yürüyüşe katılacak ebeveynler ile iş birliği yapılarak hususi araçlar ile ulaşım sağlanabilir.
- Parkur mutlaka grup lideri tarafından yürüyüş öncesinde yürünmeli, keşif yapılarak yürüyüş rotası hakkında notlar alınmalıdır.

Bütün planlamalar ve hazırlıklar tamamlandıktan sonra doğa yürüyüşü esnasında etkili bir doğa rehberi ve iyi bir öğretim için Cornell (1979, s. 11), çocukları yaramazlık yapmaktan uzaklaştıran, onların sahip oldukları enerjilerini etkinlik ve çalışmalara yönlendirecek kendi deneyimlerinden sınıf dışı öğretimin beş ilkesini ileri sürmüştür. Bunlar:

- *Daha az öğret ve daha çok paylaş:* Çocuklara doğayla ilgili ders kitaplarındaki bilgileri vermek yerine kendi gözlemlerinizi ve duygularınızı paylaştığınızda onlardan çok daha özgür ve yaratıcı yanıtlar alınabilmektedir. Öğretmen kendi hislerini ve duygularını paylaştığında öğrenci ile karşılıklı dostluk ve güven oluştururlar. Böylelikle çocuklar kendi duygu ve algılarını keşfetmeye yönelir.
- *Alicı olmak:* Çocukların soru, yorum ve düşüncelerini dinlemek ve farkında olduğunu bildirmektir. Mevcut ruh hali ve duygularına cevap verildiğinde ilgi alanları ve merak konuları öğretim için yol gösterici olacaktır. Böylelikle zamanın kolay ve mutlu bir şekilde geçirilmesi sağlanacaktır.
- *Çocuğun dikkatini gecikmeden odaklayın:* Doğadaki her fırsattan yararlanın. Sorular sorun, ilginç manzara ve sesleri fark etmelerini sağlayarak bütün çocukları akışa dahil etmeye çalışın. Doğaya ilk defa çıkan çocuklar olacaktır. Onlar için küçük yönlendirmelerle ilgilerini çekebilecek bir şeyler bulun.

Ayrıca onlar için ilginç bulguların sizin içinde ilginç olduğunu hissettirmeye çalışın.

- *Önce bakın ve deneyim edinin; sonra konuşun:* Doğada çocukların dikkatini çekecek birçok olay meydana gelmektedir. Bir yusuflunun kanını kanatlarına pompalaması, yalnız bir geyiğin otlaması, bir örümceğin ağını örmesi gibi olayları gözlemleyen çocuklar çok çabuk kendilerini kaptıracaklardır. Böylelikle olayları, anlatmak yerine deneyim edindiklerinde kalıcı öğrenmeler gerçekleşecektir. Bak, sorular sor, tahmin et! Prensipleriyle hareket ederek çocuklar doğayla uyum geliştirmeye başlar. Bu durum öğretmen öğrenci ilişkisinden macera arkadaşı ilişkisine dönüşecektir.
- *Deneyime birçok duygu nüfuz edilmeli:* Etkinliğin ruhuna kendi mutluluğunuz ve coşkunuzu kattığınızda bulaşıcı olduğunu unutmayın. Çocuklar kendiliğinden öğrenmeye yöneleceklerdir.

Amerikan doğa yürüyüşü topluluğu (AHS) çocuklarla yürüyüşü bitiş noktasına varmak olarak değil daha çok parkur üzerinde ne olduğunu keşfetmekle ilgilenilmesi gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca yürüyüşün çocuklara uygun hale getirilmesi için bazı önerilerde bulunmuşlardır. Bunlar;

- *Eğlenin ve esnek olun:* Yürüyüş eğlendirici olmalı eğer eğlenmezlerse bir daha yapmak istemeyeceklerdir.
- *Çocuklara biraz kontrol verin:* Yürüyüş temposuna, yürüyüş boyunca seçimler yapmasına, yemek hazırlamak için hangi yolu kullanmak istediklerine çocukların karar vermesine izin verilmelidir.
- *Atıştırmalıklar ve bol miktarda sıvı getirin:* Sık sık su içtikleri kontrol edilmeli. Çocuklar çevre ile ilgilenirken susadıklarını unutabilirler. Yüksek enerjili yiyecekler ve bol su onları iyi bir ruh halinde tutacaktır.
- *Kendinizi ve çocukları kat kat giydirin:* Hava durumunun değişken olabileceği düşünülerek terlemenin ve üşümenin önüne geçebilmek için kat kat giyinmelidir.
- *Kısa, ilginç bir yürüyüş seçin ve bolca zaman ayırın:* Manzara, şelale, tarihi yer, dere veya göl gibi bir varış yeri olan parkur seçilmeli ve yol boyunca ilginç şeyleri araştırmaları için onlara zaman ayrılmalıdır.
- *Çocuklarınıza öğretin, şarkı söyleyin ve oyun oynayın:* Yürüyüş kuralları, yaklaşan hava durumu işaretleri, bir pusulanın nasıl kullanılacağı ve bir haritanın nasıl okunacağı anlatılıp gösterilebilir.

- *Önce güvenlik:* Her çocuğa içerisinde atıştırılacak, su ve güvenlik düdüğü bulunan bir paket verilmelidir.

2.3.1.2.6. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı doğa sporları eğitimleri

Türkiye’de doğa sporlarının eğitim süreçlerinde kullanımına yönelik ilk adım 2019 yılında Türkiye Dağcılık Federasyonu ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında eğitimde işbirliği kapsamında yapılan protokol ile atılmıştır. Bu kapsamda eğitici eğitimleri düzenlenerek 10 bin öğretmen oryantiring sporunda, 10 bin öğretmen doğa yürüyüşü spor alanlarında eğitilmesi hedeflenmektedir. Uygulamalı ve etkinlik temelli içeriği ile geleceğin sporcularını yetiştirmek ve aynı zamanda sınıf dışı öğretim ortamları sağlanarak eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılması hedeflenmektedir (MEB, 2019).

MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından sürdürülmekte olan öğretmen mesleki gelişim programları kapsamında doğa yürüyüşü(yaz) eğitim kurslarının eğitim içerikleri konu dağılımı incelendiğinde “ doğa yürüyüşü teknik bilgileri, doğa yürüyüşünde acil duru yönetimi ve haberleşme, doğa yürüyüşü ve organizasyonu ve teknik bilgiler, kamp yeri seçimi ve çadır kurulumu, Türkiye’nin yürüyüş coğrafyası ve özel alanları, çevre ve meteoroloji ve ölçme değerlendirme” ana başlıklarından oluşup toplamda 30 saatlik süreçten oluşmaktadır. Ayrıca eğitim sonunda öğretmenlerin gerekli teknik bilgilerinin yanında doğa yürüyüşü sporunu eğitim aracı olarak kullanmaları, uygun ders planı hazırlamaları, farklı yaş gruplarını dikkate alarak doğa yürüyüşleri planlamaları beklenmektedir. Eğitim içeriği ve süreç ile ilgili bilgiler Ek-5’te belirtilmiştir.

2.3.1.3. Dağ bisikleti

Bisiklet sporu, insan gücüne dayalı olarak kullanılabilen, iki tekerlekten oluşan motorsuz bir araç olan bisikletle gerçekleştirilen bir doğa sporudur (Morpa, 2005, Akt., Koçak, Kılınç, Karabulak ve Alp 2015, s. 2). Dağ bisikleti ise arazide engellerin bulunduğu parkur içerisinde yükseklik değişiklikleri olan vücut dayanaklılığına bağlı olarak efor seviyesi yüksek bir doğa sporudur (Impellizeri vd., 2002, Akt., Aslan, 2019, s. 1; Koçak vd., 2015, s. 2).

2.3.1.4. Kampçılık

Doğa sporlarından biri olan kampçılık her ne kadar tatil faaliyeti olarak görülse de balık tutma, avlanma, yüzme, bitki ve hayvanları gözleme, fotoğrafçılık gibi bi-

reylerde beceri gelişimini destekleyecek etkinlikleri gerçekleştirmek için fırsat oluşturmaktadır (Albayrak, 2013, s. 156, Akt., Birdir, Unur ve Dalgıç, 2015, s. 156). Genel anlamda bu etkinliklerin gerçekleştirilmesi sırasında ya da sadece konaklama amacıyla yapılan bir konaklama olarak ifade edilirken bu faaliyetin sürekli yapılması da kampçılık olarak adlandırılmaktadır (Şahin, 2010, s. 93). Kızar vd., (2018, s. 33) kampçılığın doğa sporlarının ayrılmaz bir parçası olduğunu dile getirirken, vahşi doğada yapılacak kamp etkinliği esnasında öğrenilecek becerilerin, kent yaşamını kolaylaştıracağını öne sürmektedirler. Şahin (2010, s. 34) kamp kurulması için gerekli malzemeleri önem sırasına göre belirtmiştir. Bunlar:

- Uyku tulumu
- Mat
- Sırt çantası
- Çadır
- Kamp mutfak seti
- Kamp ocağı

Oryantiring doğa yürüyüşü, dağ bisikleti, kampçılık gibi sporlarının faydaları ve kazanımları incelendiğinde eğitim öğretim faaliyetleri için uygun birer öğretim aracı olabilir. Bu yaklaşım hem öğrenciler hem de öğretmenler tarafından öğrenmenin kalıcı ve eğlenceli olmasını sağlayabilir.

2.4. İlgili Araştırmalar

Çalışmanın bu kısmında spor faaliyetleri ile ilgili araştırmalar, doğa deneyimi ve doğa kampları ile ilgili araştırmalar, oryantiring ile ilgili araştırmalar ve doğa yürüyüşü ile ilgili araştırmalar başlıkları altında ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.4.1. Spor faaliyetleri ile İlgili araştırmalar

Donaldson ve Hammrich (2016), “Fen Bilgisi Öğretmenin Yaratıcı Bir Yolu Olarak Spor” adlı makale çalışmalarında spor kavramlarını bilimsel prensiplerin araştırılabileceği bağlam olarak kullanarak, bilimsel kavram öğreniminin gelişimini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda 6.-8. Sınıf öğrencileri ile sporu bilim öğrenmek için bir araç olarak kullanılması hedeflenmiştir. Golf, tenis, eskrim, basketbol, atletizm, voleybol ve futbol sporları ile yaz kampı yer almaktadır. Deneysel olarak desenlenen bu çalışma sonucunda öğrencilerin yıl boyunca matematik ve fen derslerinde başarı puanla-

rının arttığı ayrıca programa katılmadan önce ve sonra ankete katılan velilerin sporun fen ve matematiğe olan bağlarıyla ilgili farkındalıklarının arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Yıldız (2018), “Boş zaman faaliyeti olarak bisiklet sporu yapan bireylerin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi” adlı tez çalışmasını yaşları 18-25 arasında olan bisiklet sporuyla uğraşan gönüllü 100 erkek ile sedanter bir yaşam sürdüren gönüllü 100 erkek birey üzerinde yürütmüştür. Elde edilen veriler ve analizler doğrultusunda rekreasyon amaçlı bisiklet sporu yapan grubun benlik saygı düzeyleri, sedanter yaşam süren bireylerin benlik saygısı düzeylerinden anlamlı bir farklılık olduğunu saptamıştır. Yapılan çalışmadan yola çıkarak fiziksel etkinliklerin benlik saygısı düzeylerine olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Gökdayı, ve Demirel (2018), “Bir boş zaman etkinliği olarak doğa sporları aktivitelerine katılan bireylerin çevresel farkındalık düzeylerinin incelenmesi” adlı çalışmalarında doğa yürüyüşü, dağcılık ve kaya tırmanışı etkinliklerine katılan 301 doğa sporcusunun çevresel farkındalık ve tutumlarının anlaşılmasına yönelik çevresel duyarlılık ölçeğinden elde ettikleri veriler doğrultusunda genel anlamda çevresel farkındalık düzeylerinin daha pozitif olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Çetinkaya (2015), “Doğa sporlarına katılım çevre tutumunu etkiler mi? Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma” adlı çalışmasında doğa sporları etkinliklerine katılan 167, katılmayan 203 üniversite öğrenciyle çevresel tutum envanteri uygulanmış ve sonuç olarak eğitim seviyesi ve yaş grubu yakında olan doğa sporlarına katılan öğrencilerin çevreye karşı tutumlarının pozitif yönde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ardahan ve Lapa-Yerlisu (2011), “Açık Alan Rekreasyonu: Bisiklet Kullanıcıları ve Yürüyüşçülerin Doğa Sporları Yapma Nedenleri ve Elde Ettikleri Faydalar” adlı çalışmalarında katılımcıların doğayla iç içe olmak, günlük hayatın sıkıcılığından uzaklaşmak, stres atmak, sağlıklı olmak amacıyla doğa sporlarıyla ilgilendikleri sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca doğa sporu yaparak psikolojik ve fizyolojik olarak yenilendiklerini, sosyalleştiklerini ve yeni beceriler kazandıklarını belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenleri tarafından gerçekleştirilen “Amerika Çapında Egzersiz” projesi, fiziksel aktivitenin derslere nasıl entegre edildiğini kavrama bakımından örnek olabilir. Bu faaliyette değişik eyaletlerden öğrenciler her fiziksel aktivitelerinde (yürüyerek, bisiklete binerek, koşarak veya mesafe cinsinden ölçülebilen bir faaliyette bulunarak) haritadan seçtikleri eyaletin hedef mesafesine ulaşmaya kadar ölçüm yapmaları istenir. Öğretmenler bu yöntem ile çocuklara harita okuma, pusula kullanımı, kalp atışı ölçümü, yerel tarih ve coğrafya öğretimi yapmaktadırlar (Kalish, 1998, s.146).

2.4.2. Doğa deneyimi ve doğa kampları ile ilgili araştırmalar

Çobanoğlu, Yerlikaya, ve Yerlikaya (2020), “Akademik doğa kampına yönelik öğrenci görüşleri” adlı çalışmalarında fen, matematik, müzik, görsel sanatlar, yön bulma, tırmanış, yürüyüş ve spor etkinliklerinin yer aldığı kamp etkinliğine katılan öğrencilere kampa ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada katılımcıların kampta yapılan etkinlikleri beğendikleri, iyi hissettikleri ve yeni tecrübeler edindikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Çağlıyan ve Altun (2021). “Çocukların doğa ile etkileşimi konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi” adlı çalışmalarında yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla doğa kavramının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelediklerinde; öğretmenler doğadan uzaklaşan öğrencilerin teknolojik araçlara yöneldikleri, doğadan korktukları ve doğayı tanıma noktasında eksik kalacaklarını düşünürken; öğrencilerden elde edilen veriler doğrultusunda doğal hayat, organik tarım gibi terimleri bilmedikleri, doğa ile ilgili daha çok hayvanların ve bitkilerin yaşamlarını merak ettikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Özgel, Aydoğdu, ve Güven-Yıldırım (2018), “Doğa kampı destekli çevre eğitiminin çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve tutuma etkisi” adlı çalışmalarında doğa kampında gerçekleştirilen çevre eğitiminin, öğrencilerde çevre tutumu ve farkındalıkları üzerine etkisini ortaokul öğrencileriyle deneysel desen kullanarak gerçekleştirmişlerdir. Deney grubunda doğa kampı ve kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemi kullanılmış ve çevre sorunları farkındalıkları ölçęğinden alınan veriler doğrultusunda deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Karakaş, Baba-Kaya ve Yılmaz (2018), “Doğa kampı eğitiminin deneysel sonuçları” adlı çalışmalarında kampa katılan öğrencilerle kamp öncesi ve kamp sonrası görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda doğa kampının bilgisayar oyunlarından daha eğlenceli olduğu, öğrencilerde yeterlilik duygusunun gelişmesine ve özgüven artışına sebep olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Buldur, Bursal, Yücel ve Yalçın-Erik (2018), “Disiplinler arası bir doğa eğitimi projesinin ortaokul öğrencilerinin çevreye yönelik duyuşsal özelliklerine ve çevre bilinçlerine etkisi” adlı çalışmalarında TUBİTAK 4004 doğa eğitimi ve bilim okulları kapsamında desteklenen doğa eğitimi projesine katılan ortaokul öğrencilerinin duyuşsal eğilimleri ve çevre bilinçlerine yönelik araştırmada deneysel desene göre 60 ortaokul öğrencisine duyuşsal eğilimler ve çevre bilincinin kazanılmışlığına yönelik anket formu uygulanmıştır. Elde edilen verilere göre katılımcıların çevreye yönelik özellikler ve çev-

re bilinci bakımından anlamlı artışlar sağladıkları sonucuna ulaşılırken doğa eğitimi projelerinin okul dışı müfredat olarak okullarda daha fazla uygulanması önerilmiştir.

Palmberg ve Kuru (2000), “Çevresel sorumluluğun temeli olarak açık hava etkinlikleri” adlı çalışmalarında doğadaki deneyimlerin öğrencilerin kendine güvenini ve eylem becerilerini geliştirmesi, deneyimli ve deneyimsiz öğrenciler arasındaki farkı açıklamak amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya iki farklı öğretmen eğitim okulu ve bir yerel okul olmak üzere otuz öğrenci ile yürütülmüş olup veriler anketler, bireysel görüşmeler, çizimler manzara fotoğrafları ve kamplar sırasında katılımcı gözlemler ile elde edilmiştir. Çalışma sonucunda deneyimli öğrencilerin özgüvenleri ve güvenlik duygularının kamplardaki tüm uygulamalı çalışmalarda yetişkinlerden bağımsız ve inisiyatif alarak gerçekleştirdikleri, deneyimsiz öğrencilerin daha belirsiz ve yardıma ihtiyaçları olduğu, yeni şeyler deneme noktasında endişeli oldukları ve ayrıca doğa kavramları ile ilgili olarak deneyimli öğrencilerin deneyimsiz öğrencilere göre daha kapsamlı tanımlar yaptıkları sonuçlarına ulaşmışlardır.

Gillett, Thomas, Paul, Skok ve McLaughlin (1991), “Vahşi yaşam kampı ve doğa yürüyüşünün benlik kavramı ve on ikinci sınıf öğrencilerinin çevresel tutum ve bilgileri üzerine etkileri” adlı çalışmalarında 6 günlük vahşi doğa deneyiminin 61, 12.sınıf öğrencisinin benlik kavramı çevre bilgisi ve çevreye karşı tutumu üzerine ne gibi etkisi olacağını amaçlamışlardır. Deney ve kontrol gruplarına uygulanan Tennessee benlik kavram ölçeği, Coopersmith benlik saygısı envanteri ve çevresel tutum, bilgi anketi ön test ve son test şeklinde uygulanması sonucunda katılımcılarda tutum değişikliği bulunmamış olup kontrol gruplarında herhangi bir puanlamada önemli ölçüde değişmediği sonucuna ulaşmışlardır.

Özdemir (2010), “Doğa deneyimine dayalı çevre eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin çevrelerine yönelik algı ve davranışlarına etkisi.” adlı çalışması yirmi kişiden oluşan ortaokul öğrencileriyle deneysel desene dayalı olarak yürütmüştür. Çalışma sonucunda çevre sorunları farkındalıklarının artarak, bu sorunlarına ilişkin sorumlu davranış gösterme eğilimlerinin arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Keçeci, Gözeller ve Sevil (2020), “Doğa mı yoksa insan mı daha tehlikeli? Doğa yürüyüşlerinde risk faktörlerinin belirlenmesi” adlı çalışmalarında en az on defa doğa yürüyüşlerinde yer almış altı kişi ile doğa yürüyüşlerindeki risk faktörlerini belirlemek, açıklamak ve sınıflandırmak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla içerik oluşturmayı hedeflemişlerdir. Elde ettikleri veriler doğrultusunda organizasyondan kaynaklı riskler, doğadan kaynaklı riskler ve katılımcılardan kaynaklı riskler olmak üzere

üç grupta toplamışlardır. Araştırma verilerinden risk unsurlarının temel kaynağı olarak organizasyon düzenleyicilerden kaynaklandığı sonucuna ulaşmışlardır.

2.4.3. Oryantiring ile ilgili araştırmalar

Karaca (2008), “Oryantiring Uygulamalarının İlköğretim Programlarındaki Fonksiyonelliği” adlı tez çalışmasında 2006 yılında dahil edilen spor etkinlikleri dersi kapsamında oryantiring eğitimi incelenmiştir. Oryantiring dersi için örnekler sunularak eğitim vermek isteyen öğretmenlere katkıda bulunulmaya çalışılmıştır. Oryantiring uygulamalarının kazanımlarıyla, ilköğretim dersleri kazanımları arasında ilişki kurularak oryantiring sporunun dersleri desteklediği gösterilmeye çalışılmıştır. Literatür tarama ve mevcut durumun incelenmesi sonucunda öğrencilerin hem kişisel gelişiminde aynı zamanda diğer derslerde elde edecekleri kazanımlara ilişkin katkı sağlayabileceği görüşü ortaya çıkmıştır.

Pouya vd., (2017), “Engelli Çocuklara Yönelik Oryantiring” adlı makale çalışmalarında farklı yeteneklere sahip 4 engelli çocuklara hazırlanan oyun alanı içerisinde oryantiring yaptırılmış ve gösterdikleri tavır, eylem ve davranışlar gözlemlenmiştir. Gözlem metodu ile gerçekleştirilen çalışma sonucunda engelli öğrencilere oryantiring oyunlarının uygulanabilirliği belirlenmiş ve özel olarak tasarlanmış oyun alanlarında sağlıklı çocuklar gibi oyun oynayabilecekleri sonucuna ulaşılmıştır.

Atakurt, Şahan ve Erman (2017), “Oryantiring Eğitiminin Dikkat ve Bellek Üzerine Etkisinin İncelenmesi” adlı makale çalışmalarında yaş ortalamaları 12,31 olan 10 öğrenci denek grubu ile yaş ortalaması 12,97 olan 10 öğrenci kontrol grubuyla yürütmüşlerdir. Haftada 3 gün ikişer saat olmak üzere toplam 8 hafta oryantiring eğitimi verilen denek grubu ile herhangi bir eğitime katılmayan kontrol grubu öğrencilerine ön, ara ve son testlerde d2 dikkat testi ile bellek kapasitesini ölçmek için sayı dizisi öğrenme testi (SDÖT) uygulanmıştır. Yapılan istatistik analiz sonuçlarına göre denek grubu ön ve son test arasında anlamlı fark bulunmuştur. Aynı zamanda denek grubu ve kontrol grubu karşılaştırıldığında denek grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur. Oryantiring eğitiminin çocukların dikkat ve bellek seviyesi üzerine olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İmamoğlu ve İmamoğlu (2018), “Oryantiring Sporunun Ortaöğretim Coğrafya ve Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Kazanımlara Etkisi” isimli çalışmalarında orta öğretim coğrafya ile beden eğitimi ve spor derslerinin güncellenen öğretim programları incelenmiş ve kazanımlara ulaşmada oryantiring sporunun etkisi araştırılmıştır. İncele-

meler sonucunda bazı kazanımların doğrudan bazı kazanımların ise dolaylı olarak ilişkili olduğu görülmüştür. Sonuç olarak oryantiring sporunun coğrafya ve beden eğitimi ve spor derslerinin hedeflediği becerilerini ortak uygulamalar ile geliştirdiği ifade edilmiştir.

Avcı (2013), “Coğrafya Dersinde Oryantiring Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri” adlı tez çalışmasında coğrafya dersi konuları ile ilişkili olan oryantiringin coğrafya derslerinde bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasının öğrenci görüşlerine olan etkisi incelenmiştir. Tarama modeliyle gerçekleştirilen bu çalışma öncesinde 9. ve 10. sınıf öğrencilerine oryantiring hakkında konferans verilmiş ve bir üniversitenin kampüsünde oryantiring yaptırılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket ile veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda oryantiring sporunun coğrafya derslerinde kullanılmasının öğrenci görüşlerini olumlu yönde etkilediği ve bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

2.4.4. Doğa yürüyüşü ile ilgili araştırmalar

Barut, Demir, Ballıkaya ve Çiftçi (2019), “Doğa yürüyüşü ve yamaç paraşütü sporu yapan bireylerin yaşam doyumu ve öz yeterliliklerinin incelenmesi” adlı çalışmalarında cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum gibi değişkenlere göre incelenerek öz yeterlilik ve yaşam doyum puanları arasındaki ilişkinin açıklanmasını amaçlamışlardır. Yaş ortalaması 43 olan toplam 166 kişiye algılanan öz yeterlilik beklentileri ölçeği ve yaşam doyum ölçeği uygulanarak elde edilen veriler doğrultusunda katılımcıların öz yeterlilik ve yaşam doyum puanları arasında orta düzey korelasyon, cinsiyet, medeni durum ve eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı fark bulamamışlardır.

Ferreira (1998), “Doğa yürüyüşü ile çevre eğitimi: Nitel bir araştırma” adlı çalışmasında yürüyüş yapanların yürüyüş parkurlarında nelere dikkat ettiklerini ve bunun çevre eğitimi etkileyip etkilemeyeceğini belirlemek amacıyla beş yetişkin katılımcıya üç adet beş yürüyüş parkuru uygulanmış olup yürüyüşçülerin deneyimleri, yürüyüş sırasında her katılımcın tuttıkları günlükler şeklinde toplanmıştır. Çalışmada doğal çevre ve problemlerle ilgili olarak yürüyüş parkurlarının çevre eğitimi için ideal olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gündüz ve Acar (2014), “Beden Eğitimi ve Fen ve Teknoloji Dersinde Doğa Yürüyüşü Konulu Performans Ödevinin Değerlendirilmesi” adlı makale çalışmalarında beden eğitimi ve fen ve teknoloji öğretmenlerinin ortak olarak hazırladıkları performans ödevini okuldaki tüm 6. ve 7. sınıf öğrencilerine vermişler ve bir aylık süre içerisinde

yerine getirmeleri istenmiştir. Öğrencilerden yürüyüş esnasında not ettikleri bilgileri, fotoğrafları, tarih, yer ve turları hazırlayarak sunmaları istenmiştir. Öğrencilerde bu çalışma sonucunda beden eğitimi ve fen derslerinde öğrendiklerini birleştirerek bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerinde gelişim gösterdikleri gözlenmiştir.

Lee ve Bailie (2019), küçük çocuklarda araştırmaya dayalı bilim ve matematik öğrenimini teşvik etmek için doğa yollarını bir araç olarak kullanmayı amaçlayan makale çalışmalarında anaokulundan üçüncü sınıfa kadar olan öğrenciler için doğa yürüyüşü etkinlikleri hazırlanmıştır. Bu etkinlikler yaz döneminde düzenlenen beş haftalık doğa temelli eğitim kursuna katılan hizmet öncesi erken çocukluk öğretmenleri tarafından hazırlanmıştır. Etkinlikler Maine'in erken öğrenme ve gelişim standartları (MELDS), Yeni nesil bilim standartları (NGSS) ve Ortak temel matematik standartları (CMMS) bakımından incelenmiştir. Çalışma sonucunda erken çocukluk öğretmenlerinin gelecekteki öğrencilerine yararlı olacak yeni doğa temelli etkinlikler hazırlama noktasında bilgi, beceri ve farkındalık oluşması sağlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. Yöntem

Araştırmanın üçüncü bölümünde araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Deseni

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi süreci ve doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılmasına yönelik farklı branş öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Öktem (2005, s. 29) fenomenolojiyi fenomenin farklı bakış açılarından ne ve nasıl sorularına verilen cevapların irdelenmesi olarak ifade ederken “özü görüleme yöntemi” olarak tanımlamaktadır. Fenomenolojik çalışma ise bir fenomen veya olguyu deneyimleyen kişilerin yapmış oldukları betimlemelerin ortak anlamına odaklanmaktadır (Creswell, 2018, s. 77). Her ne kadar olguyu yaşayan kişilerin yaşantılarına odaklansa da genel ve kesin sonuçlara ulaşılamayabilir. Ancak fenomeni her yönü ile keşfetmemizi sağlar (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011, s. 19).

Bu çalışmada, öğretmenlerin “doğa yürüyüşü sporunun derslerde kullanımı” olgusu detaylı bir şekilde incelenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda doğa sporlarından doğa yürüyüşü sporunun farklı branşlardaki öğretmenlerin deneyimlerinden faydalanarak öğrenme ortamlarındaki kullanılabilirliği hakkında fikir edinmemizi sağlaması umulmaktadır. Ayrıca eğitim sonunda çalışmaya katılan öğretmenlerden elde edilen ders planları da doğa yürüyüşünün derslere uyarlanması noktasında önemli veriler sağlamaktadır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan Sınıf, Türkçe, Beden eğitimi, İngilizce, Coğrafya, Matematik, Bilişim Teknolojileri, Fen bilimleri, Felsefe, Almanca, Biyoloji, Okul Öncesi, Rehberlik, Müzik branşlarında görev yapan toplam 22 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme de önceden belirlenen nitelikleri sağlayan kişi, olay, nesne ya da durumlar örnekleme alınır (Bü-

yüköztürk vd., 2011, s. 91). Çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda öğretmen olarak görev yapıyor olmak ve doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılmış / katılıyor olmak ölçütler olarak belirlenmiştir. Ayrıca kolay ulaşılabilir örnekleme doğa yürüyüşü liderliği eğitimi alan grup belirlenmiştir. Büyüköztürk vd., (2011, s. 91) kolay ulaşılabilir örnekleme, zaman ve işgücü kaybını önlemek amacıyla, ihtiyaç duyulan büyüklükte gruba ulaşma sürecinde en ulaşılabilir olan katılımcılardan başlamak üzere oluşturulan örneklem olarak ifade etmektedir. Çalışmada yer alan öğretmenlere ait bilgiler Tablo 3.1'de belirtilmiştir.

Tablo 3.1

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Katılımcılara Ait Bilgiler

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	17	77,3
	Erkek	5	22,7
Branş	Sınıf Öğretmeni	2	9,09
	Türkçe Öğretmeni	2	9,09
	Beden eğitimi Öğretmeni	2	9,09
	İngilizce Öğretmeni	2	9,09
	Coğrafya Öğretmeni	2	9,09
	Matematik Öğretmeni	2	9,09
	Bilişim teknolojileri Öğretmeni	2	9,09
	Fen bilimleri öğretmeni	2	9,09
	Felsefe Öğretmeni	1	4,5
	Almanca Öğretmeni	1	4,5
	Biyoloji Öğretmeni	1	4,5
	Okul öncesi Öğretmeni	1	4,5
	Rehberlik Öğretmeni	1	4,5
Müzik Öğretmeni	1	4,5	
Mesleki deneyim	0-5 yıl arası	2	9,1
	5-10 yıl arası	7	31,8
	10-15 yıl arası	6	27,3
	15-20 yıl arası	4	18,2
	20 yıl ve sonrası	3	13,6
Hizmet içi eğitime katılma durumu	Evet	22	100
	Hayır	0	0

Tablo 3.1 incelendiğinde çalışmanın katılımcılarını çoğunlukla kadın öğretmenler oluşturmaktadır. Branş bakımından incelendiğinde bazı branşlarda birden fazla katılımcı olduğu görülürken bazı branşlarda katılımcı sayısı tektir. Bu durum farklı disiplinlerin bakış açısıyla çalışmanın zenginleşmesine katkı sağlamıştır. Mesleki deneyim olarak incelendiğinde farklı yaş aralıklarında katılımcıların olduğu görülmektedir. Yine branşlarda olduğu gibi farklı mesleki deneyime sahip öğretmenlerin çalışmada yer alması çalışmaya önemli faydaları olmuştur. Çalışmaya katılanların çoğunun bu çalışmadan öncede kendi branşlarında ve başka konular bağlamında genel olarak hizmet içi eğitimlere katıldıklarını belirtmişlerdir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi öğretmen görüşlerine göre incelemeyi amaçlayan bu çalışmanın verilerini yarı yapılandırılmış görüşme, öğretmen ders planları ve ders planı değerlendirme ölçeği ile elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, görüşülen kişinin kendini rahat bir şekilde ifade etmesi olanağı sağlarken, sabit seçeneqli sorularla görüşmeyi gerçekleştiren kişinin önemsiz konularda zaman kaybetmesini engelleyen veri toplama araçlarından biridir (Büyüköztürk vd., 2011, s. 163). Bu çalışmada doğa yürüyüşü eğitimi alan öğretmenlere uygulanmak üzere hazırlanan “**Doğa Temelli Eğitim Alan (Doğa Yürüyüşü) Gruba Yönelik Görüşme Formu**” (EK-2) uygulanmıştır. Ayrıca her bir öğretmenin kendi branşı ile ilgili bir kazanım ile ilişkilendirerek oluşturulan “**Öğretmen Ders Planı**” (Ek-4) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Fenomenoloji araştırmalarında veri toplama aracı olarak olguyu deneyim edinen kişilerle derinlemesine gerçekleştirilecek görüşmeler kullanılır (Creswell, 2018, s. 81). Bu kapsamda araştırma desenine uygun olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeden elde edilecek veriler ile olgunun “büyük resmi” yani araştırmanın bütününe odaklanılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2011, s. 161).

3.3.1. Yarı yapılandırılmış görüşme formu

Görüşme formu oluşturulurken ilgili literatür ayrıntılı olarak taranmış ve öğretmenlerin doğa yürüyüşü sporunun derslerde kullanım durumlarını saptamak amacıyla maddeler belirlenerek uzman görüşüne başvurulmuştur. Aralarında öğretim üyeleri ve farklı branştan öğretmenlerin yer aldığı toplam üç kişilik alanında uzman kişilerin incelemesi sonucunda; görüşme formunda yer alan sorular yeniden düzenlenmiş, araştırmanın amacına uygun, açık ve anlaşılır olduğu belirlenmiştir. İki farklı branş öğretmeni ile

yapılan pilot uygulama sonucunda görüşme formunun uygun olduğu görülmüştür. Görüşme formunda; doğa yürüyüşü liderliği eğitiminden beklentiler, bu beklentilerin karşılanma durumu, doğa yürüyüşünün eğitim materyali olarak kullanılabilirliği, doğa yürüyüşü liderliği eğitiminin başarılı yönleri, zayıf yönleri ve eğitime yönelik önerilere ilişkin sorular yer almaktadır. (Bkz. EK-2)

3.3.2. Öğretmen Ders planları

Öğretmen ders planında, ders, sınıf düzeyi, konu/ünite, kazanım ve açıklamaları, materyal, araç ve gereç, süre, etkinlik adı, etkinliğin hedefleri, uygulama, etkinlik uygulama alanı ve performans değerlendirme bölümlerinden oluşmaktadır. (Bkz. Ek-3) Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılmış olan öğretmenlerin hazırlamış olduğu ders planı, doğa yürüyüşünün bir öğretim tekniği/ yöntemi/ aracı olarak branşlara ve kazanımlara göre uygulanabilirliği hakkında önemli verilerden biridir. Ayrıca günlük ders planları öğretmenlerin etkili ders planı hazırlama becerileri hakkında da önemli bir veri kaynağı olarak görülmektedir. Bu amaçla doğa yürüyüşü liderliği eğitimi alan öğretmenlerden kendi branşlarında doğa yürüyüşüne uygun bir adet günlük plan oluşturmaları istenmiştir.

3.3.3. Ders planı değerlendirme ölçeği

Bu çalışmada doğa yürüyüşü liderliği eğitimi alan grubun eğitim sonunda kendi branşlarına uygun hazırlamış oldukları ders planlarının daha etkili ve tarafsız bir şekilde değerlendirilmesi için araştırmacı tarafından ders planlama ölçeği geliştirilmiştir. İlgili alan yazın taranarak, Çolak ve Yabaş (2017)'in geliştirmiş olduğu yapılandırmacı ders planı puanlama anahtarından yararlanılıp, bir program geliştirme uzmanı ve bir ölçme değerlendirme uzmanı olmak üzere iki öğretim üyesinin görüş ve önerileri doğrultusunda 11 ölçütten oluşan ders planı değerlendirme ölçeğine son hali verilmiştir. Araştırmada kullanılan ders planı değerlendirme ölçeğinin örneği Ek'4 de gösterilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada çalışmaya katılan farklı branşlardan ve 22 kişiden oluşan öğretmenlere beş günlük “doğa yürüyüşü liderliği eğitimi” verilmiştir. Öğretmenlere öncelikle çalışma hakkında ön bilgilendirme yapılarak eğitim süresince yapılacaklardan bahsedilmiştir. Eğitim sonrasında sürecin işleyişi, doğa yürüyüşünün derslerle nasıl ilişkilendirileceği ile ilgili mülakatlar yapılmıştır. Eğitim sonunda öğretmenlerden doğa yürüyüşü-

şü içerikli ders planı oluşturmaları istenmiştir. Görüşmeler ve ders planlarından elde edilen veriler doğrultusunda doğa yürüyüşü sporunun derslerde kullanımı olgusu hakkında derinlemesine bilgiye ulaşılması umulmuştur. Ayrıca öğretmenlerden hazırlanması istenen ders planlarının görüşme sorularına verilen cevaplar ile karşılaştırılarak öğretmenlerin mesleki becerileri hakkında veri sağlaması beklenmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Bu araştırmada nitel verilerin çözümlemesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi belirli kurallar çerçevesinde bir metnin gözlemin ya da görüşmenin kod ve temalarla planlı bir şekilde özetlendiği ve çıkarımlarda bulunulan bir tekniktir (Büyüköztürk vd., 2011, s. 269). Creswell (2018, s. 190)' e göre fenomenoloji araştırmalarında verilerin analiz aşamasında aşağıdaki sıra önerilmektedir:

- *Verilerin organizasyonu:* Çözümleme esnasında oluşabilecek karmaşanın önüne geçebilmek adına dosya ve düzenleme yapma.
- *Okuma kısa notlar alma:* Verilerin okunması esnasında kenar notları alma ve kod oluşturma.
- *Kodlar ve temalar içindeki verileri betimleme:* Yansız bir şekilde deneyimleri betimleme
- *Kodlar ve temalar içindeki verileri sınıflama:* Elde edilen verilerden olgunun özüne değinecek ifadeler ortaya koyma.

Araştırmada Creswell'in önerileri doğrultusunda veri karmaşıklığının önüne geçebilmek için düzenli bir şekilde istiflenmesi sağlanmıştır. Görüşme formunda yer alan yanıtların dökümü yapılarak NVIVO programına aktarılmış ve içerik analizi yapılmıştır. Yanıtlar okunurken kenar notları alınarak kodlar oluşturulmuştur. Yapılan içerik analizi sonucu görsel şablonlar oluşturulmuştur. Ortaya çıkan kodlardan benzer olanlar birleştirilerek temalara dönüştürülerek olgunun bütününe odaklanmaya çalışılmıştır. Analiz sürecinde karışıklık olmaması ve gizlilik esas alındığından dolayı katılımcılara Ö1, Ö2, Ö3... gibi kodlar verilmiştir. Aynı şekilde ders planlarının analizinde de gizlilik esas alındığından ve analiz sürecinde karışıklıktan kaçınmak amacıyla ders planlarına P1, P2, P3... gibi kodlar verilmiştir. Doğrudan alıntılar ile doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin ders planları ve görüşmelerden elde edilen tema, kategori ve kodlar desteklenmeye çalışılmıştır.

3.6. Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitim Süreci

Eğitim doğa yürüyüşü sporu ve teknikleri konusunda bilgi sahibi olma, bu sporun eğitim ve öğretim sürecinde ders kazanımları ile ilişkilendirerek eğitim aracı olarak kullanılması sağlanması amacıyla düzenlenmiştir. Eğitim sonunda doğa yürüyüşü ile ilgili temel bilgileri, çeşitleri, kuralları, teknikleri, kullanılan malzemeleri, güvenlik kurallarını, beslenme ve giysi kurallarını, ip bağlama tekniklerini, okullarda çalışma şekillerini, yürüyüş programı hazırlamayı, acil durumlarda müdahale yöntemlerini, diğer öğretim programlarıyla ilişkilendirmeyi ve eğitim aracı olarak kullanmaya yönelik kazanımlar sağlanması amaçlanmıştır. 30 ders saatinden oluşan programın hedef kitlesini Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul/kurumlarda görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmuştur. Eğitimin uygulanmasında eğitim görevlisi olarak doğa yürüyüşü liderliği alanında uzman akademisyenler, antrenör belgesi olan akademisyen ya da öğretmenler, en az II. kademe antrenör belgesine sahip antrenörler ve doğa yürüyüşü liderliği eğitici eğitimi kursu kapsamında yetiştirilen öğretmenler görevlendirilmektedir. Araştırmacı çalışmayı yürütmeden önce doğa yürüyüşü liderliği eğitici eğitimi kursuna katılmış olup eğitimde bizzat kendisi görev almıştır.

Uygulanan eğitim süreci beş gün boyunca gerçekleştirilmiş olup sürecin işleyişi Tablo 3.2'de belirtilmiştir.

Tablo 3.2

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Programı

1.Gün	2.Gün	3.Gün	4.Gün	5.Gün
Teorik eğitim: "Doğa yürüyüşü temel bilgiler	Uygulamalı Eğitim: "Kent Ormanında Yürüyüş"	Teorik eğitim: "Doğa yürüyüşünde acil durum yönetimi ve haberleşme"	Uygulamalı eğitim: "Alageyik yürüyüş parkurunda yürüyüş"	Teorik eğitim: "Türkiye'nin yürüyüş coğrafyası ve özel alanları"
	Etkinlik: "Doğadaki malzemelerden pusula yapımı"	Teorik eğitim: Doğa yürüyüşü organizasyonu ve Öğrencilerle doğa yürüyüşü organizasyonu	Teorik eğitim: "Eğitim aracı olarak doğa yürüyüşü"	Teorik eğitim: "Çevre ve Meteoroloji"

3.7. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda güvenirlik araştırmadaki gözlemin tutarlılığını gösterirken, geçerlik ise araştırmacı tarafından belirlenen kategori, kod ve yorumların gerçeği ifade edebilme durumunu göstermektedir (Büyüköztürk vd., 2011, s. 264).

İç geçerlik: Araştırmacı, öğretmenlere hizmet içi eğitimler veren eğiticidir. Verileri bizzat kendisi görüşme ve süreçleri yürütmek yoluyla yapmış olup durumu yansıtıcı veri toplamıştır. Araştırmada objektif olmaya dikkat edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler uzman görüşlerine yer verilerek birlikte değerlendirilmiştir.

Dış geçerlik: Araştırmanın dış geçerliliğini sağlamak amacıyla araştırma deseni, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve değerlendirilmesi ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Bulguların sunulmasında araştırmanın özüne ulaşabilmek amacıyla doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

İç güvenirlik: Çalışmanın güvenirliliğini sağlamak amacıyla çalışmaya katılan katılımcılar iyi bir şekilde tanımlanmıştır. Ders planlarının değerlendirilmesinde dört farklı uzman tarafından ayrı ayrı puanlanmış olup görüş birliği belirtilmiştir.

Dış güvenirlik: Araştırmanın dış güvenirliliğini sağlamak için veri çeşitlemesine gidilmiş olup; gruptan hem görüşme formu hem de ders planları aracılığıyla veri toplanmıştır.

Araştırmada öğretmen ders planlarının değerlendirilmesinde güvenirlik, cohen kappa katsayısı ile belirlenmiştir. Puanlayıcılar arasında güvenirlik belirlenmesinde kappa istatistiği kullanılırken - 1 ile + 1 arasında değer almaktadır ve yorumlanmasında Tablo 3.3'deki uyum düzeyleri kullanılmaktadır. (Landis ve Koch, 1977, Akt., Bıkmaz-Bilgen ve Doğan 2017, s. 66).

Tablo 3.3

Kappa İstatistiğinin Yorumlanmasına İlişkin Değer Aralıkları

K	Uyumun Gücü
< 0,00	Zayıf
0,00 - 0,20	Önemsiz
0,21 - 0,40	Düşük
0,41 - 0,60	Orta
0,61 - 0,80	Önemli
0,81 - 1,00	Çok yüksek

Bu araştırmada incelenen ders planları, dört farklı ve bağımsız değerlendirici tarafından puanlanmıştır. Puanlayıcılar arası kappa değerleri Tablo 3.4’de yer almaktadır.

Tablo 3.4

Değerlendiriciler Arası Kappa Değerleri

Değerlendiriciler	D ₁	D ₂	D ₃	D ₄
D ₁	-	0,786	0,882	0,826
D ₂	-	-	0,678	0,744
D ₃	-	-	-	0,776
D ₄	-	-	-	-

Kappa istatistiğinin yorumlanmasına ilişkin değer aralıklarının yer aldığı Tablo 3.4’e göre puanlayıcılar arası uyumun önemli ve çok yüksek olduğu saptanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formu ve ders planlarından elde edilen verilerin analizlerine ve yorumlarına yer verilmiştir. Bulgular görüşme sorularından elde edilen bulgular ve ders planlarından elde edilen bulgular olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Görüşme formundan elde edilen veriler Nvivo 12 programı kullanılarak sistemli bir şekilde uygun tema, kategori ve kod seçimleri doğrultusunda içerik analizi ile yorumlanarak, doğrudan alıntılar, uygun, şekil ve tablolarla sunulmuştur. Ders planları da ders planı değerlendirme ölçeğinden elde edilen veriler doğrultusunda değerlendirilmiş olup ölçütlere göre derinlemesine incelenmiştir.

4.1.Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelere Yönelik Bulgular

Bu bölümde doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sonu öğretmenlere yöneltilen sekiz sorudan oluşan görüşme formuna verdikleri yanıtların analizi ile elde edilen bulgular sunulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler doğrultusunda iki tema belirlenmiş olup bunlar;

1. Doğa yürüyüşü liderliği eğitim süreci hakkındaki düşünceler

- Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinden beklentiler
- Doğa yürüyüşü liderliği eğitim sürecinden beklentilerinin karşılanma durumu
- Doğa yürüyüşü liderliği eğitim süreciyle ilgili başarılı bulunan yönler
- Doğa yürüyüşü liderliği eğitim süreciyle ilgili zayıf bulunan yönler
- Doğa yürüyüşü liderliği eğitim sürecine yönelik öneriler

2. Doğa yürüyüşünün öğretim ortamlarında kullanılabilirliği

Birinci tema kendi içerisinde beş alt temadan oluşmakta olup, bu temalar kendi içerisinde kategori ve kodlara ayrılarak elde edilen bulgular doğrudan alıntılarla sunulmuştur.

4.1.1.Araştırmanın birinci problemine ilişkin bulgular

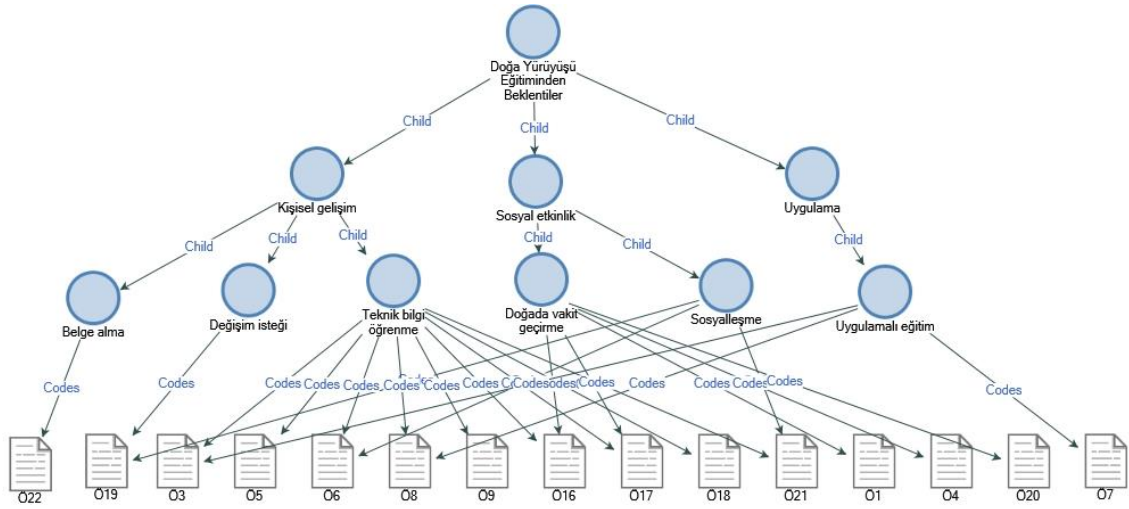
Bu bölümde doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim süreci hakkındaki düşünceleri nelerdir? alt problemine ilişkin beş farklı tema belirlenmiştir. Temalar ayrıntılı bir şekilde incelenerek aşağıda sunulmuştur.

4.1.1.1.Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinden beklentiler temasına ilişkin bulgular

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim sürecinden beklentilerine ilişkin görüşlerini belirleyebilmek için görüşme formunda yer alan birinci soru “Doğa yürüyüşü hizmet içi eğitimine katılmadan önce beklentileriniz nelerdi?” şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri ile ilgili kategori, kod ve katılımcı arasındaki ilişkiler Şekil 4.1.’de belirtilmiştir.

Şekil 4.1.

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Sürecinden Beklentiler

Araştırmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinden beklentiler temasına ilişkin kategori, kod ve görüş sıklıklarına ilişkin bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecinden Beklentileri İle İlgili Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar	n	Yüzde %
Kişisel gelişim	Teknik bilgi öğrenme	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17 Ö18, Ö21	14	63,63
		Belge alma	1	4,54
	Değişim isteği	Ö19	1	4,54
Sosyal etkinlik	Doğada vakit geçirme	Ö1, Ö4, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö20	7	31,81
	Sosyalleşme	Ö6, Ö19, Ö21	3	13,63
	Uygulama	Uygulamalı eğitim	Ö3, Ö7, Ö8	3

“n*” görüş sıklığını ifade etmektedir.

Tablo 4.1 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinden beklentilerini kişisel gelişim, sosyal etkinlik ve uygulama kategorilerinde değerlendirdikleri görülmektedir. Kişisel gelişim kategorisinde teknik bilgi öğrenme, belge alma, değişim isteği; sosyal etkinlik kategorisinde doğada vakit geçirme, sosyalleşme; uygulama kategorisinde uygulamalı eğitim öne çıkan kodlar arasında yer almaktadır. Teknik bilgi öğrenme, doğada vakit geçirme ve uygulamalı eğitim kodlarının sıklıkla tercih edildiği görülmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecine yönelik görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Ö19: “*Bir beklenti ile katılmadım, sadece okuldaki seminer uygulamasından farklı bir uygulama olsun, farklı eğitimci arkadaşlarla bir araya gelmek istedim*”

Ö18: “*Teorik bilgi verileceği ancak uygulama kısmının daha zayıf kalacağıydı*”

Ö11: “*Yürüyüş sırasında yapılacaklar, öğrencilerle yürüyüş yapmanın yöntemleri, dikkat edilecek hususlar.*”

Ö8: “*Yerinde uygulama yapmayı, çadır kurulumunu ve kullanılacak ekipmanları öğrenmeyi bekliyordum.*”

Ö4: “*Doğada yaşamın keşmekeşliğinden uzakta kafa dinlemek.*”

Ö3: “*Doğaya uyumlu teknik bilgiye sahip uygulamalı eğitim...*”

Ö21: “Bu konuyla ilgili bilgi edinmek yeni bir çevre kazanmak...”

Ö6: “Trekking ve hiking tekniklerini öğrenmek, insanlarla tanışmak ve çevre yürüyüş rotaları hakkında bilgi sahibi olmak...”

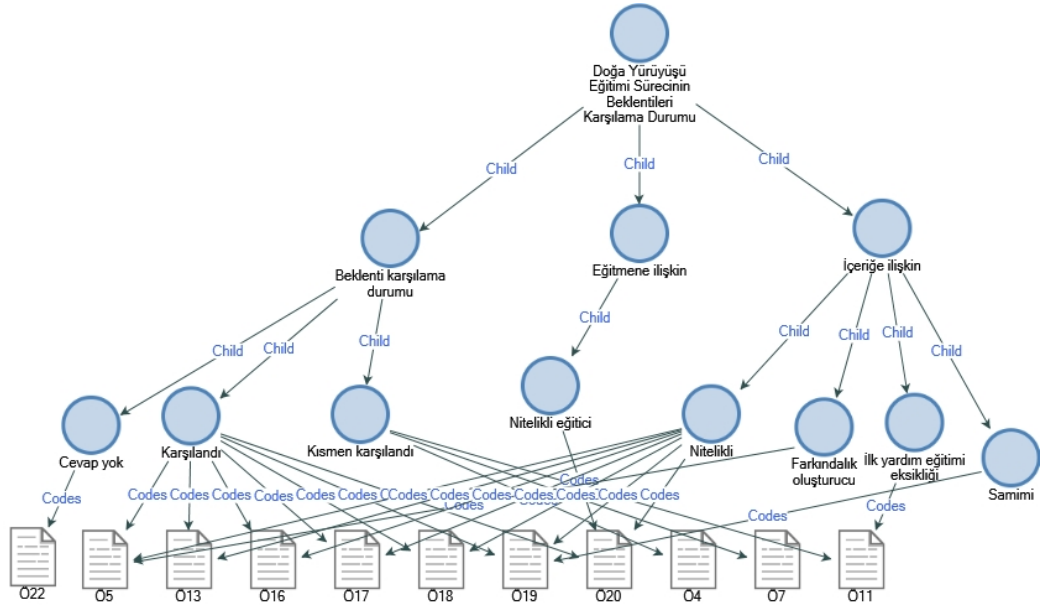
Ö16: “Doğa yürüyüşleri yapmak ve bunu yaşam tarzı haline getirmek...” şeklindedir.

4.1.1.2. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinin beklentileri karşılama durumu temasına ilişkin bulgular

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim sürecinin beklentileri karşılama durumuna ilişkin görüşlerini belirleyebilmek için görüşme formunda yer alan ikinci soru “Eğitim sonrasında beklentilerinizi ne şekilde karşıladı?” şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri ile ilgili kategori, kod ve katılımcı arasındaki ilişkiler Şekil 4.2.’de belirtilmiştir.

Şekil 4.2.

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Sürecinin Beklentileri Karşılama Durumu

Araştırmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinden beklentiler temasına ilişkin kategori, kod ve görüş sıklıklarına ilişkin bulgular Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecinin Beklentilerini Karşılama Durumu İle İlgili Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar	n	Yüzde %
Beklenti karşılama durumu	Karşılandı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21,	18	81,81
	Kısmen karşılandı	Ö4, Ö7, Ö11	3	13,63
	Cevap yok	Ö22	1	4,54
İçeriğe ilişkin	Nitelikli	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21,	18	81,81
	Farkındalık oluşturucu	Ö5	1	4,54
	Samimi	Ö19	1	4,54
	İlk yardım eğitimi eksikliği	Ö11	1	4,54
Eğitmene ilişkin	Nitelikli eğitici	Ö20	1	4,54

"n*" görüş sıklığını ifade etmektedir.

Tablo 4.2 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinden beklentilerini karşılama durumlarını, beklenti karşılama durumu, içeriğe ilişkin ve eğitmene ilişkin kategorilerinde değerlendirdikleri görülmektedir. Beklenti karşılama durumu kategorisinde karşılandı, kısmen karşılandı ve cevap yok; içeriğe ilişkin kategorisinde nitelikli, farkındalık oluşturucu, samimi ve ilk yardım eğitimi eksikliği; eğitmene ilişkin kategorisinde nitelikli eğitici öne çıkan kodlar arasında yer almaktadır. Beklenti karşılama durumu kategorisine ilişkin karşılandı ve içeriğe ilişkin kategorisinde nitelikli kodlarının sıklıkla tercih edildikleri görülmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinin beklentileri karşılama durumuna yönelik görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Ö21: “Beklentilerim, gayet uygun şekilde yapılan çalışmalarla karşılandı.”

Ö20: “Eğitim faydalı oldu. Eğitici konuya oldukça hakimdi.”

Ö1: “Beklentimi fazlasıyla karşıladı.”

Ö21: “Beklentilerim, gayet uygun şekilde yapılan çalışmalarla karşılandı.”

Ö5: “Haberdar olmamı sağladı, öğrenmek için kılavuz oldu.”

Ö13: “Hem kurs hocamız hem de diğer kursa katılan öğretmenlerimizle birlikte güzel uyumlu vakit geçirdim.”

Ö15: “Beklentim ötesinde güzel bir seminerdi.”

Ö18: “Cok memnun kaldım. Beklentilerimin üstünde bir kurs oldu.”

Ö6: “Arkadaşlık ve sosyalleşme açısından Beklentimin üstünde...”

Ö2: “Bütün hepsini sure az olmasına rağmen öğrendiğimi düşünüyorum.”

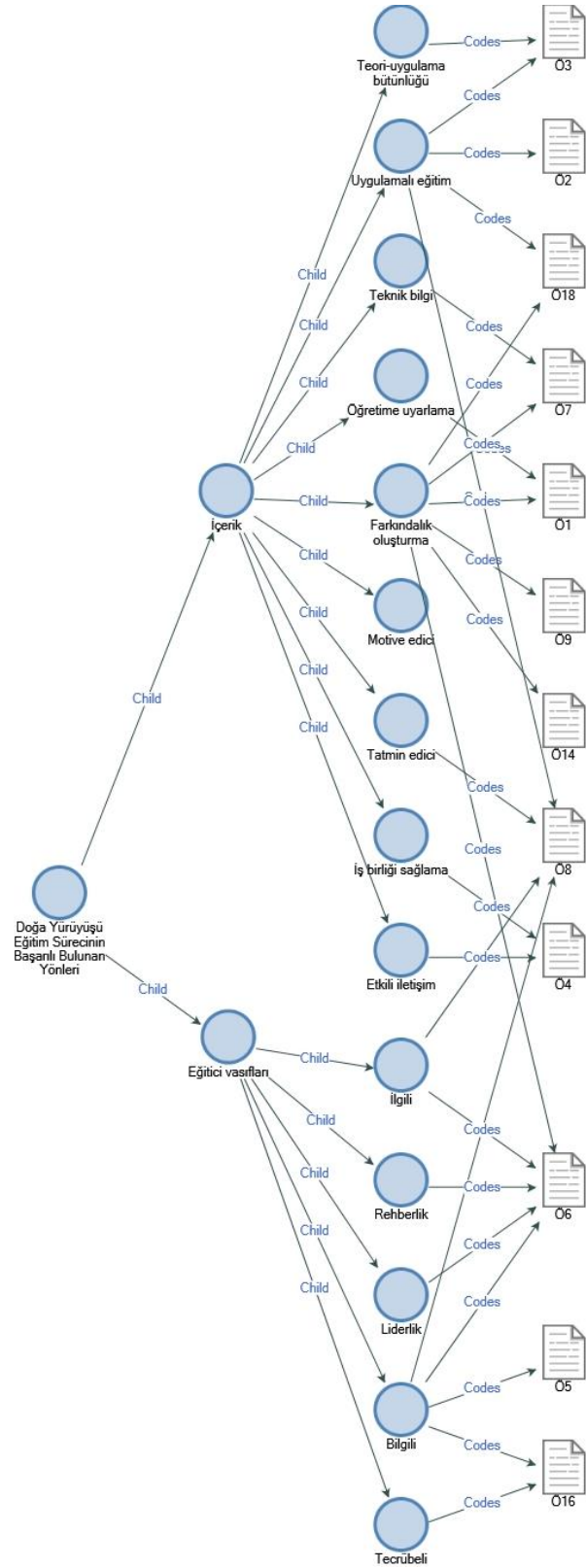
Ö11: “İlkyardım harici uygulama konularını öğrendik.”

4.1.1.3.Doğa yürüyüşü eğitimi süreciyle ilgili başarılı bulunan yönleri temasına ilişkin bulgular

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim sürecinin başarılı buldukları yönlerine ilişkin görüşlerini belirleyebilmek için görüşme formunda yer alan altıncı soru “Aldığınız doğa yürüyüşü eğitiminin başarılı yönleri nelerdir?” şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri ile ilgili kategori, kod ve katılımcı arasındaki ilişkiler Şekil 4.3.’de belirtilmiştir.

Şekil 4.3.

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitiminin Başarı Yönleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitim sürecinin başarılı yönleri temasına ilişkin kategori, kod ve görüş sıklıklarına ilişkin bulgular Tablo 4.3’de verilmiştir.

Tablo 4.3

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecinin Başarılı Bulunan Yönleri İle İlgili Görüşler

Kategori-	Kodlar	Katılımcılar	n	Yüzde (%)
İçerik	Farkındalık oluşturması	Ö1, Ö6, Ö7, Ö9, Ö14, Ö18, Ö19	7	31.81
	Uygulamalı eğitim olması	Ö2, Ö3, Ö8, Ö18	4	18,18
	Teori- uygulama bütünlüğü olması	Ö3, Ö20, Ö21	3	13.63
	Teknik bilgi sağlaması	Ö7, Ö17	2	9.09
	Öğretime uyarlamayı sağlaması	Ö1	1	4.54
	Motive edici olması	Ö11	1	4.54
	Etkili iletişim sağlaması	Ö4	1	4.54
Eğitici vasıfları	İş birliği sağlaması	Ö4	1	4.54
	Tatmin edici olması	Ö8	1	4.54
	Bilgili olması	Ö5, Ö6, Ö8, Ö15, Ö16,	5	22.72
	İlgili olması	Ö6, Ö8, Ö10, Ö12	4	18.18
	Tecrübeli olması	Ö16	1	4.54
	Rehberlik yapması	Ö6	1	4.54
	Lider olması	Ö6	1	4.54

“n*” görüş sıklığını ifade etmektedir.

Tablo 4.3 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitim sürecinde başarılı buldukları yönlerini içerik ve eğitici vasıfları olarak değerlendirdikleri görülmektedir. İçerik kategorisinde farkındalık oluşturması, uygulamalı eğitim olması, teori-uygulama bütünlüğü olması, teknik bilgi sağlaması, öğretime uyarlamayı sağlaması, motive edici olması, etkili iletişim sağlaması, iş birliği sağlaması ve tatmin edici olması; eğitici vasıfları kategorisinde bilgili olması, ilgili olması, tecrübeli

olması, rehberlik yapması ve lider olması kodları öne çıkmaktadır. İçerik kategorisinde farkındalık oluşturması; eğitici vasıfları kategorisinde ise bilgili olması kodlarının sıklıkla tercih edilen kodlar olduğu görülmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinin başarılı bulunan yönlerine ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Ö18: *“Uygulama ağırlıklı olması, bizlerde sadece kurs vermek amacıyla oluşturulan bir şey olarak değil de bunun bir yaşam biçimi olarak hayata entegre edilmesi gerektiği hissini oluşturması bence en önemli ve faydalı kısmıydı.”*

Ö19: *“Hocalarımız doğayı sev, yeşili koru olgusunu özümsemiş gördüğüm bu. Kent ormanda çöpleri toplamak için malzeme (torba eldiven vs.) getirdi Hakan Hocam. Bana göre en büyük başarı, içselleştirilen, doğaya değer verilen bir yaşam.”*

Ö5: *“Alana hakim olunması bizzat uygulayan ve seven birinin eğitim vermesi güzel ...”*

Ö20: *“Hem teorik hem de uygulama kısmı başarılıydı.”*

Ö7: *“Yürüyüş teknikleri, çevre duyarlılığı konusunda başarılıydı.”*

Ö1: *“Doğaya karşı farkındalık oluşturdu ve bunun öğrencilere de nasıl aktarılabilirliğini öğrendik.”*

Ö16: *“Doğayı sevdirmesi. Hocaların alanında bilgili ve oldukça deneyimli olması.”*

Ö11: *“Benim için öğrencilerime doğa yürüyüşü yapmak konusunda motive edici, planlama konusunda destekleyici olması başarılıydı.”*

Ö8: *“Eğitimcimiz konuya hakimdi. Dersi samimi bir ortamda işledik. Aklımıza takılan tüm sorulara yanıt bulduk. Yerinde uygulama yaptık.”*

Ö6: *“Semineri veren hocalarımızın ilgisi ve liderlik vasıfları başarılıydı. Araziye çıktığımızda yürüyüş esnasında yönlendirmeleri ve teknik bilgiler vermeleri faydalı oldu.”*

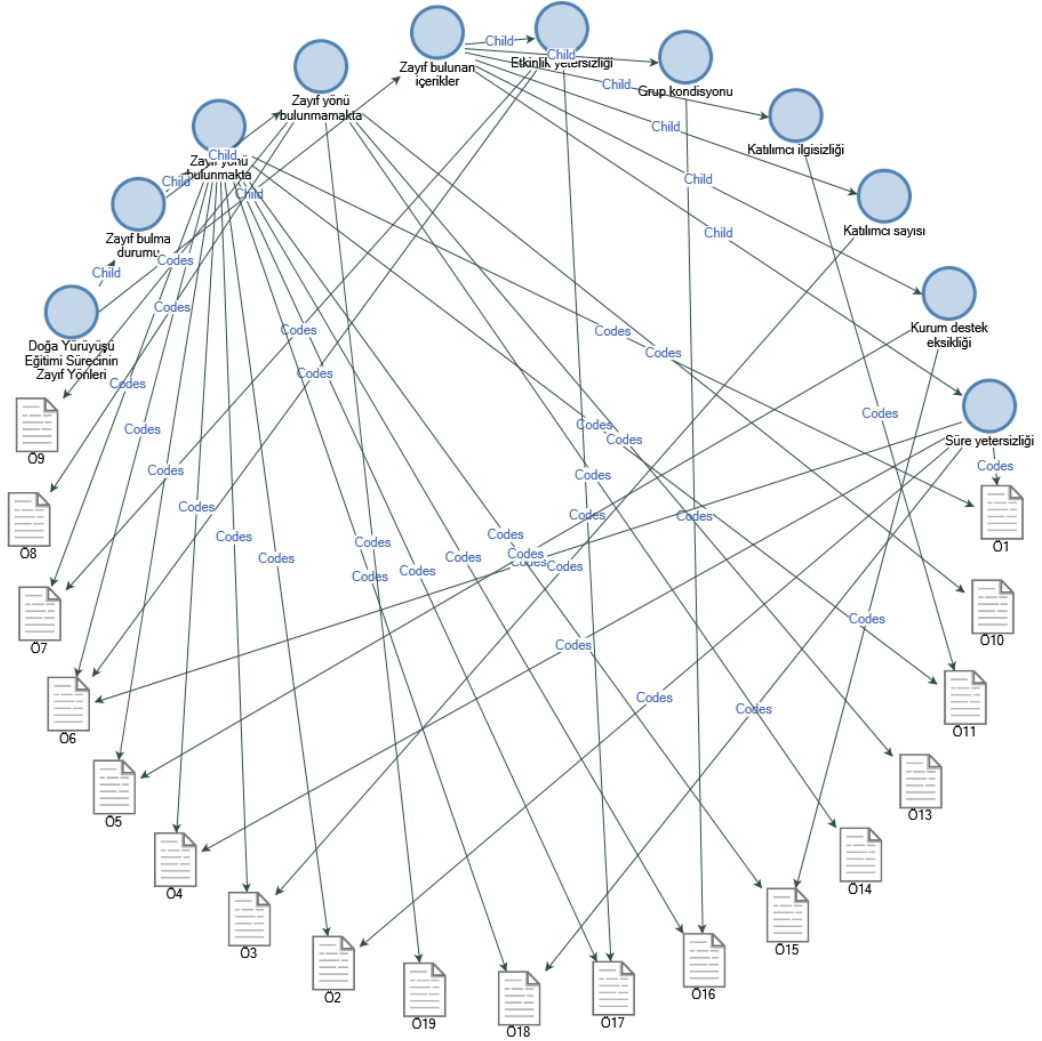
4.1.1.4. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimiyle ilgili zayıf bulunan yönleri temasına ilişkin bulgular

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim sürecinde zayıf buldukları yönlerine ilişkin görüşlerini belirleyebilmek için görüşme formunda yer alan yedinci soru “Aldığımız doğa yürüyüşü eğitiminin zayıf yönleri nelerdir?” şeklindedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen kodların kategorilere göre dağılımını içeren kategori, kod ve katılımcı ilişkisi Şekil 4.4.'de belirtilmiştir.

Şekil 4.4.

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitiminin Zayıf Yönleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitim sürecinin zayıf yönleri temasına ilişkin kategori, kod ve görüş sıklıklarına ilişkin bulgular Tablo 4.4'de verilmiştir.

Tablo 4.4

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecinin Zayıf Yönleri İlgili Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar	n	Yüzde (%)
Zayıf Bulma Durumu	Zayıf yönü bulunmakta	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö11, Ö12, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20	1 4	63,63
	Zayıf yönü bulunmamakta	Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, 19, Ö21, Ö22	8	36,36
Zayıf Bulunan İçerikler	Süre yetersizliği	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö18	5	22,72
	Etkinlik yetersizliği	Ö6, Ö7, Ö17, Ö20	4	18,18
	Kurum destek eksikliği	Ö5, Ö15	2	9,09
	Katılımcının ilgisine uygun olmaması	Ö11, Ö16	2	9,09
	Katılımcı sayısı fazlalığı	Ö3	1	4,54

“n*” görüş sıklığını ifade etmektedir.

Tablo 4.4 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitim sürecinde zayıf buldukları yönlerini zayıf bulma durumu ve zayıf bulunan içerikler kategorilerinde değerlendirmişlerdir. Zayıf bulma durumu kategorisinde zayıf yönü bulunmakta ve zayıf yönü bulunmamakta; zayıf bulunan içerikler kategorisinde süre yetersizliği, etkinlik yetersizliği, kurum destek eksikliği, katılımcının ilgisine uygun olmama, ve katılımcı sayısı fazlalığı öne çıkan kodlar arasında yer almaktadır. Zayıf bulma durumu kategorisinde zayıf yönü bulunmakta kodu; zayıf bulunan içerikler kategorisinde süre yetersizliği ve etkinlik yetersizliği kodları sıklıkla tercih edilen kodlar arasında yer aldığı görülmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinin zayıf bulunan yönlerine ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Ö6: “5 gün bu eğitim için kesinlikle yetersizdi. Daha uzun bir sürece yayararak; ilk yardım, harita okuma, yön belirleme vs. gibi konular uygulamalı ayrıntılı işlenilerek ve farklı rotalar kullanılarak bu eğitimin daha başarılı olabilirdi.”

Ö17: “Bence ısınma oyunlarıyla doğadaki yürüyüş daha eğlenceli hala getirilebilirdi ama bu tamamen kişisel bir tercih meselesi ben eğlenmeyi sevdiğim için sanırım bunun eksikliğini hissettim, diğer bir konu ise yürüyüşler esnasında grubun sessiz olması sağlanıp doğanın sesini dinleme gibi bir an yakalanabilirdi”

Ö7: “Çok etkinlik olmayışı, teknik bakımdan zayıf oluşu, uygulama alanının kısıtlı oluşu...”

Ö5: “Planlamanın yetersizliği ve kurumların destek vermemesi bütün sorumluluğu eğitime yüklemeleri...”

Ö20: “Her zaman gidilebilecek bir bölgeye değil. Daha uzak bir bölgeye gidilebilirdi.”

Ö1: “Eğitim süresinin kısa olmasıydı. 1 hafta yerine 2 hafta verilebilirdi.”

Ö11: “Gruba yürüyüş sevmeyen kişilerinde başvurup gelmesi, yürümek istemeleri, her şeye itiraz etmeleri...”

Ö22: “Doğa yürüyüşü liderlik sertifikasının verilmemesi...”

Ö12: “Sunum tekniği olmamalı.”

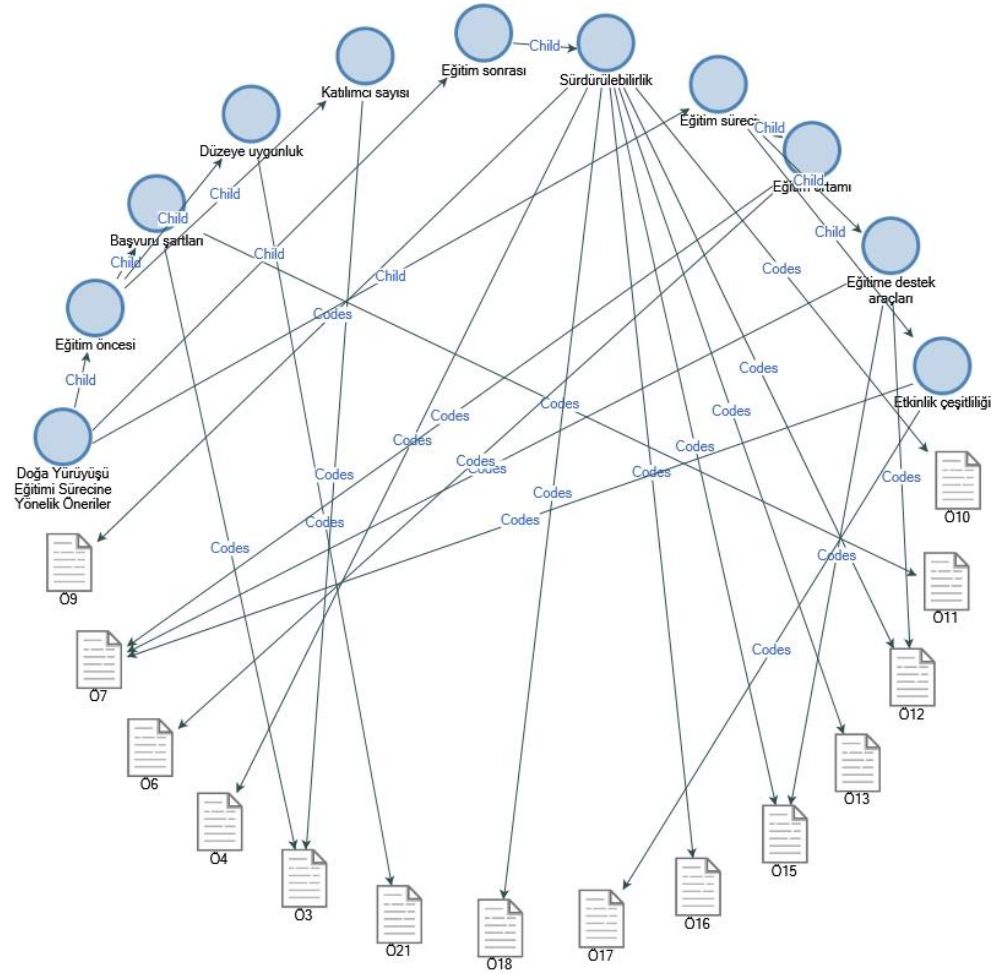
Ö15: “Doğa yürüyüşü için imkanların yetersiz olması” şeklindedir.

4.1.1.5. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecine yönelik öneriler temasına ilişkin bulgular

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim sürecine yönelik önerilere ilişkin görüşlerini belirleyebilmek için görüşme formunda yer alan sekizinci soru “Doğa yürüyüşü eğitiminin daha etkili olması için önerileriniz nelerdir?” şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen kodların kategorilere göre dağılımını içeren kategori, kod ve katılımcı ilişkisi Şekil 4.5.’de belirtilmiştir.

Şekil 4.5.

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimine Yönelik Öneriler

Araştırmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitim sürecinin başarılı yönleri temasına ilişkin kategori, kod ve görüş sıklıklarına ilişkin bulgular Tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.5

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Sürecine Yönelik Önerileri İle İlgili Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar	n	Yüzde(%)
	Başvuru şartlarının belirlenmesi	Ö3, Ö11	2	9,09
Eğitim öncesi	Katılımcı sayısının az olması	Ö3	1	4,54
	Yürüyüş alanının önceden incelenmesi	Ö21	1	4,54

(Devam) Tablo 4.5

	Eğitime destek araçlarına yer verilmesi	Ö7, Ö12, Ö15	3	13,63
Eğitim süreci	Eğitim ortamının sadece doğa olması	Ö6, Ö7	2	9,09
	Etkinlik çeşitliliğinin artması	Ö7, Ö17	2	9,09
Eğitim sonrası	Sürdürülebilirliğin sağlanması	Ö4, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18, Ö20	9	40,90

“n*” görüş sıklığını ifade etmektedir.

Tablo 4.5 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitim sürecine yönelik önerileri eğitim öncesi, eğitim süreci ve eğitim sonrası kategorilerinde değerlendirdikleri görölmektedir. Eğitim öncesi kategorisine ilişkin başvuru şartlarının belirlenmesi, katılımcı sayısının az olması ve yürüyüş alanının önceden incelenmesi; eğitim süreci kategorisinde eğitime destek araçlarına yer verilmesi, eğitim ortamının sadece doğa olması ve etkinlik çeşitliliğinin artması; eğitim sonrası kategorisinde ise sürdürülebilirliğin sağlanması öne çıkan kodlar arasında yer almaktadır. Eğitim öncesi kategorisinde başvuru şartlarının belirlenmesi; eğitim süreci kategorisinde eğitime destek araçlarına yer verilmesi; eğitim sonrası kategorisinde sürdürülebilirliğin sağlanması sıklıkla tercih edilen kodlar olarak görölmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecine yönelik önerilerine ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Ö6: “*Teorik anlatım ve uygulama kısımlarının hepsi doğada verilmeli. Bilgisayar ar üzerinden sunuş yöntemi değil de arazide uygulamalı olacak şekilde.*”

Ö5: “*Kurumlar verdikleri kararların gereklerini düşünmeli. Örneğin araç tahsis edilmesi, yürüyüşlerin önceden bildirilmesi ve en az üç gün yürünmesi vb.*”

Ö3: “*Sayının daha az olması ve gerekli sağlık kontrolü sonrası yapılması*”

Ö12: “*Daha sık yapılmalı. Tam donanımlı şekilde...*”

Ö11: “*Uygulamaların kaç km ve hangi şartlarda yapılacağı başvuru esnasında bildirilirse uygun katılımcılar başvurur ve faydalı bir etkinlik olur.*”

Ö7: “*Bol etkinlikli, uygulama alanlarının çoğaltılması, teknik araçların Olması...*”

Ö21: “*Yürüyüş yapılacak alanın daha önceden belirlenip bütün şartlar düşünülerek herkese hitap edecek şekilde olması.*”

Ö18: “Sürekli planlamalar yapılarak aktif ve düzenli doğa yürüyüşlerinin gerçekleştirilmesi faydalı olur.”

Ö20: “Bu eğitimi alanlara, bu seminer farklı yerlerde devam ettirilmeli. Yıl içinde doğa yürüyüşleri yapılmalı.”

Ö17: “Kesinlikle eğitimin içerisine yedirilmiş ısınma oyunları”

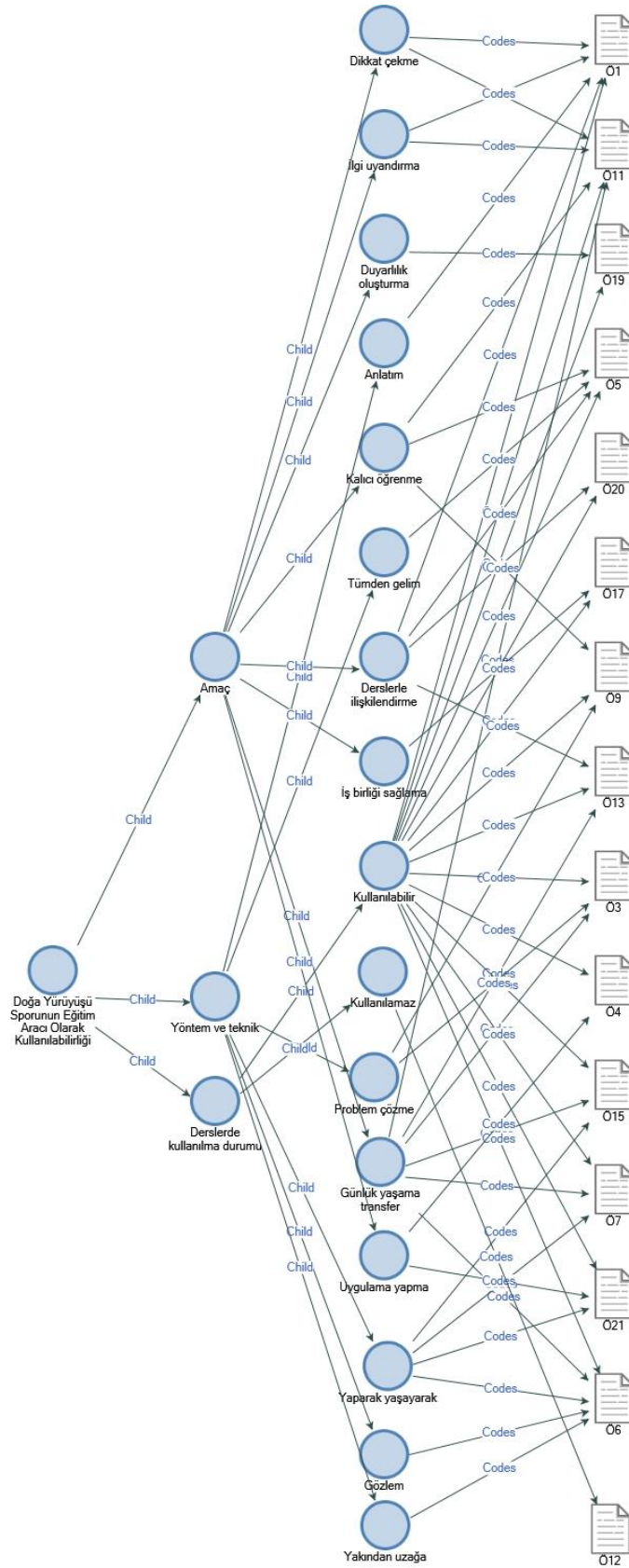
Ö8: “Süresi 2 haftaya çıkarılabilir.” şeklindedir.

4.1.2.Araştırmanın ikinci problemine ilişkin bulgular

Bu bölümde doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılabilirliği hakkında düşünceleri nelerdir? alt problemine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılabilirliğine ilişkin görüşlerini belirleyebilmek amacıyla görüşme formunda yer alan üçüncü soru “Doğa yürüyüşü bir eğitim materyali olarak kullanılabilir mi? Nasıl?”, dördüncü soru “Doğa yürüyüşü derslere nasıl entegre edilebilir? ve beşinci soru “Kazanımlarla ilişkili doğa yürüyüşü etkinliği nasıl oluşturursunuz? şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri ile ilgili kategori ve kodlar arasındaki ilişkiler şekil4.6.’da belirtilmiştir.

Şekil 4.6.

Doğa Yürüyüşü Sporunun Öğretim Ortamlarından Uygulanabilirliği

Araştırmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılabilirliğine ilişkin kategori, kod ve görüş sıklıklarına ilişkin bulgular Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6

Doğa Yürüyüşü Liderliği Eğitimi Alan Öğretmenlerin Doğa Yürüyüşü Sporunun Öğretim Ortamlarında Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar	n	Yüzde (%)
Derslerde Kullanıl- ma Durumu	Kullanılabilir	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22	21	95,45
	Kullanılamaz	Ö12	1	4,54
Amaç	Günlük yaşama transfer sağ- lama	Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö11, Ö13, Ö15,	7	31,81
	Derslerle ilişkilendirme sağ- lama	Ö1, Ö5, Ö13, Ö20	4	18,18
	Kalıcı öğrenmeyi sağlama	Ö5, Ö9, Ö11	3	13,63
	Dikkat çekmeyi sağlama	Ö1, Ö11	2	9,09
	Uygulama yapmayı sağlama	Ö4, Ö21	2	9,09
	İlgi uyandırmayı sağlama	Ö1, Ö11	2	9,09
	İş birliği yapmayı sağlama	Ö17	1	4,54
	Duyarlılık oluşturmayı sağ- lama	Ö19	1	4,54
Yöntem ve Teknik	Yaparak yaşayarak	Ö2, Ö6, Ö7, Ö15, Ö21	5	22,72
	Problem Çözme	Ö3, Ö8, Ö9	3	13,63
	Gözlem	Ö6	1	4,54
	Anlatım	Ö1	1	4,54
	Yakından uzağa	Ö6	1	4,54
	Tümdengelim	Ö5	1	4,54

Tablo 4.6 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmenler doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılabilirliğini derslerde kullanılma durumu, amaç ve yöntem ve teknik kategorilerinde değerlendirmişlerdir. Derslerde kullanılma durumu kategorisinde, kullanılabilir ve kullanılamaz; amaç kategorisinde günlük yaşama transfer sağlama, derslerle ilişkilendirme sağlama, kalıcı öğrenmeyi sağlama, dikkat çekmeyi sağlama, uygulama yapmayı sağlama, ilgi uyandırmayı sağlama, iş birliği yapmayı sağlama ve duyarlılık oluşturmayı sağlama; yöntem ve teknik kategorisinde ise yaparak yaşayarak, problem çözme, gözlem, anlatım, yakından uzağa ve tümdengelim öne çıkan kodlar arasında yer almaktadır. Derslerde kullanılma durumu kategorisinde kullanılabilir kodu; amaç kategorisinde günlük yaşama transfer sağlama ve derslerle ilişkilendirme sağlama kodları; yöntem ve teknik kategorisinde yaparak yaşayarak ve problem çözme kodlarının sıklıkla tercih edildiği görülmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü sporunu öğretim ortamlarında kullanılabilirliğine ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Ö1: *“Evet... Öğrencilerin derse ilgisini arttırmak amacıyla doğa yürüyüşü yapılarak ders ve konularla ilişkilendirilebilir. Konu ve ünitelere ilişkin örnekler doğa üzerinden yaparak yaşayarak verilebilir. Doğa yürüyüşü etkinliği esnasında konu anlatımı, tartışma ve bilinç kazandırmaya yönelik bir etkinlik oluştururdum.”*

Ö2: *“Evet kullanılabilir... Dersi öğrencilerle yürüyüş yaparak yerinde öğrenme yoluyla yapabiliriz. Yürüyüşümüze dersle ilgili kazanımlar ekleyerek yapabiliriz Kitap okuma saatini yürüyüşle ilişkilendirip doğada yapabiliriz.”*

Ö3: *“Her ders için kullanılabilir çünkü çocuklar için hareket ihtiyaçtır doğa ise hayata dairdir. Örneğin yürünen mesafenin alanını hesaplama, yön bulma, harita okuma, bulunduğumuz noktanın dünya üzerindeki yerini doğadaki ip uçlarına bakarak hesaplama vs. Örneğin beden eğitimi dersi kazanımı liderlik öğrencileri sırasıyla öncü olacak şekilde bir plan hazırlanır.”*

Ö5: *“Evet, doğada olmak başlı başına bir öğrenme. Aynı zamanda disiplinler arası ilişkiler için daha aktif bir zemin oluşturuyor... Farklı disiplinleri bir arada düşünüp grupları az kişi ile oluşturularak çok daha iyi bir planlamayla bu sağlanabilir diye düşünüyorum. Dersten doğa yürüyüşüne değil de doğa yürüyüşünden derse yönelerek daha rahat oluşturabiliriz diye düşünüyorum. Örneğin yürümek nedir, neden yürürüzden Türkçe kazanımlarına ulaşabiliriz. Fiil konusu, yaşadıkları üzerine konuşmak vb.”*

Ö6: *“Doğa ve çevre sorunları ünitesinde kitaplar üzerinden ve dört duvar arasında değil de yaparak yaşayarak öğrenme yöntemi kullanılarak öğrenciler ile arazi*

çalışması yapılabilir. Öğrencilerin havaların ısınması ile dağılan dikkatlerini ve motivasyonlarını doğa gezileri ile derslerini ilgi çekici hale getirebiliriz. Günümüz z kuşağını doğaya çıkartarak (çöp toplama etkinliği, bitkileri tanıma, toprak tiplerini gözleme vb.) eli toprağa ve ağaca değmeden coğrafya dersi işlemek daha kalıcı öğrenme sağlayacağını düşünüyorum. 10. Sınıf coğrafya dersi kazanımlarından olan Türkiye’de görülen başlıca bitki türleri, toprak sınıflandırmaları gibi konularımızda yakından uzağa ilkesi ile beraber öğrencilerimiz ile doğa yürüyüşü adı altında araziye çıkılarak uygulamalı doğada ders verilebilir. Bu ders esnasında hem doğa yürüyüşü hakkında teknik bilgiler aktarılacak hem yaşadıkları coğrafyayı tanıyacak hem ders kazanımını kalıcı bir yöntemle öğrenilmiş olacaktır.”

Ö7: “Evet özellikle branşım için doğa gezileri çok büyük önem taşır doğa zaten coğrafyanın ana konusudur. Dersleri doğada işlemek yaparak yasarak öğrenme için önemli öğretim metodudur. Konularla paralel olan doğa etkinlikleri yaparak... Toprak ve bitki örtüsünün dağılımını kayaçlar ve yeryüzünün oluşumunu anlamak gibi bir kazanımı doğa yürüyüşü etkinliği yaparak kazandırmak.”

Ö8: “Kullanılabilir... Matematikçilerin çoğu bulgularını doğadan almıştır. Havanın müsait olduğu zamanlarda, kazanımlardan uygun olanlar yürüyüş sırasında ya da molalarda işlenebilir. Haritada ölçek konusunda olduğu gibi derste hesaplamalar yapılarak yürüyüş parkuru belirlenebilir.”

Ö9: “Kesinlikle... Yürüyüş esnasında uygulamalı birçok konu aktarılabilir. Akılda kalıcı olur. Haftalık ders programında yarım günlük, doğada yapılmak üzere bir doğa dersi konulabilir. Doğada ki canlı türleri, doğa sevgisi ve birçok kazanım ile zenginleştirilebilir. Uzunluk ölçü birimleri, alan ölçüm birimleri, oran orantı ve benzer birçok konunun kazanımları için etkinlik oluşturulabilir.”

Ö10: “Öğrencilere hem ruhsal hem de algıda açıklık açısından artışı olacaktır. Öğrencilerin zararlı alışkanlıklardan uzaklaştırmak için bazı ay ve haftalarda öğrencilere düzenlenebilir. Öğrencinin kendini iyi hissetmesi ve zararlı alışkanlıklardan uzaklaşması...”

Ö11: “Sürekli sınıf ortamında kalan öğrencilerin, doğa ortamında daha ilgili oluyorlar ve daha çok dikkatini çekiyor, öğrendikleri daha kalıcı oluyor. Bazı konular ve davranışlar doğa ortamında verilebilir. Öğrencilerin seviyelerine uygun doğa aktiviteleri ve disiplinler arası uyum çalışmaları oluşturan yürüyüş planlarım. Öğrencilere ilgi ve yetenekleri doğrultusunda görevler veririm.”

Ö15: “Kesinlikle. Doğa çocuklar için en güzel öğretmendir. Doğa yürüyüşleri, çocukların yaparak ve yaşayarak öğrenmelerinde en önemli rehberdir Fen ve doğa etkinliklerinin en güzel yapılacağı yer doğa yürüyüşleri ile olur. Ağaçları tanıma, yaprakları gruplama eşleştirme...”

Ö19: “Elbette, doğa ve çevre bilincini aşılama için kullanılabilir. Seminer döneminde öğrencilere de (öğretmenleri ile birlikte) bu etkinliği yapabilecek altyapı hazırlanmalı. Obezite ile mücadelede Doğa yürüyüşü...”

Ö20: “Farklı disiplin alanlarıyla harmanlanarak kullanılabilir. Ders kazanımları, doğa yürüyüşü içine fark ettirilmeden yerleştirilebilir. Ders kazanımları doğa yürüyüşü öncesinde, sırasında ve sonrasında yürüyüşe entegre edilebilir.” şeklindedir.

4.2.Araştırmanın Üçüncü Problemine İlişkin Bulgular

Bu bölümde doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin branşlarına uygun doğa sporu içerikli ders planı hazırlama düzeyleri nasıldır? alt problemine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Eğitim sonu katılımcılara verilen taslak ders planı üzerine her öğretmenin kendi branşında hazırlamış olduğu ders planı, araştırmacı tarafından oluşturulan ders planı değerlendirme ölçeğine göre değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

4.2.1.Ders planlarına ilişkin bulgular

Doğa yürüyüşü liderliği öğretmen eğitimine katılan 22 öğretmen arasından 17 öğretmen tarafından hazırlanmış ders planları, Çolak ve Yabaş (2017)'in geliştirmiş olduğu ve araştırmacı tarafından uzman görüşleri doğrultusunda uyarlanan ders planı puanlama ölçeğinden elde edilen değerlendirme puanları doğrultusunda analiz edilip sunulmuştur.

Ders planlarının değerlendirilmesinde öncelikle bütüncül bir yaklaşım benimsenmiş; ardından ölçüt bazında analiz yapılmıştır. Ders planları belirlenen ölçütler üzerinden dört farklı değerlendirici tarafından 1 ile 4 puan arasında verilen değerler üzerinden elde edilmiştir. Değerlendiricilerin vermiş olduğu puanlarının aritmetik ortalaması alınarak ortaya çıkan değerlerden gruplu frekans tablosu oluşturulmuştur. Bu tabloda değer ölçütü on bir tanedir. Verilen puanlar en yüksek dört, en düşük bir puan olduğu için, ders planı değerlendirme ölçeğinden en yüksek 44 (kırk dört), en düşük 11 (on bir) puan alınabilir.

$$4 \times 11 = 44 \text{ (en yüksek puan)}$$

$$1 \times 11 = 11 \text{ (en düşük puan)}$$

Gruplandırılmış frekans tablosunda ilk önce, en yüksek puanla en düşük puan arasındaki farktan elde edilen değişim aralığı (Ranj) bulunur ($44-11=33$). Sonraki aşamada; ders planları “yeterli, geliştirilmeli/orta ve yetersiz” olmak üzere üç düzeye ayrılmıştır. Grup aralığının belirlenmesi içinde değişim aralığı grup sayısına bölünerek grup aralığı değeri 11 (on bir) belirlenmiştir.

$$\text{Grup aralığı} = \text{değişim aralığı} / \text{grup sayısı}, (33/3 = 11)$$

Elde edilen grup aralığı değerinden puan aralıklarına karşılık gelen düzeyler Tablo 4.7’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7

Ders Planı Değerlendirme Puan Aralığına Karşılık Gelen Düzeyler

Puan aralığı	Düzye
11-22	Yetersiz
22-33 (22 dahil)	Geliştirilmeli/Orta
33-44 (33 dahil)	Yeterli

Ders planlarının değerlendirilmesinde dört farklı değerlendirici tarafından ölçütlere göre puanlama yapılmış olup Tablo 4.8’de her bir ölçüte, ilgili ders planına verilen puanların aritmetik ortalama puanları gösterilmiştir. Ölçütlere göre elde edilen aritmetik ortalamalar her bir ders planı için toplanarak en sonda ilgili ders planına ait toplam bir puan elde edilmiştir. Bu puan ders planının genel olarak değerlendirilmesinde kullanılmıştır.

Tablo 4.8

Ders Planı-Ölçüt Değerlendirici Puanlarının Aritmetik Ortalama Değerleri

	Ölçüt 1	Ölçüt 2	Ölçüt 3	Ölçüt 4	Ölçüt 5	Ölçüt 6	Ölçüt 7	Ölçüt 8	Ölçüt 9	Ölçüt 10	Ölçüt 11	Toplam
Ders Planı 1	3	1,75	2	2,75	2,5	1,25	2,5	3,5	2,75	2,5	1,25	25,75
Ders Planı 2	2,25	2	2	1,75	2	1	1,75	3	2,75	1,75	1,5	21,75
Ders Planı 3	3	2,25	2,5	1,75	2	1	2,25	3	2,5	2,75	1,25	24,25

(Devam) Tablo 4.8

Ders Planı 4	3,25	3,5	3,25	3	3,75	3,25	3,5	3	3,5	3,25	3	36,25
Ders Planı 5	2,5	2,5	3	3	1,25	3,25	2,75	3	2,75	2,75	2,25	29
Ders Planı 6	2,5	2,25	2,75	2,5	1,5	2,25	1,75	2,75	1,75	2,75	1,5	24,25
Ders Planı 7	2,5	2,75	2,75	2	2,5	1,5	2,5	2,75	2,25	3	2	26,5
Ders Planı 8	2,75	2,75	2,25	2,75	1,25	2,25	2,75	2,25	2,25	2,5	2,5	26,25
Ders Planı 9	2,25	2,25	1,75	2,5	1,25	1	2,25	3	2,75	1,5	1,75	22,25
Ders Planı 10	3,25	3	2	3	2	1,5	3,25	3	2,75	2,5	2,75	29
Ders Planı 11	2	2,25	1,5	2,5	1,25	1,5	1,75	2,25	1,5	2	2	20,5
Ders Planı 12	3	3,25	3	2,75	3	2,75	3,5	3	3,25	3	1,5	32
Ders Planı 13	3,5	2,25	2,5	2,75	3,75	2,5	3	3	4	3,5	2,25	33
Ders Planı 14	3	2,5	3	2,75	1,75	1,5	3,25	3	2,25	2,75	2,25	28
Ders Planı 15	2,75	2,75	3	3	1,5	3	2,75	3,25	2,5	2,75	1,75	29
Ders Planı 16	3,25	2,25	3,25	2,5	2,5	1,75	3	3,25	2,75	3,25	1,25	29
Ders Planı 17	1,5	1	1,25	1,25	1,5	1	1,5	2	1,25	1,75	1	15

Tablo 4.8’de elde edilen veriler doğrultusunda elde edilen toplam puanlara göre hangi ders planının hangi düzeyde yer aldığı görülmekle birlikte Tablo 4.9.’da ders planlarının düzeylerde yer alma sıklığı da gösterilmiştir.

Tablo 4.9

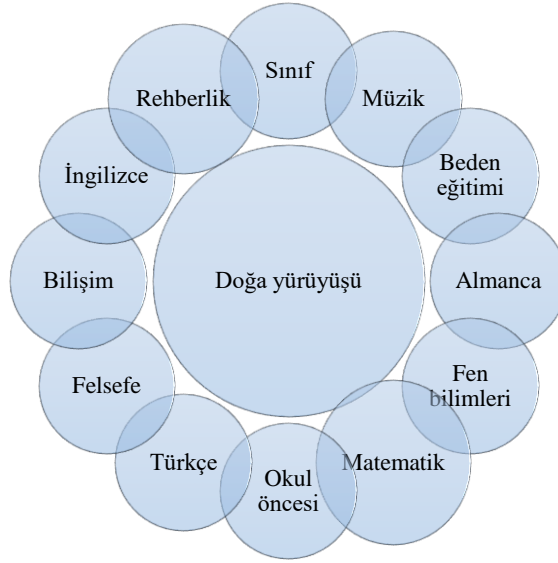
Ders Planı Değerlendirme Puan Aralığı, Düzey, Frekans ve Yüzdeler (%) Gösterimi

Puan Aralığı	Düzey	f	Yüzde (%)
11 – 22	Yetersiz	3	17,64
22 – 33 (22 dahil)	Geliştirilmeli/orta	12	70,58
33 – 44 (33 dahil)	Yeterli	2	11,76
Toplam		17	100

22 – 33 aralığında 12 adet ders planı puan almıştır ve % 70,58’lik oranla geliştirilmeli/orta düzey plan olarak değerlendirildiği görülmektedir. 33 – 44 aralığında 2 adet ders planı %11,76’lık oranla yeterli düzeyde görülürken, 11 – 22 arası puan alan 3 adet ders planı %17,64’lük oranla yetersiz düzey olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen ders planlarına ait branş dağılımı ise Şekil 4.7.’de belirtilmiştir.

Şekil 4.7.

Doğa Yürüyüşü İlişkili Ders Planı Branş Dağılımı

4.2.2.Ders planlarının ölçütlere göre değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Bu kısımda ders planları ölçüt bazında değerlendirilecektir. Tablo 4.10’da ölçüte verilen değerlendirici ortalama puanlarının hangi düzeylere göre sınıflandırıldığı belirtilmiştir.

Tablo 4.10

Ders Planı Değerlendirme Ölçütlerine Yönelik Puan Aralığı ve Düzey Gösterimi

Puan Aralığı	Düzey
1 – 2	Yetersiz
2 – 3 (2 dahil)	Geliştirilmeli/orta
3 – 4 (3 dahil)	Yeterli

Ders planı değerlendirme ölçeğindeki on bir ölçüt dört farklı değerlendiricinin verdiği puanların aritmetik ortalaması hesaplanarak elde edilen puanlara göre değerlendirilmiştir. Gruplanan puan aralıklarına dahil olan ortalama puan değerlerine ait frekans ölçüt verileri Tablo 4.11’de gösterilmiştir.

Tablo 4.11

Değerlendiriciler Tarafından Verilen Ortalama Puan Aralığı Frekansları ve Ölçütler

Frekans \ Ölçütler	1 – 2 puan aralığı	2 – 3 puan aralığı (2 dahil)	3 – 4 puan aralığı (3 dahil)
Ölçüt -1	1	8	8
Ölçüt- 2	2	12	3
Ölçüt-3	3	8	6
Ölçüt-4	4	10	3
Ölçüt-5	8	6	3
Ölçüt- 6	10	4	3
Ölçüt- 7	4	7	6
Ölçüt-8	0	5	12
Ölçüt- 9	3	11	3
Ölçüt-10	3	9	5
Ölçüt-11	9	7	1

Tablo 4.11 incelendiğinde ders planları çoğunlukla Ölçüt-6, Ölçüt-11 ve Ölçüt 5 bakımında yetersiz düzey olarak değerlendirilmiştir. Ölçüt-2, Ölçüt-9, Ölçüt-4, Ölçüt-10, Ölçüt-3 ve ölçüt-7 bakımında geliştirilebilir/orta düzey ders planı olarak değerlendirilmiştir. Ölçüt-8 ve Ölçüt-1 bakımından yeterli düzey ders planı olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca aşağıda Tablo 4.8’den çıkan bulgular doğrultusunda her bir ölçüt kendi içerisinde düzeylere ayrılarak aşağıda incelenmiştir.

Tablo 4.12

Ölçüt-1 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P1, P3, P4, P10, P12, P13, P14, P16	8
Geliştirilebilir/ Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P2, P5, P6, P7, P8, P9, P11, P15	8
Yetersiz	1-2	P17	1
Toplam			17

Tablo 4.12 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinlik dikkat çekicidir.*” (Ölçüt-1)’e göre değerlendirildiğinde ders planlarının çoğunlukla yeterli ve geliştirilebilir/orta düzey ders planı olarak belirlendiği görülmektedir. Sadece bir adet ders planı yetersiz düzey olarak belirlenmiştir. Tablo 4.8’e göre yeterli düzey ders planları arasında P10 ve P16 en yüksek puanı alırken, P1, P3, P12 ve P14 en düşük puanı almıştır. Geliştirilebilir/orta düzey ders planları arasında P8 ve P15 en yüksek puanı alırken, P11 en düşük puanı almıştır. Yetersiz düzey ders planı sadece P17 olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.13

Ölçüt-2 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P4, P10, P12	3
Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P2, P3, P5, P6, P7, P8, P9, P11, P13, P14, P15, P16,	12
Yetersiz	1-2	P1, P17	2
Toplam			17

Tablo 4.13 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinlik öğrencilerin bilgiyi yapılandırmalarına/ transfer etmelerine olanak sağlar.*” (Ölçüt-2)’e göre değerlendirildiğinde ders planlarının çoğunlukla geliştirilebilir/ orta düzey olduğu görülürken yeterli düzey ve yetersiz düzey ders planları da bulunmaktadır. Tablo 4.8.’e göre yeterli düzey ders planları arasında P4 en yüksek puanı alırken, P10 en düşük puanı almıştır. Geliştirilebilir/orta düzey ders planları arasında P15, P8 ve P7 en yüksek puanı alırken, P2 en düşük puanı almıştır. Yetersiz düzey ders planları arasında en düşük P1 en düşük puanı almıştır.

Tablo 4.14

Ölçüt-3 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P4, P5, P12, P14, P15, P16,	6
Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P1, P2, P3, P6, P7, P8, P10, P13,	8
Yetersiz	1-2	P9, P11, P17	3
Toplam			17

Tablo 4.14 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinlik öğrencilerin kazanım ile doğa arasında ilişki kurmalarını sağlar.*” (Ölçüt-3)’e göre değerlendirildiğinde ders planlarının çoğunlukla geliştirilebilir düzey olduğu görülürken, yeterli düzey ve yetersiz düzey ders planları da bulunmaktadır. Tablo 4.8.’e göre yeterli düzey ders planları arasında P4 ve P16 en yüksek puan alırken, P5, P12, P14 ve P15 en düşük puanı almıştır. Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları arasında P6 ve P7 en yüksek puanı alırken, P1, P2 ve P10 en düşük puanı almıştır. Yetersiz düzey ders planları arasında en düşük puanı alan P17 olmuştur.

Tablo 4.15

Ölçüt-4 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P4, P5, P10, P15	4
Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P1, P6, P7, P8, P9, P11, P12, P13, P14, P16	10
Yetersiz	1-2	P2, P3, P17	3
Toplam			17

Tablo 4.15 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinlik öğrencilerin ilgili derse ait beceriler geliştirmesini sağlar.*” (Ölçüt-4)’e göre değerlendirildi-

rildiğinde ders planlarının çoğunlukla geliştirilebilir/orta düzey olduğu görülürken, yeterli düzey ve yetersiz düzey ders planları da bulunmaktadır. Tablo 4.8'e göre bu ölçüt bakımından yeterli düzey ders planı olarak değerlendirilen P4, P5, P10 ve P15 planları en düşük puanlama ile yeterli düzey olarak belirlenmiştir. Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları arasında en yüksek puanı P1, P8, P12, P13 ve P14 planları alırken, P7 en düşük puanı almıştır. Yetersiz düzey ders planları arasında en düşük puanı alan P17 olmuştur.

Tablo 4.16

Ölçüt-5 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P4, P12, P13	3
Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P1, P2, P3, P7, P10, P16	6
Yetersiz	1-2	P5, P6, P8, P9, P11, P14, P15, P17	8
Toplam			17

Tablo 4.16 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının "*Etkinlik öğrencilerin iş birliği içerisinde çalışmalarını teşvik eder.*" (Ölçüt-5)'e göre değerlendirildiğinde ders planlarının çoğunlukla yeter düzey olduğu görülürken, geliştirilebilir/orta düzey ve yetersiz düzey ders planları da bulunmaktadır. Tablo 4.8.'e göre Yeterli düzey ders planları arasında P4 ve P13 en yüksek puanı alırken, P12 en düşük puanı almıştır. Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları arasında en yüksek P1, P7 ve P16 en yüksek puanı alırken, P2, P3 ve P10 en düşük puanı almıştır. Yetersiz düzey ders planları arasında en yüksek puanı P14 alırken, en düşük puanı P5, P8, P9 ve P11 planları almıştır.

Tablo 4.17

Ölçüt-6 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P4, P5, P15	3

(Devam) Tablo 4.17

Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P6, P8, P12, P13	4
Yetersiz	1-2	P1, P2, P3, P7, P9, P10, P11, P14, P16, P17	10
Toplam			17

Tablo 4.17 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinlik öğrencilerde üst düzey becerileri (kavrama, analiz, sentez, değerlendirme gibi.) ortaya çıkaracak niteliktedir.*” (Ölçüt-6)’a göre değerlendirildiğinde ders planlarının çoğunlukla yetersiz düzey ders planı olduğu görülürken, geliştirilebilir/orta düzey ve yeterli düzey ders planları da bulunmaktadır. Tablo 4.8’e göre yeterli düzey ders planları arasında en yüksek puanı alan P4 ve P5 planları olurken, en düşük puan alan P15 olmuştur. Geliştirilebilir/orta düzey ders planları arasında en yüksek puan alan P12 planı olurken, en düşük puan alan P8 planı olmuştur. Yetersiz düzey ders planları arasında en yüksek puanı alan P16 planı olurken, en düşük puanı alan P2, P3, P9 ve P17 planları olmuştur.

Tablo 4.18

Ölçüt-7 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P4, P10, P12, P13, P14, P16	6
Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P1, P3, P5, P7, P8, P9, P15	7
Yetersiz	1-2	P2, P6, P11, P17	4
Toplam			17

Tablo 4.18. incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinlik kazanıma uygun ve kullanışlı materyaller içerir.*” (Ölçüt-7)’e göre değerlendirildiğinde ders planlarının çoğunlukla geliştirilebilir/orta düzey ve yeterli düzey oldu görülmektedir. Yetersiz düzey ders planları da yer almaktadır. Tablo 4.8.’e göre yeterli düzey ders planları arasında P12 planı en yüksek puanı alırken, P13 ve P16 en düşük puanı almıştır. Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları arasında en yüksek puanı P5, P8 ve P15 planları

alırken, P3 ve P9 en düşük puanı almıştır. Yetersiz düzey ders planları arasında en yüksek puanı P2, P6 ve P11 ders planları alırken, en düşük puanı P17 planı almıştır.

Tablo 4.19

Ölçüt-8 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P1, P2, P3, P4, P5, P9, P10, P12, P13, P14, P15, P16	12
Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P6, P7, P8, P11, P17	5
Yetersiz	1-2	-	0
Toplam			17

Tablo 4.19 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinlik süresi kazanımı gerçekleştirilmede yeterlidir.*” (Ölçüt-8)’e göre değerlendirildiğinde ders planlarının çoğunlukla yeterli düzey ders planı olduğu görülmekle birlikte geliştirilebilir/orta düzey ders planları da bulunmaktadır. Bu ölçüte göre yetersiz ders planı olarak değerlendirilen ders planı bulunmamaktadır. Tablo 4.8.’e göre yeterli düzey ders planları arasında P1 en yüksek puanı alırken, P2, P3, P4, P5, P9, P10, P12, P13 ve P14 en düşük puanı almıştır. Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları arasında ise P6 ve P7 en yüksek puanı alırken, P17 en düşük puanı almıştır.

Tablo 4.20

Ölçüt-9 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P4, P12, P13	3
Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P1, P2, P3, P5, P7, P8, P9, P10, P14, P15, P16	11
Yetersiz	1-2	P6, P11, P17	3
Toplam			17

Tablo 4.20 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinliğin uygulama aşaması anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir.*” (Ölçüt-9)’a göre değerlendirildiğinde çoğunlukla geliştirilebilir/orta düzey ders planı olduğu görülmektedir. Yeterli düzey ve Yetersiz düzey ders planları da bulunmaktadır. Tablo 4.8.’e göre yeterli düzey ders planları arasında en yüksek puanı alan P13 alırken, en düşük puanı P12 ders planı almıştır. Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları arasında en yüksek puanı P1, P2, P5, P9, P10 ve P16 planları alırken, en düşük puanı P2 ve P8 ders planı almıştır. Yetersiz düzey ders planları arasında en yüksek puanı P6 alırken, en düşük puanı P17 almıştır.

Tablo 4.21

Ölçüt-10 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Değerleri

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P4, P7, P12, P13, P16	5
Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P1, P3, P5, P6, P8, P10, P11, P14, P15	9
Yetersiz	1-2	P2, P9, P17	3
Toplam			17

Tablo 4.21 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinliğin uygulama alanı içeriğe ve doğa yürüyüşüne uygundur*” (Ölçüt-10)’a göre değerlendirildiğinde çoğunlukla geliştirilebilir/orta düzey ders planı olduğu görülmektedir. Yeterli düzey ve yetersiz düzey ders planları da bulunmaktadır. Tablo 4.8.’e göre yeterli düzey ders planları arasında en yüksek puanı P13 alırken, en düşük puanı P7 ve P12 planları almıştır. Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları arasında en yüksek puanı P3, P5, P6, P14 ve P15 planları alırken, en düşük puanı P11 almıştır. Yetersiz düzey ders planları arasında en yüksek puanı P2 ve P12 ders planları alırken en düşük puanı P9 almıştır.

Tablo 4.22

Ölçüt-11 Bakımından Değerlendirilen Ders Planları İle İlgili Düzey, Puan Aralığı, Plan Kodları ve Frekans Gösterimi

Düzey	Puan aralığı	Plan kodları	f
Yeterli	3-4 (3 dahil)	P4	1
Geliştirilebilir/Orta düzey	2-3 (2 dahil)	P5, P7, P8, P10, P11, P13, P14	7
Yetersiz	1-2	P1, P2, P3, P6, P9, P12, P15, P16, P17	9
Toplam			17

Tablo 4.22 incelendiğinde öğretmenlerden alınan ders planlarının “*Etkinlikte uygun ölçme-değerlendirme araçları kullanılmıştır.*” (Ölçüt-11)’e göre değerlendirildiğinde çoğunlukla yetersiz düzey ders planı olduğu görülmektedir. Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları bulunmakla birlikte sadece bir adet ders planı yeterli düzeyde değerlendirilmiştir. Tablo 4.8.’e göre geliştirilebilir/orta düzey ders planları arasında en yüksek puanı P10 alırken, P7 ve P11 en düşük puanı alan ders planlarıdır. Yetersiz düzey ders planları arasında en yüksek puanı P9 ve P15 planları alırken, en düşük puanı P17 planı almıştır.

4.2.3. Ders planlarının yeterlilik düzeyleri bakımından değerlendirilmesi

Bu bölümde elde edilen ders planları düzey tablosu bağlamında üç düzeye ayrılmış olup bu düzeylere göre (yeterli, geliştirilebilir/orta ve yetersiz) ders planları aşağıda verilmiştir. Ders planlarının düzeyleri arasında hangi ölçütlerden yüksek puan aldığı belirtilerek derinlemesine incelenmiştir. Ayrıca değerlendirilen diğer ders planlarının ders, sınıf, konu/ünite, kazanımlar, materyal/araç ve gereç ve süre bilgilerinin yer aldığı tablo Ek’ de gösterilmiştir.

4.2.3.1. “Yeterli düzey” olarak değerlendirilen ders planı

On bir ölçütün tamamı bakımından değerlendirilen ders planlarından toplamda 33- 44 (33 dahil) arasında ortalama puan alan ders planları yeterli düzey olarak değerlendirilmiştir. Yeterli düzey olarak değerlendirilen verilere göre P4 (36,25) ve P13 (33) olmak üzere iki adet ders planı bulunmaktadır. Yeterli düzey ders planları arasında en yüksek puanı alan P4 olmuştur. P4, ders planları arasında “*Etkinlik öğrencilerin bilgiyi*

yapılandırmalarına /transfer etmelerine olanak sağlar.” (Ölçüt-2), “Etkinlik öğrencilerin kazanım ile doğa arasında ilişki kurmalarını sağlar.” (Ölçüt-3), “Etkinlik öğrencilerin ilgili derse ait beceriler geliştirmesini sağlar.” (Ölçüt-4), “Etkinlik öğrencilerin iş birliği içerisinde çalışmalarını teşvik eder.” (Ölçüt-5), “Etkinlik öğrencilerde üst düzey becerileri (kavrama, analiz, sentez, değerlendirme gibi.) ortaya çıkaracak niteliktedir.” (Ölçüt-6) ve “Etkinlikte uygun ölçme-değerlendirme araçları kullanılmıştır.” (Ölçüt-11) bakımından en yüksek puanı almıştır. Yeterli düzey olarak değerlendirilen P4 aşağıda sunulmuştur.

Şekil 4.8.

Yeterli Düzey Olarak Değerlendirilen Ders Planı (P4)

Ders / Sınıf Düzeyi	7.sınıf
Konu / Ünite	Matematik/Oran-Orantı
Kazanım ve Açıklamaları	Birbirine oranı verilen iki çokluktan biri verildiğinde diğerini bulma.
Materyal/ Araç ve Gereç	Harita, cetvel, kağıt, kalem
Süre	40 dakika
Etkinlik Adı	Yürüyüş parkurumuzun mesafelerini haritadan hesaplıyoruz.
Etkinliğin Hedefleri	Farklı ölçekteki haritalardan hesaplama yapmak.
Uygulama	Okulda oran-orantı ölçek konusu anlatılır. Sonra doğa yürüyüşü planlanır. Araçlarla yürüyüş alanına gelinir. Yürüyüş yapacağımız parkurun farklı ölçekteki haritaları alana getirilir. Yürüyüş ekibi harita sayısı kadargruplara ayrılır ve gruplara farklı ölçekli haritalar ve hesaplama yapmak için kağıt, kalem dağıtılır. Gruplara önceden belirlenip haritada işaretlenen mola yerleri arasındaki mesafeyi, yürüyüş parkurunun uzunluğunu hesaplamaları söylenir. Grupların sonuçları karşılaştırılır.
Etkinlik Uygulama Alanı	Eskişehir Kent Ormanı
Performans Değerlendirme	Başlangıç-1.mola yeri arası mesafe,1.mola yeri-2.mola yeri arası mesafe, parkur uzunluğu

4.2.3.2. Geliştirilebilir/Orta düzey olarak değerlendirilen ders planı

On bir ölçütün tamamı bakımından değerlendirilen ders planlarından toplamda 22- 33 arasında (22 dahil) ortalama puan alan ders planları geliştirilebilir/orta düzey

olarak değerlendirilmiştir. Geliştirilebilir/Orta düzey olarak değerlendirilen verilere göre P1(25,75), P3(24,25), P5(29), P6(24,25), P7(26,5), P8(26,25), P9(22,25), P10(29), P12(32), P14(28), P15(29) ve P16(29) olmak üzere on iki adet ders planı bulunmaktadır. Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları arasında en yüksek puanı alan P12 olmuştur. P12 ders geliştirilebilir/orta düzey planları arasında “Etkinlik öğrencilerin ilgili derse ait beceriler geliştirmesini sağlar.” (Ölçüt-4) ve “Etkinlik öğrencilerde üst düzey becerileri (kavrama, analiz, sentez, değerlendirme gibi.) ortaya çıkaracak niteliktedir. (Ölçüt-6) bakımından en yüksek puanı almıştır. Geliştirilebilir/Orta düzey olarak değerlendirilen P12 aşağıda sunulmuştur.

Şekil 4.9.

Geliştirilebilir/Orta Düzey Olarak Değerlendirilen Ders Planı (P12)

Ders / Sınıf Düzeyi	Matematik/9. sınıf
Konu / Ünite	Oran Orantı/DENKLEM VE EŞİTSİZLİKLER
Kazanım ve Açıklamaları	Oran orantı kavramlarını kullanarak problem çözer
Materyal/ Araç ve Gereç	Harita , pusula, şerit metre
Süre	40+40 dakika, iki ders saati
Etkinlik Adı	Doğa yürüyüşü
Etkinliğin Hedefleri	1)Oran orantı konusunu günlük hayat problemlerini çözerek kavrama 2) Doğa sevgisini ve beraberinde doğaya saygının önemini anlama 3) Sınıf içi arkadaşlık ilişkilerini geliştirme 4) Görev ve sorumluluk bilincini geliştirme
Uygulama	1)Ölçeğe göre ayarlanabilen cetvel yardımıyla harita üzerinde iki nokta arasındaki uzaklığın nasıl hesaplanacağı gösterilecek. Öğrencilere de benzer örnekler yaptırılacaktır. 2) Yüksek bir ağacın gölgesinin boyu ölçülerek, bir öğrencinin boy/gölge boyu oranından faydalanılıp ağacın boyu hesaplanacaktır.
Etkinlik Uygulama Alanı	Kent ormanı
Performans Değerlendirme	

Geliştirilebilir/Orta düzey ders planları arasında toplamda yüksek puan alamayan ancak “Etkinlik öğrenciler için dikkat çekicidir.” (Ölçüt-1), “Etkinlik öğrencilerin

bilgiyi yapılandırmalarına/transfer etmelerine olanak sağlar.” (Ölçüt-2), “Etkinlik ilgili derse ait beceriler geliştirmelerini sağlar.” (Ölçüt-4) ve “Etkinlik kazanıma uygun ve kullanışlı materyaller içerir.” (ölçüt-7) olmak üzere dört farklı ölçütten geliştirilebilir/orta düzey ders planları arasında yüksek puan alan P8 planı dikkat çekmektedir. Bu nedenle P8 planı da geliştirilebilir/orta düzey plana örnek olarak aşağıda sunulmuştur.

Şekil 4.10.

Geliştirilebilir/Orta Düzey Olarak Değerlendirilen Ders Planı (P8)

Ders / Sınıf Düzeyi	6.sınıf
Konu / Ünite	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım/Algoritma ve Programlama
Kazanım ve Açıklamaları	Farklı yapılar için oluşturduğu algoritmaların sonucunu yordayarak hatalarını ayıklar.
Materyal/ Araç ve Gereç	Harita, kağıt, kalem
Süre	40+40 dakika
Etkinlik Adı	Yürüyüş algoritmasını belirleme
Etkinliğin Hedefleri	Belirlenen yürüyüş alanında öğrencilerin yürüyüş algoritmalarını tasarlamalarını ve hatalarını ayıklamalarını sağlamak
Uygulama	Algoritma konusu işlendikten sonra öğrenciler başlangıç ve bitiş noktaları belirlenen yürüyüş alanına getirilir. Her bir öğrenciye yürüyüş başlamadan önce harita verilerek kendi yürüyüş algoritmalarını oluşturmaları istenir. Tasarladıkları algoritmayı uygulayan öğrencilerden, hedefe vardikten sonra algoritmalarını gözden geçirmeleri ve hatalarını ayıkladıktan sonra yeni algoritmalarını tasarlamaları istenir.
Etkinlik Uygulama Alanı	Eskişehir Kent Ormanı
Performans Değerlendirme	Kişisel değerlendirme ölçeği

4.2.3.3. Yetersiz düzey olarak değerlendirilen ders planı

On bir ölçütün tamamı bakımından değerlendirilen ders planlarından toplamda 11- 22 arasında ortalama puan alan ders planları yetersiz düzey olarak değerlendirilmiştir. Yetersiz olarak değerlendirilen verilere göre P2(21,75), P11(20,5) ve P17(15) olmak üzere üç adet ders planı bulunmaktadır. Yetersiz düzey olarak değerlendirilen ders planları arasında en düşük puanı alan P17 olmuştur. “Etkinlik öğrenciler için dikkat çekici-

dir.” (Ölçüt-1), “Etkinlik öğrencilerin kazanım ile doğa arasında ilişki kurmalarını sağlar.” (Ölçüt-3), “Etkinlik öğrencilerin ilgili derse ait beceriler geliştirmesini sağlar.” (Ölçüt-4), “Etkinlik öğrencilerde üst düzey becerileri (kavrama, analiz, sentez, değerlendirme gibi.) ortaya çıkaracak niteliktedir.” (Ölçüt-6), “Etkinlik kazanıma uygun ve kullanışlı materyal içerir.” (Ölçüt-7), “Etkinliği uygulama aşaması anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir.” (Ölçüt-9) ve “Etkinlikte uygun ölçme-değerlendirme araçları kullanılmıştır.” (Ölçüt-11) olmak üzere yedi farklı ölçüt bakımından en düşük puanı almıştır. Yetersiz düzey ders planı olarak değerlendirilen P17 aşağıda sunulmuştur.

Şekil.4.11.

Yetersiz Düzey Olarak Değerlendirilen Ders Planı (P17)

Ders / Sınıf Düzeyi	Beden Eğitimi 6. Sınıf
Konu / Ünite	Doğa Günüyürüşü
Kazanım ve Açıklamaları	DEB.2.2.1 Fiziksel uygunluğunu geliştirecek fiziksel etkinlik programı hazırlar
Materyal/ Araç ve Gereç	Spor kıyafet
Süre	40 dk
Etkinlik Adı	Doğa günüyürüşü
Etkinliğin Hedefleri	Öğrencinin fiziksel uygunluk düzeylerinden yola çıkarak hedeflerine hedef belirlemeleri ve bu hedefler doğrultusunda etkinlik planı hazırlamalarıdır.
Uygulama	Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü içerisinde Japon bahçesi alanında 20 dakikalık parkur seçilir ve öğrenciler tel sıra halinde yürütülür.
Etkinlik Uygulama Alanı	Anadolu Ün.
Performans Değerlendirme	-

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda ortaya konulan sonuçlara, sonuçların literatürdeki araştırmalara dayalı olarak tartışmalara ve ileride yapılacak çalışmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Doğa yürüyüşü sporunu farklı derslerde bir eğitim materyali/aracı olarak nasıl kullanılabileceğini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın sonuçları, araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda sunulmuştur.

5.1.1. Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi alan öğretmenlere yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlar

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi süreci ve doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılmasına ilişkin farklı branş öğretmenlerinin görüşlerinin ve ders planlarının incelendiği bu çalışmada araştırmamanın birinci alt problemi doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim süreci hakkında düşünceleri nelerdir? sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda elde edilen bulgulara göre sonuçlar şu şekildedir:

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecinden beklentiler temasına ilişkin çalışmaya katılan öğretmenlerin kişisel gelişimleriyle ilgili olarak birçoğunun eğitime teknik bilgi öğrenme beklentisi içerisinde olmalarının yanında eğitim sonu belge alma ve var olan öğretmen seminerlerinden farklı olarak değişim isteği beklentisiyle katıldıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulardan sosyal etkinlik beklentilerine yönelik doğada vakit geçirme sıklıkla tercih edilirken sosyalleşme beklentisi içerisinde olanlarında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca uygulamalı bir eğitim olacağı ile ilgili görüş bildiren öğretmenlerin de olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Doğa yürüyüşü liderliği eğitim sürecinin beklentileri karşılama durumu temasına ilişkin çalışmaya katılan öğretmenlerin birçoğu beklentilerinin karşılandığı, kısmen karşılandığını belirtenlerin de olduğu tespit edilmiştir. Beklentilerinin karşılandığını belirtenlerin eğitim içeriğine yönelik eğitim sürecinin nitelikli, farkındalık oluşturucu, samimi bir ortamda gerçekleşmesi; eğitime ilişkin eğiticinin nitelikli olması sonucuna ulaşılmıştır. İlk yardım eğitimi ile ilgili eksiklikler bulunduğu ve bu yönde beklentileri-

nin karşılanmadığına ilişkin görüşlerde bulgulardan ulaşılan sonuçlar arasında yer almaktadır.

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi süreciyle ilgili başarılı bulunan yönleri temasına ilişkin çalışmaya katılan öğretmenler eğitim içeriğine ilişkin birçoğu doğa yürüyüşü hakkında farkındalık oluşturma ve uygulamalı eğitim yapılması bakımından başarılı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca teorik eğitimin uygulamalı eğitimi destekleyerek teori-uygulama bütünlüğü sağlanması, doğa yürüyüşü hakkında teknik bilgi sağlanması, öğrencilerle uygulama yapma aşamasında öğretime uyarılma, doğa yürüyüşü etkinliği gerçekleştirme bakımından motive edici olma, etkili iletişim kurulması, eğitim ortamında iş birliği içerisinde olma ve eğitimin katılımcıları tatmin etmesi bakımından da başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitici vasıflarına ilişkin bulgulara göre eğiticinin konu hakkında bilgili olması, eğitim sürecinde ilgili bir yaklaşım sergilemesi sıklıkla tercih edilirken, eğiticinin tecrübeli olması, uygulama aşamasında rehberlik etmesi ve liderlik vasfı ile eğitim sürecine hakim olması bakımından da başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi süreciyle ilgili zayıf bulunan yönleri temasına ilişkin çalışmaya katılan öğretmenlerin birçoğu zayıf bulma durumuna yönelik zayıf yönü bulunmamakta şeklinde görüş bildirirken, zayıf yönleri olduğuna dair sonuçlara da ulaşılmıştır. Zayıf bulunan içeriklere ilişkin verilen eğitimin süre bakımından yetersiz olduğu ve eğitim sürecinde yapılan etkinliklerin yetersiz olduğu ile ilgili görüşlerin sıklıkla tercih edildiği görülürken, eğitim sürecinde kurum desteğinin yetersiz olduğu, katılımcı sayısının fazla olduğu, katılımcıların bazılarının ilgisiz davranmaları ve grubun yürüyüş koşullarının birbirlerine uymaması bakımından zayıf bulunduğu ulaşılan sonuçlar arasında yer almaktadır.

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecine yönelik öneriler temasına ilişkin eğitim öncesi başvuru şartları aranması gerektiği sıklıkla belirtilirken, katılımcı sayısının az tutulması ve yapılan yürüyüşlerin grup düzeyine uygun hazırlanması gerektiği ile ilgili önerilerde bulunanlar da tespit edilmiştir. Eğitim süreci ile ilgili eğitime destek sağlayacak araçların kullanılması sıklıkla belirtilirken farklı eğitim ortamlarının sağlanması ve etkinlik çeşitliliği sağlanması da ulaşılan sonuçlar arasında yer almaktadır. Ayrıca öneriler teması ile ilgili öğretmenlerin sıklıkla doğa yürüyüşlerinin yıl içerisinde düzenli olarak devam ettirilmesi gerektiği yani sürdürülebilirliğinin olması gerektiği ile ilgili görüşler bildirdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemi doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılabilirliğine ilişkin bulgular doğrultusunda elde edilen sonuçlar ise şu şekildedir:

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin birçoğu doğa yürüyüşü sporunun derslerde kullanılabilirliği ile ilgili görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Sadece bir kişi kullanılmayacağını belirtmiştir. Doğa yürüyüşünün derslerde kullanılma amacı ile ilgili olarak ise günlük yaşama transfer etme, derslerle ilişkilendirme ve kalıcı öğrenme sağlama sıklıkla tercih edilirken, dikkat çekme, uygulama yapma, ilgi uyandırma, iş birliği sağlama ve duyarlılık oluşturmak amacıyla da derslerde kullanılabilirliğine yönelik sonuçlara ulaşılmıştır. Doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılmasında uygulanması gerektiğine inanılan yöntem ve tekniklere ilişkin sıklıkla yaparak yaşayarak ve problem çözme belirtilirken; gözlem, anlatım, yakından uzağa ve tümenden gelim yöntem ve tekniklerinin de kullanılabilirliği ulaşılan sonuçlardandır.

5.1.2.Ders planlarına ilişkin sonuçlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin branşlarına uygun doğa yürüyüşü sporu içerikli ders planı hazırlama düzeylerine ilişkin elde edilen bulgular doğrultusunda elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sonunda eğitime katılan öğretmenler tarafından hazırlanan ders planları detaylı ve ölçütler doğrultusunda incelenmiştir. Çalışmaya katılan yirmi iki öğretmen bulunmaktadır ancak doğa yürüyüşü sporunun öğretimde kullanılma durumuna ilişkin büyük çoğunluğun kullanılabilir görüşü vermesine rağmen on yedi öğretmen ders planı hazırlamıştır. Hazırlanan ders planlarının büyük bir çoğunluğunun geliştirilebilir/orta düzey ders planı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte sınırlı sayıda olmakla birlikte yeterli düzeyde ve yetersiz düzeyde ders planı da bulunmaktadır. Ders planları değerlendirme ölçütleri bakımından incelendiğinde; etkinliğin dikkat çekici olması, bilgiyi yapılandırma / transfer etmesi, ilgili derse ait beceri geliştirmesi, kazanıma uygun ve kullanışlı materyal geliştirmesi, uygulama aşamasının anlaşılır bir şekilde ifade etmesi, uygulama alanının içeriği ve doğa yürüyüşüne uygun olması, öğrencilerin doğa ile kazanım arasında ilişki kurmalarını sağlaması bakımından orta düzey olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin iş birliği ile çalışmalarını teşvik etme, üst düzey becerileri ortaya çıkaracak nitelikte olma ve etkinlikte uygun ölçme ve değerlendirme araçları kullanma bakımından yetersiz düzey ders planı olarak belirlenirken, etkinlik süresinin kazanımı gerçekleştirmek için yeterli olması ve etkinliğin dikkat çekici olması bakımın-

dan yeterli düzey ders planı olarak belirlenmiştir. Etkinlik süresinin kazanımı gerçekleştirmede yeterli olma ölçütü (Ölçüt-8) bakımından yetersiz ders planı bulunmadığı ve en fazla yeterli düzey ders planının bu ölçütte yer aldığı tespit edilmiştir. Etkinlik öğrencilerin bilgiyi yapılandırmalarına/ transfer etmelerine olanak sağlar ölçütü (Ölçüt-2) bakımından en fazla geliştirilebilir/orta düzey ders planı bu ölçütte yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Etkinlik öğrencilerde üst düzey becerileri (kavrama, analiz, sentez, değerlendirme gibi.) ortaya çıkaracak niteliktedir ölçütü (Ölçüt-6) bakımından en fazla yetersiz düzey ders planı bu ölçütte yer aldığı elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlar arasındadır.

5.2. Tartışma

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi sürecine yönelik öğretmen görüşleri ve doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılmasına ilişkin ders planlarının incelendiği bu çalışmada katılımcı öğretmenlerin eğitim öncesi beklentilerine ilişkin görüşlerinin teknik bilgi öğrenme, belge alma, değişim isteği, doğada vakit geçirme ve sosyalleşme olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçların alan yazındaki bazı çalışmalarla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Kıranlı ve Yıldırım (2014)'ın yaptıkları çalışmada öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere kendi alanlarında becerilerini arttırmak, yeni gelişmelerden haberdar olmak ve tatil/gezi amacıyla katıldıklarını belirtirken; teknoloji kullanım becerilerinin ve iletişimsel becerilerinin gelişimine katkı sağladığı; eğitimlerin teorik yerine uygulamaya yönelik olmasının daha etkili olacağını belirttikleri sonucuna ulaşmışlardır. Çetin (2009) 'un Fen bilimleri öğretmenleri ile yaptığı çalışmada da hizmet içi eğitimlere kişisel ve mesleki gelişimi arttırmak, değişen öğretim programı hakkında bilgilenmek ve sosyalleşmek amacıyla katıldıkları sonucuna ulaşmıştır. Ardahan, Yerlisu-Lapa (2011), bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ile ilgili çalışmalarında doğayla bütünleşme, sıkıntıdan kurtulma ve stres atma, değişim isteği, yeni beceriler kullanma ve yeni bir çevreye sahip olma amacıyla doğa sporlarını yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır. Ekinci (2012)'nin bireylerin doğa yürüyüşüne katılma sebeplerini araştırdığı çalışmasından elde ettiği bulgulara benzer sonuçlar; huzurlu hissetme, sosyalleşme, sağlıklı olma, yaratıcılığı ve üretkenliği artırma gibi veriler elde etmiştir. Yapılan çalışma ve literatürdeki çalışmalar göstermektedir ki öğretmenlerin eğitimlere katılma nedenleri ve eğitimden beklentilerinin benzer olduğu eğitimin odak noktası doğa olduğunda doğa ile ilgili beklentiler içerisinde uyumlu oldukları görülmektedir.

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim sonu beklentilerinin karşılanma durumlarına ilişkin katılımcıların birçoğunun beklentilerinin karşılandığını belirtirken eğitimin nitelikli olması, doğaya ilişkin farkındalık oluşturmaya, samimi eğitim ortamının sağlanması ve nitelikli eğitici öne çıkan sonuçlardan olmuştur. Karaca (2010)'un yaptığı çalışmada hizmet içi eğitim faaliyetlerinde görevlendirilen eğitimcilerin alanda uzman kişiler arasından seçilmediğine yönelik bulgulara ulaşmıştır. Bu çalışmada aksine eğitici birçok katılımcıdan eğitimin başarılı bulunmasında eğitici özelliklerini ifade etmiştir. Eğitimin nitelikli olması görüşünün de sıklıkla belirtilmesinde eğiticinin niteliğinden kaynaklanıyor olabilir.

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim sürecinde başarılı buldukları yönlerine ilişkin doğa yürüyüşü hakkında farkındalık oluşturma, uygulamalı eğitim yapma, teori-uygulama bütünlüğü sağlama, öğretime uyarılma ve motive edici olma şeklinde görüşlerde bulunmuşlardır. Benzer şekilde Sönmez (2018)'in ekoloji temelli doğa eğitimi alan öğretmenlerin çevre ve doğa eğitimine yönelik görüşlerine ilişkin yaptığı çalışmada uzman eğitici, nitelik doğa eğitiminin etkili ve kalıcı olması, disiplinler arası öğrenmenin gerçekleşmesi, doğa sevgisi arttırması ve doğa yürüyüşü yapma yönünde motive edici olması, bilgiyle pratiğin kaynaştığı bir modelle ders işleme gibi görüşler ifade etmişlerdir. Lee ve Balilie (2019)'nin doğa temelli eğitim kursuna katılan okul öncesi öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmada fen ve matematik eğitimi için etkinlikler oluşturmuşlar ve öğretmen adaylarının etkinlik oluştururken süreçten keyif aldıkları aynı zamanda çalışma arkadaşlarından olumlu dönütler aldıkları ve gelecekteki öğrencileri için doğa temelli etkinlik oluşturmak için hevesli oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Meydan, Bozyiğit ve Karakurt (2012)'un yaptıkları ekoloji temelli doğa eğitimi projelerinin katılımcı beklentilerini karşılama düzeyleri çalışmasında katılımcıların eğitimi başarılı bulduklarını ve doğa farkındalığı kazandıklarını belirtmişlerdir. Bir başka doğa sporu olan oryantiring ile ilgili öğretmen eğitimine katılan katılımcılardan eğitim sürecine ilişkin gelen dönütlere göre süreçte mutlu oldukları, kurstan memnun kaldıklarını, öğrencilerine uygulamak istediklerini ve sporun sadece fiziksel bir aktivite olmadığı ile ilgili görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir (Kaya, 2020). Literatürde yapılan çalışmaların araştırmadan elde edilen sonuçlarla uyumlu olduğu görülmektedir.

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimine katılan öğretmenlerin eğitim sürecinde zayıf buldukları yönlerine ilişkin birçok katılımcı zayıf yönü bulunmadığına dair görüş bildirirken, zayıf yönleri bulunduğu ilişkin süre yetersizliği, etkinlik yetersizliği, kurum

destek eksikliği, katılımcı sayısının fazla olması, grup kondisyonunun birbirine uymaması gibi görüşler elde edilen sonuçlar arasında yer almaktadır. Süre yetersizliğinin benzer çalışmalarda da olduğu görülmektedir. Nitekim Kaya (2020), yaptığı çalışmada da öğretmen eğitimi süresinin yetersiz görülmesi ve düzenleme yapılmasına dair sonuçlara ulaşmıştır. Çetin (2019)'un yaptığı çalışmada fen bilimleri ve yöneticilerin hizmet içi eğitimlerin etkililiğine ilişkin görüşlerini incelediklerinde, eğitimcilerin eğitimleri sunu şeklinde okuyarak değil, daha çok uygulama olarak verilmesi gerektiği ile ilgili sonucu ile Kıranlı ve Yıldırım (2014)'in yaptıkları çalışmada hizmet içi eğitimlerin etkili olması için eğitim alanına uygun teknolojik donanım eksikliğinin giderilmesi, zaman planlaması, alt yapı eksikliklerinin tamamlanması sonuçları bulunan sonuçlar ile benzerlik göstermektedir.

Çalışmada derslerle ilişkilendirilen doğa sporlarına bakıldığında doğa yürüyüşü ve oryantiring sporları sıklıkla tercih edilirken dalış, kaya tırmanışı, dağcılık gibi sporların da ilişkilendirilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu bulgusuna dayalı olarak Uğurlu ve Akay (2017)'in doğa eğitim merkezinde doğa eğitimi programına katılan öğrencilerle yaptıkları görüşmelerde daha çok doğa yürüyüşü, kamp, yüzme ve oryantiring gibi etkinlikler istedikleri sonucuna ulaşmaları çalışmaya katılan öğretmenlerin kurdukları ilişkiyle benzerlik göstermektedir. Gürer, Ünal ve Arıkan (2020) ise yaptıkları çalışmada doğa sporları (doğa yürüyüşü, dağcılık, yamaç paraşütü, mağaracılık, dağ bisikleti, kaya tırmanışı) yapan katılımcıların öz yeterliliklerinin ve problem çözme becerilerinin arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmanın bu sonucu ile doğa sporlarının derslerle ilişkilendirilmesinin önemli olduğu görülmektedir.

Kazanımların doğa sporlarıyla ilişkilendirilmesine ilişkin yapılan etkilere ait bulgulara bakıldığında öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun uygulama yapmadığı sadece sınıfta teorik olarak örnekler verildiği görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin doğa sporları ve doğa eğitimi ile ilgili bilgi ve tecrübe eksikliklerinden kaynaklanıyor olabilir. Nitekim Güler (2009) 'un yaptığı çalışmada çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük bir kısmının doğa eğitimi vermek için yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu durum öğretmenlerin neden derslerinde uygulama yapmadıkları hakkında fikir vermektedir.

Öğretmenlerin doğada vakit geçirme düşüncelerine ilişkin doğada vakit geçirmeyi sevindikleri, doğanın rahatlatıcı ve öğretici olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Kahyaoğlu ve Yetişir (2015)'in öğretmenlerin doğa kavramını nasıl algıladıklarına ilişkin yaptıkları çalışmada doğayı; yaşam alanı, temiz hava, güzellik, sağlık, huzur,

kişinin kendini bedenen ve ruhen sağlıklı hissedeceği yer ve yürüyüş yapılacak alanlar olarak ifade ettiklerini belirtmiştir.

Öğretmenlerin doğa temelli etkinlik ve doğada ders işleme algılarına ilişkin katılımcıların büyük bir kısmının doğada yaparak yaşayarak öğrenme şeklinde ifade ettikleri sonucuna ulaşılırken motivasyonu arttıracığı ve gerekli koşullar sağlandığında uygulama yapma yönünde hevesli oldukları görülmektedir.

Doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılabilirliğine yönelik günlük yaşama transfer, kalıcı öğrenme, uygulama yapma, ilgi uyandırma, iş birliği sağlama, duyarlılık oluşturma ve dikkat çekme amacı ile kullanılabileceğini yöntem ve teknik olarak yaparak yaşayarak, problem çözme, gözlem, anlatım, yakından uzağa ve tümünden gelim şeklinde gerçekleştirilebileceğine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları ile ilgili benzerlik gösteren çalışmalar bulunduğu görülmektedir. Taylor ve Kuo (2008)'nin dikkat eksikliği olan çocuklar ile yaptıkları çalışmada bu öğrencilerin parkta yürüyüş yaptıktan sonra daha iyi odaklandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Palmberg ve Kuru (2000)'nin Finlandiya'da 11 ve 12 yaşındaki öğrencilerle yaptıkları çalışmada doğa deneyimlerinin özellikle öğrencilerin özgüvenlerini ve güvenlik duygularını geliştirdiği bir sonraki açık hava etkinliklerine katılma isteklerini arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca doğa deneyimi fazla olan öğrencilerin deneyimsiz öğrencilere göre daha iyi sosyal davranış ve yüksek ahlaki yargılar sergilediklerini tespit etmişlerdir. Dettweiler, Becker, Austadi Simon ve Kirch (2017)'in düzenli olarak sınıf dışında ormanda öğretim yapılan öğrencilerin stres tepkilerine yönelik yaptıkları çalışmada sınıf içi öğretim yapılan öğrencilere kıyasla stres seviyelerinin daha az olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Wu vd. (2014) tarafından Massachusetts'teki 3.sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmada okulu doğa içerisinde yer alan veya ağaç ve yeşillik içerisinde bulunan okullardaki öğrencilerin hem İngilizce hem de matematikte daha iyi akademik performans gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Kuo, Browning ve Penner (2018) 'in yaptıkları çalışmada öğrencilerin doğadaki derslerden sonra sınıf içerisindeki derslere katılım düzeylerine baktıklarında iki kat daha fazla öğretimi devam ettirebildikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bill, Macleone ve Dykstra (2007) tarafından 9.sınıf öğrencileri ile yapılan okul dışı eğitimi programı sonunda öğrencilerin doğa sporlarını yaparken belirlenen görevleri yaparken iş birliği içerisinde davranışları gerektiğini kavradıkları sonucuna ulaşmışlardır. Doğada yapılan çalışmalarda kullanılan yöntem ve tekniklerin derslerde kullanım amaçlarının çalışmada elde edilen bulgularla paralellik gösterdiği görülmektedir.

Doğa yürüyüşü liderliği eğitimi alan öğretmenlerin hazırladıkları ders planları incelendiğinde ders planlarının geliştirilebilir/orta düzey olduğu görülürken ölçüt bazında değerlendirildiğinde iş birliği içerisinde çalışmalarını sağlama, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik ve doğa yürüyüşüne uygun ölçme değerlendirme hazırlama noktasında yetersiz oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin eğitime katıldıktan sonra hazırladıkları ders planlarındaki materyalleri ve konu çeşitliliği dikkat çekicidir. Burada önemli olan hazırlanan ders planlarının okulda uygulanmasının takip edilmesidir. Ders planlarının uygulanması ve sürekliliğinin sağlanması doğa yürüyüşü sporunun eğitim öğretim uygulamaları açısından önemli kazanımlar sağlayabilir.

5.3. Öneriler

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmacılara yönelik öneriler:

- Covid-19 salgını sürecinde ve sonrasında olumsuz etkileri en aza indirme noktasında doğa eğitimi ve doğa sporlarının öğretimle bütünleştirilmesi önemli görülmektedir. Bu bağlamda doğa sporlarının öğretimde kullanımına ilişkin öğretmenlere ve öğrencilere yönelik çalışmalar artırılabilir.
- Bu çalışma öğretmenlerle yapılan doğa yürüyüşü ile sınırlı olup; öğrenciler veya farklı gruplarla benzer çalışmalar yürütülebilir.
- Doğa yürüyüşü sporunun öğretim ortamlarında kullanılabilirliğine ilişkin eğitim alan öğretmenlerin hazırladıkları ders planlarını derslerinde uygulaması ve sürecin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülebilir.

Doğa yürüyüşü eğitimcilerine yönelik öneriler:

- Eğitimin yalnızca sınıf ortamında yürütülmemesi; etkinliklerin mümkün oldukça doğada planlanması,
- Eğitimden önce eğitimle ilgili (pusula, harita, GPS gibi...) araç, gereç ve materyalleri temin etmeleri,
- Eğitim sürecindeki etkinlik sayılarını arttırmaları,
- Eğitim süreci içerisine ısındırma oyunlarının yerleştirilmesi,
- İlk yardım eğitimi konusunda gerekli ve yeterli eğitimi verecek şekilde kendilerini geliştirmeleri önerilmektedir.

MEB'e öneriler:

- Hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesinde eğitimcilerle gerekli desteğin sağlanması,
- Öğretmenlere ders planı hazırlama noktasında üst düzey becerileri ortaya çıkarma, öğrencilerin iş birliği içerisinde çalışmalarını sağlama ve uygun ölçme değerlendirme araçları kullanmaları konularına yönelik çalışmaların / eğitimlerin düzenlenmesi,
- Okullarda öğretmenlerin doğada eğitim yapmalarını teşvik etmeleri, gerekli ve yeterli koşulları sağlamaları,
- Doğa yürüyüşü liderliği hizmet içi eğitimlerini öğretim yılı içerisinde düzenli ve sürekli olarak planlanmasını sağlamaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- AHS, Hiking with kids, American Hiking Society. (<https://americanhiking.org/resources/hiking-with-kids/>) Accessed November, 20, 2020.
- Altın, B. N. ve Oruç, S. (2008). Çocukluk döneminde doğa sporlarının çevre eğitiminde kullanımı. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(3), 10-18.
- Anıl, D. ve Acar, M. (2008). Sınıf öğretmenlerinin ölçme değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 44-61.
- Ardahan, F. ve Lapa-Yerlisu, T. (2011). Açık alan rekreasyonu: bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.
- Aslan, İ. (2019). *Dağ Bisikleti Sporcularına Uygulanan Tabata Antrenman Modelinin Performans üzerine Etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon
- Atakurt, E., Şahan, A. ve Erman, K.A. (2017). Oryantiring eğitiminin dikkat ve bellek üzerine etkisinin incelenmesi. *Sportmetre Dergisi*, 15(4), 127-134.
- Avcı, M. (2013). *Coğrafya Dersinde Oryantiring Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri* (Yüksek Lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydoğmuş, A. ve Coşkun-Keskin, S. (2012). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin süreç odaklı ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanma durumları: İstanbul ili örneği. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 110-123.
- Barut, A.İ., Demir, A., Ballıkaya, E. ve Çiftçi, F. (2019). Doğa yürüyüşü ve yamaç paraşütü sporu yapan bireylerin yaşam doyumu ve öz yeterliliklerinin incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(2), 137-145.
- Bıkmaz-Bilgen, Ö. ve Doğan, N. (2017). Puanlayıcılar arası güvenilirlik belirleme tekniklerinin karşılaştırılması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 8(1), 63-78.
- Bill, E., Ross, M. & Rebecca, D. (2007). Building a trail, building character. *Pathways: The Ontario Journal of Outdoor Education*, 4-6.
- Birdir, K., Unur, K. ve Dalgıç, A. (2015). Türkiye ve Dünya’da kamping ve yeni bir trustik ürün olarak ‘Glamping’. 1. Eurisia International Tourism Congress: Cur-

- rent Issues, Trends and Indicators (EITOC-2015),28-30 Mayıs 2015, Konya/Türkiye, (2), 169-177.
- Bektaş F., Karaman G., Mülazımoğlu O. ve Ayan V. (2012). Yeni Bir Spor Disiplini Olarak Raft-Oryantiring Organizasyonunun İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2): 249-252.
- Bostan-Sarıoğlu, A. ve Küçüközer, H., (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamları ile ilgili görüşlerinin araştırılması. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 1-15.
- Buldur, S. Bursal, M, Yücel, E. ve Yalçın-Erik, N. (2018). Disiplinler arası bir doğa eğitimi projesinin ortaokul öğrencilerinin çevreye yönelik duyuşsal özelliklerine ve çevre bilinçlerine etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 284-303.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F., (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri (9.baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cornell, J. (1979). *Sahring nature with children. The classicparent's and teacher's nature awereness guidebook*. Nevada city: Downpublications.
- Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (M. Bütün, S. B. Demir. Çev.). Ankara: Siyasal kitabevi.
- Çağlıyan, T. ve Altun, T. (2021). Çocukların doğa ile etkileşimi konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 29(1), 37-51.
- Çelik, A. ve Şahin, M. (2013). Spor ve çocuk gelişimi. *International Journal of Social Science*, 6(1), 467-478.
- Çetin, O. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin ve yöneticilerin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin etkililiğine yönelik görüşleri. *International Journal of Active Learning*, 4(1), 1-20.
- Çetinkaya, G. (2015). Doğa sporlarına katılım çevre tutumunu etkiler mi? Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 137-142.
- Çobanoğlu, E.O., Yerlikaya, M. ve Yerlikaya, A. (2020). Akademik doğa kampına yönelik öğrenci görüşleri. *ODÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 178-187.
- Çolak, E ve Yabaş, D. (2017). Öğretmen adaylarının ders planlarının yapılandırıcı yaklaşımı uygulamaya yönelik öz yeterlilik inanç düzeyleri açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 86-103.

- Deniz, E., Karaman, G, Bektaş, F., Yoncalık, O., Güler, V., Kılıç, A. ve Ateş A. (2012). *Çocuklara Oryantiring Eğitimi* (2. Baskı). Ankara: Kültür, Ajans Yayınları No: 129
- Dettweiler, U., Becker, C., Auestad, B.H., Simon, P. & Kirsch, P. (2017). Stress in school. Some empirical hints on the circadian cortisol rhythm of children in outdoor and indoor classes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(5), 475. doi: 10.3390/ijerph14050475.
- Donaldson, J. P. & Hammrich, P. L. (2016). Sports as a creative way to teach science. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 8(2), 64-72.
- Dinç, S. C. (2006). *Doğa Sporları Etkinliklerine İlişkin Liderlik Ölçeğinin Geliştirilmesi* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ekinci, E. (2012). *Bireyleri Doğa Yürüyüşüne Katılma Motive Eden Nedenlerin Belirlenmesi: Ankara Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erturan, A.G., Göde, O. (2008). İlköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin bedensel/kinestetik zeka erişilerinin cinsiyet ve spor yapma durumlarına göre karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(1), 23-34.
- Ferreira, G. (1998). Environmental education through hiking: a qualitative investigation. *Environmental Education Research*, 4(2), 177-185.
- Gökdayı, F. ve Demirel, M. (2018). Bir boş zaman etkinliği olarak doğa sporları aktivitelerine katılan bireylerin çevresel farkındalık düzeylerinin belirlenmesi. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 1(1), 45-53.
- Gillett, D.P., Thomas, G.P., Skok, R.L. & McLaughlin, T.F. (1991). The effects of wilderness camping and hiking on the self-concept and the environmental attitudes and knowledge of twelfth graders. *The Journal Of Environmental Education*, 22(3), 33-44.
- Gülay-Taşçı, B. (2010). *Sokağın Günümüz Koşullarında Çocuk Oyun Alanı Olarak Ele Alınması ve Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Güler, T. (2009). Ekoloji temelli bir çevre eğitiminin öğretmenlerin çevre eğitime karşı görüşlerine etkileri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34(151), 31-43.
- Gündüz, N. ve Acar, Z. (2014). Beden eğitimi ve fen ve teknoloji dersinde doğa yürüyüşü konulu performans ödevinin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 12(2), 81-87.

- Gürer, B., Ünal, S. ve Arıkan, V.B. (2020). Doğa sporları yapan bireylerin genel öz yeterliliklerinin problem çözme becerisine etkisi. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 18(2), 13-26.
- Hergüner, G. (1992). Eğitim-Spor İlişkisi. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 59-62.
- İmamoğlu, M. ve İmamoğlu, A., (2018). Oryantiring sporunun ortaöğretim coğrafya ve beden eğitimi ve spor derslerinin kazanımlarına etkisi. *Kesit Akademi Dergisi (The Journal of Kesit Academy)*, 4(16), 198-207.
- İnce, M., Karataş, S. ve Çiftçi, A. (2019). Branş öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 2142-2164.
- İsak, E. (2008). Doğa yürüyüşü bilgileri. Türkiye Ormancılar Derneği Eko-turizm Grubu. Makaleler (<https://www.ekoturizmgrubu.org/makale/dogayuruyus.htm>) 19.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Kahyaoğlu, M. ve Yetişir, M.İ. (2015). Doğa kavramı ve çocukların doğadan uzaklaşmasına ilişkin fenomenografik bir çalışma. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 49(182), 159-170.
- Kalkan, A. (2012). *Açık Alan Rekreasyonu, Doğa Sporları Yapan Bireylerin Bu Sporları Yapma Nedenleri: Antalya Örneği* (Yüksek Lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Kalish, S. (1998). *Çocuğunuz için spor ve fitness*. (T. Büyükonat. Çev.). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Kaplan, Y. ve Akkaya, C. (2014). Spor kültürü ve Türkiye’de spor. *International Journal of Science Culture and Sport*, SI (2), 114-119.
- Karaca, F. (2008). *Oryantiring Uygulamalarının İlköğretim Programlarındaki Fonksiyonelliği* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karademir, E. (2018). Güncel yaklaşım ve yöntemlerle etkinlik destekli fen öğretimi. O. Karamustafaoğlu, Ö. Tezel & U. Sarı. (Ed.), *Okul dışı ortamlarda fen öğretimi* (s.426-447). Ankara: Pegem akademi.
- Karademir, E. (2013). *Öğretmen ve öğretmen adaylarının fen ve teknoloji dersi kapsamında “okul dışı öğrenme etkinliklerini” gerçekleştirme amaçlarının planlanmış davranış teorisi yoluyla belirlenmesi*. (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Karakaş, G., Baba-Kaya, H. ve Yılmaz, A. (2018). Doğa kampı deneysel sonuçları. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 43(196), 281-300.
- Keçeci, O., Gözeller, A.B. ve Sevil, T. (2020). Doğa mı yoksa insan mı daha tehlikeli? Doğa yürüyüşlerinde risk faktörlerinin belirlenmesi. *Herkes İçin Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 2(1), 18-26.
- Keleş, Ö., Uzun, N. ve Varnacı-Uzun, F. (2010). Öğretmen adaylarının çevre bilinci, çevresel tutum, düşünce ve davranışlarının doğa eğitimi projesine bağlı değişimi ve kalıcılığının değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32), 384-401.
- Kıranlı, S. Ve Yıldırım, Y. (2014). Okul yöneticileri ile öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23), 219-251.
- Kızar, O., Genç, H., Kayantaş, İ. ve Kargün, M. (2018). *Doğa Sporları 1*. Elazığ: Gece Kitaplığı.
- Kiper, T ve Arslan, M. (2007). Anadolu'da doğa turizmi kapsamında doğa yürüyüşü güzergahlarının belirlenmesinde örnek bir çalışma. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 4(2), 165-174.
- Koç, A. (2018). *Doğa Yürüyüşü ve Liderliği*. Ankara: Türkiye Dağcılık Federasyonu.
- Koçak, F. Ve Balcı, V. (2010). Doğada yapılan sportif etkinliklerde çevresel sürdürülebilirlik. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 2(2), 213-222.
- Koçak, F., Kılınç, F., Karabulak, A. ve Alp, M. (2015). Sezon içi yıldız dağ bisikletçilerine uygulanan mukavemet, tırmanış ve interval antrenmanlarının fiziksel, fizyolojik ve biyomotorik performansları üzerine etkisi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(özel sayı), 1-9.
- Kulalıgil, A. (2012). *Sınıf Dışı Öğrenme Ortamlarında Gerçekleşen Öğretim Uygulamalarının 5. Sınıf Fen Bilimleri Dersinde Öğrencilerin Akademik Başarı, Yaratıcılık ve Motivasyonlarına Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Kuo, M., Browning, M.H.E.M. & Penner, M.L. (2018). Do lessons in nature boost subsequent classroom engagement? Refueling students in flight. *Frontiers in Psychology*. 8(2253), doi: 10.3389/fpsyg.2017.02253.
- Lee, C.K. & Bailie, P.E., (2019). Nature-based education: using nature trails as a tool to promote inquiry-based science and math learning in young children. *Science Activities*, 56(4), 147-158.

- M.E.B. (2018). Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı. Ankara.
- M.E.B. (2019). Öğretmen yetiştirme ve geliştirme genel müdürlüğünden “oryantiring” eğitimi. Haberler (<https://www.meb.gov.tr/ogretmen-yetistirme-ve-gelistirme-genel-mudurlugunden-oryantiring-egitimi/haber/18657/tr>). 23.01.2021 tarihinde erişilmiştir.
- M.E.B. (2021). Öğretmen yetiştirme ve geliştirme genel müdürlüğü “Hizmet içi eğitim planları” (<http://oygm.meb.gov.tr/www/hizmetici-egitim-planlari/icerik/28>). 27.06.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Meydan, A., Bozyiğit, R. ve Karakurt, M. (2012). Ekoloji temelli doğa eğitimi projelerinin katılımcı beklentilerini karşılama düzeyleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (25), 238-255.
- Mitten, D., Ovehalt, J.R., Haynes, F.I., D’Amore, C.C. & Ady, J.C., (2016). Hiking a low-cost, accessible intervention to promote health benefits. *American Journal of Lifestyle Medicine*, 12(4), 302-310.
- Öktem, Ü. (2005). Fenomenoloji ve edmund hussrel’de apaçıklık (evidenz) problemi. *Ankara Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 45(1), 27-55.
- Özdemir, O. (2010). Doğa deneyimine dayalı çevre eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin çevrelerine yönelik algı ve davranışlarına etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 125-138.
- Özgel, Z.T., Aydoğdu, M. ve Güven-Yıldırım, E. (2018). Doğa kampı destekli çevre eğitiminin çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve tutuma etkisi. *Ihlara Eğitim araştırmaları Dergisi*, 3(2), 90-106.
- Palmberg, I.E. & Kuru, J. (2000). Outdoor activities as a basis for environmental responsibility. *The Journal of Environmental Education*, 31(4), 32-36.
- Payne, M. R. (1985). Using the Outdoors to Teach Science: A Resource Guide for Elementary and Middle School Teachers.
- Pouya, S., Demir, S. ve Demirel, Ö. (2017). Engelli çocuklara yönelik oryantiring oyunları. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 17(4), 608-618. Doi: 10.17475/kastorman.369080
- Redmond, K., Foran, A. & Dwyer, S., (2010). *Quality lesson plans for outdoor education*. Champaign IL: Human Kinetics.
- Ruhi, S. (1993). *Beden eğitimi oyun ve öğretimi*. M.E.B. Yayınları: İstanbul.
- Saygın, Ö. (2012). *Çocukların Fiziksel Aktivite Düzeyleri ve Vücut Kompozisyonlarının Belirlenmesi*. Muğla: Muğla Üniversitesi Yayınları:116

- Taylor, A.F. & Kuo, F.E. (2008). Children with attention deficits concentrate better after walk in the park. *Journal of Attention Disorders*, 12(5), 402-9 DOI:10.1177/1087054708323000.
- Türkmen, H. (2018). Ortaokul öğretmenlerinin sınıf-dışı ortamlarda öğretime bakış açıları. *Ege Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 12-16.
- Tütüncü, Ö. ve Kuşluvan, Z. (1997). Çevre sorunlarının doğada rekreasyon faaliyetlerine duyulan gereksinimi artırıcı etkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 9-11.
- Trudeau, F. & Shephard, R.J. (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5(10). doi:10.1186/1479-5868-5-10
- Uğurlu, A. ve Akay, B. (2017). Doğa bilinçli nesiller yetiştirmede ekotuzmin önemi: Kırklareli ili-dereköy doğa eğitim merkezi örneği. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ÖS-IV, 27-38.
- Witham, M.R. (1968). *An Interdisciplinary Outdoor Education, Hiking*. Shoreline School District 412, Seattle, WA.
- World Health Organization (2010). Global recommendations on physical activity for health. Published 2010 (<https://www.who.int/publications/i/item/9789241599979>) Accessed November, 21, 2020.
- Wu, C-D., Mcneely, E., Cederio-Laurent, JG., Pan, W-C., Adamkiewicz, G., et al. (2014). Linking student performance in Massachusetts elementary schools with the “greenness” of school surroundings using remote sensing. *Plos One*, 9(10), e108548. doi:10.1371/journal.pone.0108548.
- Yardımcı, E. (2009). *Yaz Bilim Kampında Yapılan Etkinlik Temelli Doğa Eğitiminin İlköğretim 4 ve 5. Sınıftaki Çocukların Doğa Algularına Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yıldız, Y. (2018). *Boş Zaman Faaliyeti Olarak Bisiklet Sporunu Yapan Bireylerin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.

EKLER

Ek Numarası	Başlık	Sayfa Numarası
EK 1	Etik kurul kararı	98
EK 2	Doğa temelli eğitim alan (Doğa yürüyüşü) gruba yönelik görüşme formu	100
EK 3	Öğretmen ders planı	101
EK 4	Ders planı değerlendirme ölçeği	102
EK 5	Hizmet içi doğa yürüyüşü (yaz) eğitim programı	103
EK 6	Öğretmen ders planları	108

EK-1
Etik Kurul Kararı

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
ESKİŞEHİR

Toplantı Tarihi : 07.01.2021

Toplantı No : 2021-01

GÜNDEM :

13. Başvuru Sahibi: Doç.Dr.Ersin KARADEMİR. **Konu :** “Doğa Temelli Etkinliklerin Eğitim Süreçlerinde Kullanımının Öğretmen Görüşlerine Göre Belirlenmesi” konulu araştırmasının görüşülmesi.

KARAR :

13. Doç.Dr.Ersin KARADEMİR’in “Doğa Temelli Etkinliklerin Eğitim Süreçlerinde Kullanımının Öğretmen Görüşlerine Göre Belirlenmesi” konulu araştırmasının, veri toplama araçlarını uygulamak için gerekli yerlerden yasal izinleri almak şartıyla sosyal ve beşeri bilimler bilimsel araştırma ve yayın etiğine uygunluğuna, oy birliğiyle karar verildi.

(İmza)
Prof. Dr. Yaşar SARI
Başkan

(İmza)
Prof. Dr. Füsün YENİLMEZ
Başkan Yardımcısı

(İmza)
Prof. Dr. Ferit USLU
Üye

(İmza)
Prof. Dr. Medine SİVRİ
Üye

(İmza)
Prof. Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN
Üye

(İmza)
Prof.Dr. Zafer BALBAĞ
Üye

(İmza)
Prof.Dr. Tunç KÖSE
Üye

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA
VE YAYIN ETİK KURULU DEĞERLENDİRME FORMU

Araştırma No : 13		
Araştırma Başlığı : Doğa Temelli Etkinliklerin Eğitim Süreçlerinde Kullanımının Öğretmen Görüşlerine Göre Belirlenmesi		
Sorumlu Araştırmacı : Doç.Dr.Ersin KARADEMİR		
Başvuru Tarihi : 30.12.2020		
☒ Kabul		
☐ Düzeltme Gereklidir	Gerekçe : 1. 2. 3.	
☐ Red	Gerekçe: 1. 2. 3.	
Başkan		
Adı Soyadı Prof. Dr. Yaşar SARI	Tarih 07.01.2021	İmza

EK-2

DOĞA TEMELLİ EĞİTİM ALAN (DOĞA YÜRÜYÜŞÜ) ÖĞRETMENLERE YÖNELİK GÖRÜŞME FORMU

Cinsiyet:

Branş :

Öğretmenlikte kıdem yılı:

Daha önce hiç MEB'nın düzenlediği hizmet içi eğitimlerine katıldınız mı? Eğitimlerin isimlerini belirtiniz.

Katıldıysanız öğretmenlik kariyerinize ne gibi katkısı oldu? (Öğrendiklerinizi sınıfınızda uyguladınız mı?)

1. Doğa yürüyüşü hizmet içi eğitimine katılmadan önce beklentileriniz nelerdi?
2. Eğitim sonrasında beklentilerinizi ne şekilde karşıladı?
3. Doğa yürüyüşü bir eğitim materyali olarak kullanılabilir mi? Nasıl?
4. Doğa yürüyüşü derslere nasıl entegre edilebilir?
5. Kazanımlarla ilişkili doğa yürüyüşü etkinliği nasıl oluşturursunuz?
6. Aldığınız doğa yürüyüşü eğitiminin başarılı yönleri nelerdir?
7. Aldığınız doğa yürüyüşü eğitiminin zayıf yönleri nelerdir?
8. Doğa yürüyüşü eğitiminin daha etkili olması için önerileriniz nelerdir?

EK-3**ÖĞRETMEN DERS PLANI**

Ders / Sınıf Düzeyi	
Konu / Ünite	
Kazanım ve Açıklamaları	
Materyal/ Araç ve Gereç	
Süre	
Etkinlik Adı	
Etkinliğin Hedefleri	
Uygulama	
Etkinlik Uygulama Alanı	
Performans Değerlendirme	

EK-4**DERS PLANI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ**

DERS PLANI PUANLAMA ÖLÇEĞİ				
Ders planı numarası				
Ölçütler	DERECELER			
	Çok iyi (4)	İyi (3)	Orta (2)	Kötü (1)
1) Etkinlik öğrenciler için dikkat çekicidir.				
2) Etkinlik öğrencilerin bilgiyi yapılandırmalarına/transfer etmelerine olanak sağlar.				
3) Etkinlik öğrencilerin kazanım ile doğa arasında ilişki kurmalarını sağlar.				
4) Etkinlik öğrencilerin ilgili derse ait beceriler geliştirmesini sağlar.				
5) Etkinlik öğrencilerin iş birliği içerisinde çalışmalarını teşvik eder.				
6) Etkinlik öğrencilerde üst düzey becerileri (kavrama, analiz, sentez, değerlendirme gibi.) ortaya çıkaracak niteliktedir.				
7) Etkinlik kazanıma uygun ve kullanışlı materyaller içerir.				
8) Etkinlik süresi kazanımı gerçekleştirmede yeterlidir.				
9) Etkinliğin uygulama aşaması anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir.				
10) Etkinliğin uygulama alanı içeriğe ve doğa yürüyüşüne uygundur.				
11) Etkinlikte uygun ölçme-değerlendirme araçları kullanılmıştır.				

EK-5

HİZMET İÇİ DOĞA YÜRÜYÜŞÜ LİDERLİĞİ EĞİTİMİ PROGRAMI

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
Mesleki Gelişim Programı

ALAN	ALT ALAN	KODU
Doğa Yürüyüşü (Yaz) Eğitimi Kursu	Yaşam Becerileri	1.02.01.01.012

1. ETKİNLİĞİN ADI

Doğa Yürüyüşü (Yaz) Eğitimi Kursu

2. ETKİNLİĞİN AMAÇLARI

Bu faaliyet; Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan öğretmenlerin ; Doğa yürüyüşü sporu ve teknikleri konusunda bilgi sahibi olmaları , bu sporun eğitim ve öğretim sürecinde ders kazanımları ile ilişkilendirerek eğitim aracı olarak kullanabilmelerini sağlamak amacıyla düzenlenmiştir. Faaliyeti başarı ile tamamlayan her kursiyer;

- Doğa yürüyüşü ile ilgili temel bilgileri açıklar
- Doğa yürüyüş sporunun çeşitlerini sıralar.
- Doğa yürüyüş sporunun kurallarını açıklar.
- Doğa yürüyüş sporunun tekniklerini sıralar.
- Doğa yürüyüş sporunda kullanılan malzemeleri tanıır
- Doğa yürüyüş tekniklerini doğru kullanır.
- Doğa yürüyüşünde güvenlik kurallarını uygular
- Doğa yürüyüşü esnasında beslenme ve giysi kurallarına dikkat eder.
- Doğada kullanılan ip bağlama tekniklerini uygular
- Okullarda uygulanan doğa yürüyüşü sporunun çalışma şekillerini açıklar
- Yürüyüş yapılacak yeri belirler ve rotayı hazırlar
- Yürüyüş programını hazırlar, katılım şartlarını belirler ve internet ortamında ilan eder.
- Başvuruları excel de kayıt altına alır.
- Yürüyüşün yapılacağı yere en yakın bulunan kolluk kuvvetlerini veya mülki makamları bilgilendirir.
- Yürüyüş sırasında tüm güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlar.
- Etkinliğin bitiminde rapor hazırlar.
- Etkinlik sırasında acil durumda müdahale yöntemlerini uygular
- Doğa yürüyüşü sporunu diğer öğretim programları ile ilişkilendirir.
- Doğa yürüyüşü sporu ile ilgili ders işlemlerinde disiplinler arası örnek çalışmalar geliştirir.

- Doğa yürüyüşü sporunu eğitim aracı olarak kullanır.
- Doğa yürüyüşü yapılırken öğrencilerin farklı yaş gruplarını psiko-motor, sosyal - duygusal ve bilişsel gelişim düzeylerini, fiziki durumlarını dikkate alır.
- Örnek ders işlenişi planlayarak sunumunu yapar
- Doğa yürüyüşü yaparken çevresel riskleri algılar ve gerekli önlemleri alır
- Doğa yürüyüş sporunun eğitim ve öğretim sürecinde kullanımı ile ilgili ulusal/uluslararası kişisel ve mesleki gelişimine yönelik çalışmaları takip eder.
- Alanı ile ilgili temel bilgi ve veri kaynaklarını sınıflandırır.
- Alanının eğitim ve öğretimi için gerekli olan becerileri sergiler.
- Meslektaşlarıyla bilgi ve deneyim paylaşımına açıktır.
- Kişisel ve mesleki yönden kendisini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunur.

3. ETKİNLİĞİN İLİŞKİLİ OLDUĞU YETERLİKLER

A. MESLEKİ BİLGİ

A1. Alan Bilgisi

B. MESLEKİ BECERİ

B3.Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme

C. TUTUM VE DEĞERLER

C4. Kişisel ve Mesleki Gelişim

4. ETKİNLİĞİN SÜRESİ

Etkinliğin süresi 30 ders saatidir.

5. ETKİNLİĞİN HEDEF KİTLESİ

Bakanlığımıza bağlı okul/ kurumlarda görev yapan öğretmenler

6. ETKİNLİĞİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

- Eğitim görevlisi olarak , Doğa yürüyüşü ve Liderlik alanında "Uzman Akademisyenler", Türkiye Dağcılık Federasyonundan "Antrenör" belgesi almış akademisyen veya öğretmenler, Türkiye Dağcılık Federasyonu en az II. kademe antrenör belgesine sahip antrenörler ve Doğa eğitimi (yaz) eğitici eğitimi kursu kapsamında yetiştirilen öğretmenler görevlendirilecektir.
- Eğitim ortamı, katılımcıların etkin iletişim kurabileceği biçimde düzenlenecek ve öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenim stratejileri seçilirken kursiyerlerin karakteristikleri (ön bilgi, beceri, tutum, değerler ve gelişim düzeyleri vb) bölge, çevre, saha, malzeme, ilgi, ihtiyaç ve öğrenme ortamının durumu dikkate alınacaktır.
- Eğitim, internet bağlantılı bilgisayar ve projeksiyon cihazı ya da etkileşimli tahta olan eğitim ortamında gerçekleştirilecektir.
- Katılımcı sayısı dikkate alınarak ortamda gerekli ışık ve ses düzeni hazırlanacaktır..
- Katılımcı sayısı her eğitim ortamı için 20 kişiyi geçmeyecek şekilde oluşturulacaktır.
- Eğitim merkezi / mahalli olarak düzenlenecektir.

- Eğitim, merkezi olarak düzenlenecektir.
-
- Kurs sürecinde rota haritası, pusula, GPS cihazı, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, kitap, görsel materyaller hazır bulundurulacaktır.

7. ETKİNLİĞİN İÇERİĞİ

Konuların Dağılım Tablosu

Konular	Saat
Doğa Yürüyüşü Temel Bilgileri <ul style="list-style-type: none"> • Doğa yürüyüşü ve çeşitleri • Doğa yürüyüşünde kullanılan malzemeler • Doğa yürüyüşünde kullanılan giysiler • Doğa yürüyüş teknikleri • İp düğümlene teknikleri • Doğa yürüyüşünde güvenlik • Doğa Yürüyüşünde Beslenme ve Sıvı Alımı 	10
Doğa Yürüyüşünde Acil Durum Yönetimi ve Haberleşme <ul style="list-style-type: none"> • Doğa yürüyüşünde yardım isteme • Doğa yürüyüşünde ilkyardım ve kazazedeye taşıma teknikleri 	6
Doğa Yürüyüşü Organizasyonu ve Teknik Bilgiler <ul style="list-style-type: none"> • Yürüyüş Planlama, Alternatif Plan ve Uygulamalar • Harita Kullanımı, Yön Bilgisi ve GPS Kullanımı • Rota Bilgisi ve Rota Oluşturma • Doğa Yürüyüşü Derecelendirmeleri 	4
Kamp Yeri Seçimi ve Çadırın Kurulumu <ul style="list-style-type: none"> • Kamp yeri seçiminde dikkat edilecek noktalar • Çadır kurma yöntem ve teknikleri 	2

Türkiye'nin Yürüyüş Coğrafyası ve Özel Alanları	
<ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin Doğa Yürüyüş Rotaları • Özel Alanlar ve Giriş kuralları 	2
Çevre ve Meteoroloji	
<ul style="list-style-type: none"> • Çevre ve Doğa Koruma Bilgisi • Meteorolojik Tahminler ve Bölge Bilgisi 	2
Ölçme ve Değerlendirme	4
TOPLAM	30

8. ÖĞRETİM YÖNTEM, TEKNİK VE STRATEJİLERİ

- Programın hedeflerine ulaşmak için; uygulamalı aktif öğretim yöntem ve teknikleri kullanılacaktır.
- Katılımcılara eğitime ilgili ders notları elektronik ortamda veya basılı kaynak olarak verilecektir.

9. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- Kursiyerlerin başarılarını değerlendirmek amacıyla; süreç değerlendirmesinin yanı sıra performans değerlendirme kriterleri göz önünde bulundurularak uygulamalı sınav yapılacaktır. 100/45 ve üzeri not alanlar başarılı sayılacaktır.
- Başarılı olanlara "Kurs Başarı Belgesi" (e-sertifika) verilecektir.

PERFORMANS DEĞERLENDİRME FORMU

Performans Kriterleri	Puan
Doğa yürüyüşünde temel bilgiler	10
Doğa yürüyüşü planlama, alternatif plan ve uygulama becerisi	10
Acil durum yönetimi ve ilkyardım becerisi	10
Kazazede taşıma tekniklerini uygulama becerisi	10
Kamp yeri seçimi ve çadır kurabilme becerisi	5
İp düğümleme tekniklerini uygulama becerisi	5
Harita kullanımı, yön bilgisi ve GPS kullanımı becerisi	10
Rota bilgisi ve rota oluşturma becerisi	5

Doğada yürüyüş tekniklerini kullanma becerisi	10
Ekip olma tutum ve davranışı (ekip içinde uyum, sorumluluk alma v.b)	5
Doğada yürüyüş performansı	20
TOPLAM	100

EK-6
ÖĞRETMEN DERS PLANLARI

Ders	Sınıf	Konu/Ünite	Kazanımlar	Materyal/ Araç ve Gereç	Süre
Müzik (p1)	1.kademe	Orf çalgıları ile ritim tutma	Bir vuruşluk ana ritmiyle davul ritmine uygun yürür.	Davul	2 ders saati
Almanca (p2)	10.Klassen	Die Jahreszeiten und die Monate	Kann verstehen , die Wetterlage und die jahreszeiten (winter,sommer, herbst, frühling)	Lernspiele, landkarte, broschüre	40 minuten
Fen Bilimleri (p3)	4.sınıf	İnsan ve Çevre/ Canlılar ve Yaşam	Yaşam için önemli olan kaynakların önemini fark eder.	Önceden hazırlanmış tohum topları	40 dakika
Fen bilimleri (p7)	4.sınıf	Canlılar ve Yaşam/İnsan ve Çevre	Yaşam için gerekli olan kaynakların ve geri dönüşümün önemi fark eder.	Çöp poşetleri, eldiven.	40+40 dk
Matematik (p4)	7.sınıf	Oran-orantı	Birbirine oranı verilen iki çokluktan biri verildiğinde diğerini bulma	Hari- ta, cetvel ,kağıt ,kalem	40 dakika
Matematik (p12)	9.sınıf	Oran-orantı /Denklem ve Eşitsizlikler	Oran-orantı kavramlarını kullanarak problem çözer	Harita, pusula, şerit metre	40+40 dk
Türkçe (p5)	5. ve 6. Sınıf	Akrostiş şiir yazma	Gezilen yerin isminden hareketle, gezideki izlenimlerin anlatıldığı şiir yazma.	Defter, kalem.	2 ders saati
Türkçe (p15)	8.sınıf	-	T.8.4.3. Hikâye edici metin yazar. Öğrencilerin anlatımın türü ve konusuna göre gerçekçi veya hayalî öğeleri tasarımları, uyumlu bir zaman ve mekân kurgusu yapmaları, serim, düğüm ve çözüm bölümlerine yer vermeleri sağlanır. Öğrenciler yazım kılavuzundan yararlanmaya, günlük hayattan örnekler vermeye yönlendirilir.	Defter, kalem	2 saat

Tablo 1'in devamı					
Felsefe (p6)	10.sınıf	Doğa Etiği / Ahlak Felsefesi	Doğa etiği nedir? Doğanın insan ve canlı yaşamında önemi nedir? Doğaya karşı sorumluluklarımız neler? Doğa karşısında ahlaki tutum nasıl olmalıdır?	-	2 saat
Bilişim Teknolojileri (p8)	6.sınıf	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım/Algoritma ve Programlama	Farklı yapılar için oluşturduğu algoritmaların sonucunu yordayarak hatalarını ayıklar.	Harita, kağıt, kalem	40+40 dakika
Bilişim Teknolojileri (p10)	11.sınıf	Web sitesi görselleri hazırlama	Öğrenciler kendi sayfaları için gerekli görselleri kendileri hazırlar	Fotoğraf makinesi, bellek	4 saat
İngilizce (p9)	5.sınıf	İngilizce /kelime bilgisi	Verilen kelimelerin anlamlarını bilme	flashcards	40 dakika
İngilizce (p11)	9.sınıf	Direction	Yol yön tarif etme	Öğrenci ve öğretmen	40 dk
Rehberlik (p13)	10.sınıf	Kişisel-Sosyal Rehberlik	Teknolojiden uzak kaliteli vakit geçirir.	Hulahop	2.5 saat
İlkokul/Sınıf (p14)	2.sınıf	Yaratıcı Tasarım	Farklı materyalleri kullanabilme	Kağıt, boya kalemleri, yapıştırıcı, sararmış farklı ağaçların yaprakları	40 dakika
Okul Öncesi (p16)	Ana sınıfı	Doğa yürüyüşü	K1 Nesne/durum/olay a dikkatini verir. K2 Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. K3 Algıladıklarını hatırlar. K5 Nesne ya da varlıkları gözlemler. K8 Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır.	Beyaz kağıt, pastel boya, örtü, torba, büyüteç	120 dk.
Beden Eğitimi (p17)	6.sınıf	Doğa yürüyüşü	BE6.2.2.1.Fiziksel uygunluğunu geliştirecek fiziksel etkinlik programı hazırlar.	Spor kıyafeti	40dk.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı SOYADI : Hakan DUMAN
Doğum Yeri* : -
Doğum Tarihi* : -

Eğitim Durumu

Lise Tayfur Bayar Lisesi (YDA) 2008
Lisans Celal Bayar Üniversitesi 2013

Yabancı Dil Yabancı diller düzeyi de belirtilerek yazılmalıdır.
İngilizce: Okuma (İyi), Yazma (İyi), Konuşma (Orta)

Mesleki Geçmiş

Görev	Kurum	Çalışma Tarihleri
Öğretmen	MEB	2014-2021
Öğretmen	Anadolu Üniversitesi (ÜYEP Merkez)	2021- ...

Akademik Çalışmalar

Yayımlar

Duman, H. ve Karademir, E. (2020). Okul dışı öğrenme aracı olarak fen bilimleri dersinde bilim radyosu kullanımı: Ortaokul öğrencilerinin görüşleri, *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 4(1), 61-74.

Seminer ve Çalıştaylar

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, “Fen Eğitiminde Astronomi Bilgi ve Becerilerini Geliştirme Çalıştayı- FEGEP AÖS” başlıklı öğretmen eğitimi, Düzenleme Kurulu Üyesi, 12-14 Temmuz 2019.

Ortadoğu Teknik Üniversitesi, “MODAK- MODAYI kodluyoruz, Yaratıcı STEAM Etkinlikleri Atölyesi” isimli etkinlik, katılımcı, 1-4 Şubat 2018.

İletişim

E-posta adresi: -